

# TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

## TUTANAK DERGİSİ

77'nci Birleşim  
2 Mayıs 2024 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

### İÇİNDEKİLER

#### I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

#### II.- GELEN KÂĞITLAR

#### III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

##### A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, ilaç ve tıbbi cihaz üretiminde yerli üretimin artırılmasının önemine ve ülke ekonomisine katkısına ilişkin gündem dışı konuşması

#### IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

##### A) Çeşitli İşler

- 1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

##### B) Önergeler

- 1.- Başkanlıkça, Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in Anayasa Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 2/5/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/48)

##### C) Tezkereler

- 1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Fransa Ulusal Meclisinin kararına karşı bildiri konulu tezkeresi (3/867)

#### V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Kutulamare Zaferi'nin 108'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması
- 2.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, İstanbul'da 1 Mayıs kutlamalarının “Marjinal değiller.” denilen kişiler tarafından karıştırılmaya çalışıldığına ilişkin açıklaması
- 3.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulacağına olan inançlarına ve CHP zihniyetinin Kayseri'de ilçe belediye başkanlıklarını kazandıkları yerlerde işçi ve emekçi kıyımına devam ettiğine ilişkin açıklaması
- 4.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, Ankara-Tatvan ve Ankara-Diyarbakır turistik tren seferlerinin Elâzığ'ın tanıtımına katkı sunacağına ilişkin açıklaması
- 5.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, iktidarları döneminde yapılan hızlı tren hattı yatırımlarına, 4 Mayıs'ta Sivas-İstanbul yüksek hızlı tren seferlerinin başlayacağına ve 6 Mayıs'ta açılışı yapılacak olan Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası'na ilişkin açıklaması
- 6.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, “Çok yaşa Filistin, kahrolsun siyonizm!” demeye devam edeceklerine ilişkin açıklaması
- 7.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, iktidarın kırmızı et için sığır ithalatı kararı almasına, tavuk eti ihracatına kısıtlama getirmesine ilişkin açıklaması
- 8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Beşiktaş'ta ihmal, bilgisizlik ve sorumsuzluk neticesinde can veren 29 işçi için bir ağıt havalandırdığına ilişkin açıklaması
- 9.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'ne ek kaynak getirilmesini beklediklerine ilişkin açıklaması
- 10.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Audi A8 olduğu iddia edilen makam aracına ilişkin açıklaması

- 11.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Kayseri üzerinden hızlı tren hattına bağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 12.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'daki mülakat rezaletinin âdeta tüm Türkiye'nin özeti gibi olduğuna ilişkin açıklaması
- 13.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Audi A8 olduğu iddia edilen makam aracına ilişkin açıklaması
- 14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da ilan edilen rezerv alanlardaki belirsizliğe ilişkin açıklaması
- 15.- Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'nun, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlamalarında güvenlik güçlerine karşı üzücü olaylar yaşandığına ilişkin açıklaması
- 16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesine yapılan bazı atamaların kamuoyunda tepkiyle karşılandığına ilişkin açıklaması
- 17.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, İmralı üzerindeki tecride ilişkin açıklaması
- 18.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, deprem konutlarının bir an evvel depremzedelere teslim edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması
- 19.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, ekmek fiyatındaki artışa ilişkin açıklaması
- 20.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, 1 Mayıs Taksim yasağına ve Maden Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin temelde 4 hedefinin olduğuna ilişkin açıklaması
- 21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne, Taksim'de 1 Mayıs yasağını kabul etmediklerine ve bunun yanında hiçbir hak talebinin, hiçbir özgürlük talebinin hiç kimseye şiddete başvurma hakkı vermeyeceğine, Milli Eğitim Bakanlığının yeni bir müfredat çalışması yaptığına ve böyle önemli bir konuda istişareye kapalı olunmasını şiddetle reddettiklerine, Milli Eğitim Bakanının Kübra Par'ın programında kullandığı "ben" ifadesinin çokluğuna, yeni Anayasa konusunu önemsediklerine ve konuyla ilgili Meclis Başkanının yaptığı ziyaretlere, Twitter'da bir sohbet odasında "adalet" konulu bir konuşmaya katıldığına ve burada dile getirilen mağduriyetlere ilişkin açıklaması
- 22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit olan Sait Toktaş'a, Maarif Vekâletinin 104'üncü kuruluş yıl dönümüne, Milli Eğitim Bakanlığının icraatlarına ve Milli Eğitim Bakanına, öğretmen atamalarıyla ilgili kullanılan "bir miktar" ifadesine ve mülakatın kalkması gerektiğine, Maarif Akademisine ve 3 Mayıs Türkçüler Günü'ne ilişkin açıklaması
- 23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan Piyade Uzman Çavuş Sait Toktaş ile Jandarma Astsubay Kıdemli Başçavuş Mustafa Yaşar'a, rezerv bakımından Türkiye'de oldukça fazla olan pomza madenine ve Nevşehir'e, 5 Mayıs Pazar günü idrak edilecek olan Hıdrellez'e ilişkin açıklaması
- 24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul hariç birçok yerde 1 Mayıs gösterilerinin sorunsuz geçtiğine, İstanbul'da iktidarın ve özellikle İçişleri Bakanlığının inadı nedeniyle ciddi olaylar çıktığına ve yaşananlara, kadük demokrasi anlayışını kınadıklarına, emek mücadelesinin DEM PARTİ'nin mücadelesi olduğuna, 1 Mayıs kutlamalarında Adana'da olduğuna ve Adana'daki etkinliğin DEM PARTİ'li gençlerin gömleklerinde "Özel savaşa karşı görkemli direniş.", "Tecrit insanlık suçudur." yazmasından dolayı geç başladığına, Van olaylarında tutuklanıp adli tutukluların yanına konulan Toplumsal Özgürlük Partisinden Sedanur Uğur ile Sibel Örkmez'e ilişkin açıklaması
- 25.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde yurttaşlarla birlikte emek ve dayanışma ruhunu sürdürmek için alanlarda olduklarına, AKP'nin ve onun İçişleri Bakanının Taksim Meydanı'nı polis ablukasına aldırmasına, Bozdoğan Kemerî önünde polisin etten duvar ördüğüne, 1 Mayısta Taksim'in kullanılması konusunda duruşlarının net olduğuna, ülkenin en yakıcı gündeminin yoksulluk, pahalılık ve işsizlik olduğuna, TÜİK'nin yarın açıklayacağı enflasyon oranına, TÜRK-İŞ'in hesapladığı açlık sınırına, ağır bir barınma krizi yaşandığına, ilk 25 metre küp doğal gazın ücretsiz olması uygulamasının bugün itibarıyla sona erdiğine, TRT'nin 60'ncı yıl dönümüne, TRT'yi AKP'nin borazanı yapan anlayışı şiddetle kınadıklarına ve Keçiören Belediyesine ait bir aile terapi merkezinde gizli girişi olan otel konseptinde döşenmiş 9 ayrı oda bulunmasına ilişkin açıklaması
- 26.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 7 Ekimden bugüne İsrail'in soykırımının Filistin'de büyük bir şiddetle devam ettiğine, bu zulme karşı çıkan Amerika'daki ve diğer ülkelerin üniversitelerindeki akademisyenlere, öğrencilere Gazi Meclisten sevgilerini gönderdiklerine ve bu barışçıl gösterilerde yaşanan gözaltıları şiddetle kınadıklarına, Türkiye'nin Uluslararası Adalet Divanındaki davaya müdahil olma kararı aldığına, İsrail Dışişleri Bakanının Türkiye'yi ve Cumhurbaşkanını hedef alan sözlerine, 2009 yılında 1 Mayıs İşçi ve Emekçiler Bayramı'nın bir işçi bayramı olarak resmî tatil yapılarak kutlanılmasına karar verildiğine, toplumun tüm kesimlerini etkileyen sorunların farkında olduklarına, sorumluluk sahibi makam olan siyasetin ülkenin birliği, beraberliği için işçilerin çok önemli bir gününde marjinal örgütlere alan açacak birtakım açıklamalardan ve uygulamalardan kaçınması gerektiğine, Beşiktaş'ta yanarak hayatını kaybeden 29 işçiye ilişkin açıklaması
- 27.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, bu coğrafyada yaşanan acıları onarmak için gerçekçi bir yüzleşmeye ihtiyaç olduğuna ve Meclisin tarihi gerçekleri gün yüzüne çıkararak bunlarla yüzleşilmesi için emek harcaması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 28.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'ye bu iftiraları atanların dönüp kendi tarihlerine bakmaları gerektiğine, bu ülkede asla ama asla soykırım yapılmadığına ve o yüzden bu Başkanlık tezkeresini desteklediklerine ilişkin açıklaması
- 29.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Fransa Ulusal Meclisinde kabul edilen bu bildiriye kabul etmelerinin hiçbir haklı gerekçesinin olamayacağına, geçmişleriyle ilgili küçük bir şüphelerinin olmamasından dolayı bu tezkereye destek verdiklerine ilişkin açıklaması
- 30.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, parlamentoların kendilerini yargı yerine koyup böylesine ciddi konularda bir başka ulusu ağır ithamlar altında bırakmalarını doğru bulmadıkları için bu tezkereye destek verdiklerine ilişkin açıklaması
- 31.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bu tezkereye destek verdiklerine, Türk milleti olarak şanlı tarihlerinde her zaman her millete hoşgörüyle yaklaştıklarına, bu tür hususların parlamentolara değil tarihçilere bırakılması gerektiğine ve gerçeklerin arşivlerde bulunduğuna ilişkin açıklaması

32.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bu tezkereyi desteklediklerine, "soykırım" diyebilmek için bir mahkeme kararının olması gerektiğine, ayrıca bu konunun siyasetten çok bilimin, tarihin ve mahkemelerin konusu olduğuna ve Türk toplumu, Türk milleti tarihinin hiçbir döneminde soykırım yapmadığına ilişkin açıklaması

33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 4 Mayıs Dersim katliamının yıl dönümüne ve Dersim katliamı gibi katliamlarla yüzleşmediği için adaletin gerçekten sağlanmadığına ilişkin açıklaması

34.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar ve annesi Emine Şenyaşar'ın Adalet Bakanlığı önünde tuttukları adalet nöbetine ve "Kanun Hükmü" filminin bugün Ankara'daki gösteriminin Ankara Valiliği tarafından yasaklanmasına ilişkin açıklaması

37.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, AK PARTİ Grubunun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde verdiği değişiklik önergesine ilişkin açıklaması

38.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, AK PARTİ Grubunun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde verdiği değişiklik önergesine ilişkin açıklaması

39.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve SGK Başkanlığının SGK'de taşeron işçi olarak çalışan şoförlerin yemeklerini kesmesine ilişkin açıklaması

## VI.- ÖNERİLER

### A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mali müşavirlerin çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesi için atılması gereken adımların tespiti ve bunların bir an evvel gerçekleştirilmesi amacıyla 2/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, yerel basının sorunlarının araştırılarak işlevini yerine getirebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Pervin Buldan ve arkadaşları tarafından, faili meçhul cinayetlerin araştırılması amacıyla 26/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, emekli ve muvazzaf astsubayların mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi amacıyla 22/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

### B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde kanun teklifinin 4'üncü maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre Komisyon Başkanlığından gelen talebin uygun bulunduğuna ilişkin görüşü

## VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşma sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

## VIII.- SEÇİMLER

### A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

2.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

## IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyeti devletine atılan her türlü iftirayı reddetmekle de aynı zamanda görevli olduğuna ve böylece iftiraları atan müfterilere karşı duruşu ortaya koymak yeminlerinin ve milletin temsilcisi olmalarının doğal bir gereği olduğuna ilişkin konuşması

## X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

### A) Kanun Teklifleri

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92)

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 78)

### B) Yeniden Görüşmeleri Yapılan Teklifler (Tekriri Müzakere)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (4'üncü Madde)

## XI.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 92) Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

## XII.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Hakkâri Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, BM tarafından kabul edilen Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin bazı maddelerine ülkemizin çekince koymasına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Hakan Fidan'ın cevabı (7/10968)

2 Mayıs 2024 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Mustafa BİLİCİ (İzmir), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Şimdi, gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü münasebetiyle söz isteyen İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'ya aittir.

Sayın Karslı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

### III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

#### A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne ilişkin gündem dışı konuşması

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – İşçiye, emeğe ve iş gücüne verdiğimiz değer büyük bir örneği olan, 2008 yılında Emek ve Dayanışma Günü olarak resmî tatil ilan edilen ve 2009 yılından bugüne Emek ve Dayanışma Bayramı olarak kutlanan 1 Mayıs günü vesilesiyle ben de tüm emekçi kardeşlerimin bayramını kutluyorum.

Çok şükür, Türkiye'de işçinin ve emekçinin haklarını yıllardır gasbederek işçilerin arkasına sığınıp pazarlık yapanların ellerinden bu gücü aldık, işçimize, emekçimize iade ettik. Emekçinin emeğine çöreklenmeye çalışanlara karşı asgari ücretten alınan vergilerin kaldırılması uygulamasını hayata geçirerek tüm gelir gruplarında asgari ücrete kadar olan kazançlar için vergi muafiyeti getirdik.

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Vergi muafiyetini patronlara getirdiniz!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Sendikal hakları işçiye parmak sallamak için, işçiye ambargo uygulamak için kullananların önüne geçtik. Örgütlenme özgürlüklerinin önünde tarihî darbeler ve askerî vesayet dönemlerine dayanan engelleri kaldırdık.

PERİHAN KOCA (Mersin) – AİHM'in kararını tanımadınız. İşçiye, emekçiye...

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Sendikaya kaydolmak için notere gitmesi gereken "O sendikaya kaydolma, bu sendikaya kaydol." denilerek baskılanan işçimizin, emekçimizin hakkını korumak için bu süreçlerin tamamını e-devletten tamamlayabilmelerini sağlayan teknolojik uygulamalar geliştirdik.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Her gün kaç tane işçi ölüyor biliyor musunuz? Utanmadan bir de bu kürsüden konuşuyorsunuz ya! İnsanda biraz vicdan olur.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Emek ve çalışmanın aynı zamanda toplum hayatımızı da şekillendirdiğinin, aile yapımızı ayakta tuttuğunun bilincinde hareket ettik. Çalışan bir annenin çocuğuna bakabilmesi için yarı zamanlı çalışmasının önünü açtık.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Sizin enflasyondan haberinizi var mı, enflasyondan?

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Çocuğu ilköğretim çağına gelene kadar ebeveynlerden birine kısmi süreli çalışma hakkı tanınmasını sağladık. Kadın işçilere analık izninin bitiminden itibaren birinci doğumda altmış gün, ikinci doğumda yüz yirmi gün ve sonraki doğumlarda yüz seksen gün süreyle yarı zamanlı çalışma hakkı getirdik. 2018 yılında taşerondan kadroya geçiş konusunda 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle düzenleme yaparak yaklaşık 900 bin taşerona belediye şirketlerinde kadro vermek suretiyle Türkiye'de taşeronlaşmaya son verdik. Aslında göreve geldiğimiz ilk günden bugüne çalışma hayatı ve sosyal

güvenlik alanında gerçekleştirdiğimiz, işçiyi ve emekçiyi koruyan beş dakikalık süreme sığdıramayacağım düzenleme ve yeniliklerle 1 Mayıs Taksim'e indirgemeye çalışanlara tarihî bir ders verdik. O nedenle, işçinin ve emekçinin arkasına saklanıp onları öne sürerek arka tarafta kendi karanlık çıkarları için ellerini ovuşturanların bugünün kıymetini anlaması ve anlamlandırabilmesi mümkün değil.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Altın varaklı saraylarından işçiler için konuşuyorsun!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Beşiktaş'ta yanarak ölen işçilerimiz için de konuşuyorum.

Amacı Taksim'de 1 Mayıs kutlamak olan sendikalarımıza İstanbul Valimiz, İçişleri Bakanlığıyla güvenlik gerekçesiyle kısıtlı katılımla Taksim Anıtı'na çelenk bırakmaya ve Kazancı Yokuşu'nda anma etkinliklerinin gerçekleştirilmesine müsaade etmiş olsa da -bazı siyasi saiklerle bu memleketi karıştırmak pahasına da olsa-sanki bu izinler verilmemiş gibi bir algı oluşturulmaya çalışıldı. Yöneticilerinin anma etkinlikleri düzenlemesine müsaade edilmişken, bunu binlerce insanla yapmanın oluşturabileceği zararı, güvenlik zafiyetini göz önüne almayanlar bunu kendi siyasi istikballerine bir geçiş unsuru görerek reklam malzemesi yaptılar.

PERİHAN KOCA (Mersin) – Daha fazla yalan söylemeyin!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – İstanbul'da 40 ayrı yer ve güzergâh kendilerine bildirilmişken Taksim'de ısrar edip güneşli medyaya taşıyan zihniyetin neye hizmet ettiğini de dün gördük. Bu kadar hassas bir meseleyi huzurumuzu bozmak için elverişli bir malzeme olarak kullananlar flamlarıyla dün İstanbul'da polisimize saldırdılar, kaldırım taşlarını sökülüp polisimize attılar. Kolluk kuvvetlerimizin müdahale etmemesine rağmen defalarca kışkırtıcı sloganlarda, tepkilerde ve fiziki müdahalelerde bulunanların hiçbirinin derdi işçi ve emekçi değildi; derdi, işçi ve emekçi olsaydı, canı pahasına görev yapmakta olan, hatta emek ve demokrasi bayramında dahi çalışan emektar kolluk kuvvetlerimizin üzerine tekmeyle saldırmazlardı. Derdi emek ve demokrasi bayramını kutlamak olanlar...

PERİHAN KOCA (Mersin) – O işçilerin zaten hiçbir şeyi kalmadı; korkmuyor, korkmuyor sizden.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – ...sokakta temizlik işçimizden sağlık personeline kadar herkesin çalıştığı bugünde onlara zarar veren hareketlerde bulunmazdı. Bunların dertlerinin emek ve demokrasiden çok uzak olduğunu biliyoruz; bunların dertlerinin işçinin kazanımlarından, işçi haklarından çok uzakta olduğunu biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Karslı, lütfen tamamlayın.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Bir de istihdam ediyorum, insicamım bozuluyor dolayısıyla bunu göz önünde bulundurmanızı rica ediyorum.

PERİHAN KOCA (Mersin) – İnsicamın bozulduğu için mi yalan söylüyorsunuz!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Beşiktaş'ta 29 vatandaşımız yangında can verdikten sonra açıklama yapmaya, ailelere taziyeler iletmeye bile tenezzül etmeyen sendikaların ve siyasilerin ne yapmaya çalıştığını biliyoruz. Daha koltuğa oturdukları gün yönetim değiştiren belediyelerden, kovdukları işçilerden, mavi yakalı işçi kardeşlerimize kapıyı göstermelerinden biliyoruz. "Kimseyi işten çıkarmayacağız." diyerek göreve gelenlerin, binlerce işçiyi işten atarak aileleriyle mağdur etmelerinden biliyoruz. Türk Silahlı Kuvvetlerine iftira atanlarla fotoğraf veren, kol kola girenlerin işçiyi ve emeği koruyabilmesi mümkün değildir. Bu zihniyetin ne yapmaya çalıştığını millete anlatmaya ve onlarla mücadele etmeye devam edeceğiz. Beşiktaş'ta 29 kardeşimiz hayatını kaybettiğinde susanları da unutmayacağız. Kahraman polisimize saldıran hadsizleri, silahlı kuvvetlerimize...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Karslı.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Başkanım, cümlemi bağlamak istiyorum.

BAŞKAN – Herkese eşit, birer dakika uzattım.

Teşekkür ediyorum.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) – Peki, çok teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, Mersin'in sorunları hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Gülcan Kış'a aittir.

Sayın Kış, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin Türkiye'nin en çok vergi veren illeri arasında ilk 6'da, ülke ekonomisine katkı payında ise ilk 10'da yer almaktadır ancak kamu yatırımları konusunda hakkını alamayan bir kenttir. Sadece seçim dönemlerinde AKP'li bakanların uğrak noktası olmuş, hayata geçirilemeyen vaatlerin sıralandığı bir kent hâline dönüştürülmüştür. İşte, ben, bir kent yıllarca nasıl ihmal edilmiş, nasıl bilinçli olarak unutulmuş bunu örnekleriyle sizlerin dikkatinize sunmak istiyorum. 31 Mart seçimleri sonrası Mersin'de sosyal belediyecilik kazanmış, tarihî oy farkıyla Mersinliler yeniden, memnuniyetle "Vahap Seçer" demıştır. Mersin Büyükşehir Belediyemiz çalışmalarını kendi öz kaynaklarıyla devam ettirmiş ve bu konuda da örnek olmuştur.

Değerli milletvekilleri, çalışan, hizmet eden kazanır. Umuyoruz ki Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim öncesi "Oy vermezseniz hizmet yok." tehdidi yürürlüğe girmez çünkü biz Mersin'de bunu yaşıyoruz. Büyüyen, gelişen ve artık kabuğuna sığmayan Mersin'imiz ulaşım noktasında Hükümetin üzerine düşeni yapmadığı, söz verilip bitirilmeyen projelerin merkezi getirilmiştir. Bunlardan en ayyuka çıkanı da Çukurova Havalimanı Projesi'dir. Dile kolay, on üç yıldır bitmeyen bir proje, her gelen bakanın açılış için tarih sözü verdiği bir proje; en son 2024 Ocak ayı içinde açılacağı ilan edildi ve ne yazık ki yine açılmadı. Hâlbuki bu projeye başlandığı tarihten itibaren ülkemizde birçok havalimanı açıldı; yeterli yolcu sayısı olmayan, hatta hiç yolcusu olmayan havalimanlarını, deniz üzerine dolgu tekniğiyle yapılan ve birkaç yılda hızlıca biten havalimanlarını hep birlikte gördük. Nedense Çukurova Havalimanı bir türlü bitirilemedi. Ulaştırma Bakanı Mersin'de eline mikrofon alıp "Mersin için tüm sözümüzü tuttuk, vadettiğimizden fazlasını yaptık. Her proje için de gurur duyuyoruz." diyebiliyor. Hangi gururdan bahsediyorsunuz Sayın Bakan? Havalimanı inşaatı hâlâ devam ediyor. Bu cezalandırma değil de nedir? Mersin bu ülkenin sınırları içerisinde değil midir? Sayın Bakanın ve Hükümet yetkililerinin Mersinlilere sahip çıkıp çıkıp bu konuda net ve doğru bir açıklama yapmaya borçlu olduklarını bildirmek istiyorum.

Yine, geliyoruz başka bir ulaşım sorununa, Mersin Gözne üzerinde yer alan Akbelen Katlı Kavşağı'na. Buranın yapımı Karayollarının sorumluluğunda. İhalesi 2017 tarihinde yapılmış, hedeflenen ve açıklanan tarihte tamamlanamamıştır. Mersin Büyükşehir Belediye Başkanımız Vahap Seçer defalarca gündeme getirmiş, çözümünü için de tüm partilere çağrı yapmıştır. Mersin Büyükşehir Belediyemiz kentteki olağan trafiği daha akıcı ve konforlu hâle getirmek için benzer imalatları ortalama seksen beş günde tamamlamaktadır ancak Karayollarının uhdesinde bulunan Akbelen Katlı Kavşağı'na yedi yıldır tek bir çivi bile çakılmadı.

Değerli milletvekilleri, yoğun trafiği olan ve transit geçişte kullanılan D400 Kara Yolu da diğer önemli bir konumuz. Ölümlü, yaralanmalı ve maddi hasarlı trafik kazalarının bitmek tükenmek bilmediği D400 Kara Yolu can almaya devam ediyor. 2023 yılında günlük 104.531 taşıtın geçtiği D400 Kara Yolu yapım işi de tamamlanamamıştır. Sözleşme tasfiye edilmiş olup altı

yıllık süreçte tasfiye edilen iş tekrardan ihale edilmemiştir.

Geliyoruz Mersin'in kanayan yarası Çeşmeli-Taşucu Otoyolu'na. Bu yol halk arasında "çile yolu" olarak anılıyor. AKP'li Mersin milletvekilleri iyi bilirler, Çeşmeli-Taşucu arası özellikle yaz aylarında işkenceye dönüyor. Mersin'in iktidar vekillerine de sormak istiyorum: Yazın bu yolu mutlaka kullanıyorsunuz, bir saatlik yolu beş saatten önce çıkarınız var mıdır, hiç mi sorumluluk hissetmiyorsunuz? Bu yolu yapacak olan kim? Elbette ki Hükümetin Ulaştırma Bakanlığıdır ama henüz hiçbir adım yok. Büyükşehir Belediyemiz üzerine düşeni yaptı ve yapmaya da devam ediyor yani Başkanımızın aldığı yüzde 60 oy hiç de tesadüf değildir. Bu noktada söz Ulaştırma Bakanlığında, herkes üzerine düşeni yaparsa tamamlanan projelerle Mersin'de yaşam kalitesi de yükselecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kış, lütfen tamamlayalım.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) – Değerli milletvekilleri, genel seçimlerde Mersin halkı Türkiye Büyük Millet Meclisine 13 milletvekili gönderdi, AKP üst üste, bakanlarını Mersin'den milletvekili yaptı, ancak anlattığım gibi Mersin'imiz hak ettiğini maalesef ki alamıyor. Bu kürsüden daha önce de yaptığım çağırımı yinelemek istiyorum: Gelin, parti ayrımı yapmadan, güç birliği içerisinde Mersin'imiz için gereken adımları hep birlikte atalım. Bu konuda tüm vekillerimizi iş birliği yapmaya da davet ediyorum. Cumhuriyet Halk Partisi Mersin Milletvekili olarak ben göreve hazırım.

Mersin'in bu sorunlarının hızlı bir şekilde çözüme kavuşmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kış.

Gündem dışı üçüncü söz, ilaç ve tıbbi cihaz üretiminde yerli üretimin artırılmasının önemi ve ülke ekonomisine katkısı hakkında söz isteyen Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'a aittir.

Sayın Ersoy, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

3.- Adana Milletvekili Ayşe Sibel Ersoy'un, ilaç ve tıbbi cihaz üretiminde yerli üretimin artırılmasının önemine ve ülke ekonomisine katkısına ilişkin gündem dışı konuşması

AYŞE SİBEL ERSOY (Adana) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilaç ve tıbbi cihazlarda yerli üretimin artırılmasının önemi ve ülke ekonomisine katkısı açısından gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İlaç endüstrisinin önemi giderek artmakta ve Türkiye'deki ilaç sektörü hem dünyadaki gelişmelere paralel olarak hem de Sağlıkta Dönüşüm Programı çerçevesinde değişmektedir. Yakın zamanda yaşadığımız pandemi, ilaç sektöründe millî ve özgün bir bakış açısıyla yerli bir endüstrinin oluşması için gereken vizyoner bir bakış açısını önemli kılmıştır. Türkiye İlaç Sanayi, Dünya Sağlık Örgütü tarafından belirlenen ve 1984 yılından itibaren yürürlüğe giren İyi Üretim Uygulamaları çerçevesinde gerekli yatırımları yaparak teknolojik altyapısını güçlendirmiş, Avrupa Birliği ülkeleriyle kıyaslanabilir bir teknolojik düzeye ulaşmıştır. On İkinci Kalkınma Planı'nda ilaç ve tıbbi cihaz sektörüne ilişkin politikaların hayata geçirilmesi için çeşitli tedbirler, projeler ve sorumlu kuruluşlar belirlenmiştir. Açıklanan son verilere baktığımızda, Türkiye ilaç ihracatı 2024 yılı Ocak ayında 2023 yılı Ocak ayına göre yüzde 40,81 oranında artmış ve 193 milyon dolara ulaşmıştır; Türkiye ilaç ithalatı ise bir önceki yılın ocak ayı rakamıyla karşılaştırıldığında yüzde 12,60 oranında azalmış ve 366 milyon dolar olarak açıklanmıştır. Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunun "İlaçta Yerli Sanayi" başlığında da yer aldığı gibi Türkiye'nin küresel bir ilaç, AR-GE ve üretim merkezi olması, ilaç ve tıbbi cihaz alanında rekabetçi bir konuma ulaşması önem arz etmektedir. Bu nedenle yerli üretim kapasitesinin artırılması ile AR-GE ve girişim ekosisteminin geliştirilmesi, uzun vadede yeni molekül geliştirilebilen daha yüksek katma değerli ilaç ve tıbbi cihaz üretebilen, küresel pazarlara ürün ve hizmet sunabilen bir üretim yapısına kavuşarak küresel değer zincirlerinde etkinliğin artırılması hedeflenmektedir.

Değerli milletvekilleri, sizlere ülkemiz ekonomisine büyük katkısı olan sağlık turizmi sektöründen de bahsetmek isterim: Dünya Sağlık Örgütü ve çeşitli kaynaklardan elde edilen verilere göre dünyada 5 trilyon dolarlık bir sağlık turizmi hareketliliği vardır. 2023 yılında toplam 1,4 milyon kişi sağlık hizmeti almak için ülkemize gelmiş ve 2,3 milyar dolar gelir elde edilmiştir. Ülkemizin sağlıktan elde edeceği payın finansman olarak şöyle bir önemi vardır: Normalde 10 liralık bir malı ihraç etmek için 7,5 liralık bir ithalat yapmak gerekiyor. Buna karşılık sağlık turizmiyle verilen 10 liralık bir hizmette sadece 2 liralık bir gider söz konusudur. Buradaki kazanç 8 liradır, sağlık turizminin ülkemize olan katma değeri ise yüzde 80'dir.

Değerli milletvekilleri, dışa bağımlılığı bitirmek amacıyla yerli ve millî politikalarla, savunma sanayisinde yapılan hamlelerle ülkemiz kendi savaş uçağını, insansız hava, kara ve deniz savunma araçları ve uçak gemisi yapmayı başararak güvenlik ve ekonomik anlamda çok büyük bir avantaj elde etti. Bütün bu gelişmeler ışığında, savunma sanayisi yerlilik oranı 2023 yılında yüzde 80 olarak gerçekleşmiş, 2028 yılı hedefiyle yüzde 85 olarak belirlenmiştir. Savunma sanayisindeki millî ve özgün bakış açısıyla uygulanan yeni teşebbüsleri teşvik etmek, ihtiyaçlara göre yönlendirmek, yabancı sermaye ve teknoloji katkısı imkânlarını araştırmak ve bu konudaki devlet katılımının planlanması ilkesinin sağlık sektöründe de uygulanması ülkemize katma değer açısından büyük önem arz etmektedir.

Son olarak yarın 3 Mayıs Milliyetçiler Günü. 3 Mayıs 1944'te tabutluklarda eğilmeyen, tasallutlarda sinmeyen kutlu kuşağın kahramanlarını, başta Başbuğumuz Alparslan Türkeş ve Nihal Atsız olmak üzere rahmet ve minnetle anıyor, Türklüğün 3 Mayıs Milliyetçiler Günü'nü kutluyorum.

Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerinden bir grup Meclisimizin dinleyici localarındalar. Kendilerine hoş geldiniz diyor, başarılar diliyorum. (Alkışlar)

Değerli milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'a ait.

Sayın Alkayış, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Adıyaman Milletvekili Mustafa Alkayış'ın, Kutülame Zaferi'nin 108'inci yıl dönümüne ilişkin açıklaması

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüz sekiz sene önce kahramanlık

destanlarından biri olan Kutulamare Zaferi, ecdadımızın tıpkı Çanakkale Savaşı'nda olduğu gibi düşman kuvvetlerini bozguna uğrattığı bir savaştır. Bu zafer, bize savaşlarda asıl üstünlüğün topla tüfekte ve sayılarla olmadığını, asıl üstünlüğün topla tüfekte ve sayılarla olmadığını, asıl üstünlüğün iman gücü ve vatan sevgisinde olduğunu göstermiştir. Kutulamare Zaferi'nin Sayın Cumhurbaşkanımızın hassasiyetleriyle tekrar önem kazanmaya başladığını ve gelecek nesillere de aktarılmada büyük bir çabanın olduğunu görüyoruz. Büyük imkânsızlıklara rağmen iman gücüyle kazanılan Kutulamare Zaferi'nin Türkiye'nin 2'nci yüzyılında gelecek nesillere aktarılmasının önemine özellikle vurgu yapıyoruz. 108'inci yıl dönümü vesilesiyle bu büyük zaferin komutanı başta Halil Paşa ve kahraman askerlerimizi ve bütün şehitlerimizi rahmet ve şükranla anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum Sayın Başkanım.

**BAŞKAN - Konya Milletvekili Mehmet Baykan...**

2.- Konya Milletvekili Mehmet Baykan'ın, İstanbul'da 1 Mayıs kutlamalarının "Marjinal değiller." denilen kişiler tarafından karıştırılmaya çalışıldığına ilişkin açıklaması

MEHMET BAYKAN (Konya) – Tüm işçilerimizin 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutluyorum. Bir bayram havasında geçmesini beklediğimiz 1 Mayıs kutlamaları "Marjinal değiller." denilen kişiler tarafından karıştırılmaya çalışıldı, 30'a yakın polisimiz yaralandı.

Biraz önce Şengül Karslı Vekilimizin üç dakikalık konuşmasına tahammül edemeyenler oldu. Sizi çok iyi anlıyoruz ve Taksim konusundaki dertlenmenizi yürekten paylaşıyoruz.

PERİHAN KOCA (Mersin) – İşçilerle ilgili konuşma cüretini bile bulamazsınız siz.

SEDA SARIBAŞ (Aydın) – Niye tahammül edemiyorsunuz?

MEHMET BAYKAN (Konya) – Yaşanan olayların özgürlükle, hakla izahı olamaz. Anayasa'mızda verilen hakkı kullanmak elbette doğaldır ancak yasanın verdiği hakkı kullanırken yine yasanın çizdiği sınırları aşmak, ortalığı savaş alanına çevirmek ikiyüzlülüktür, provokatörlüktür!

PERİHAN KOCA (Mersin) – Asıl provokatör sizsiniz, siz! Gidin sermayedarlara, patronlara hizmet etmeye devam edin.

MEHMET BAYKAN (Konya) – Terör örgütlerinin Taksim'de toplanma çağrıları amacın ne olduğunu açıkça ortaya koyuyor. Şehri âdeta savaş alanına çeviren bu planlı ve maksatlı aşırılığı şiddetle kınıyorum. Başta İçişleri Bakanımızı, İstanbul Valimizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

**BAŞKAN -Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy...**

3.- Kayseri Milletvekili Sayın Bayar Özsoy'un, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulacağına olan inançlarına ve CHP zihniyetinin Kayseri'de ilçe belediye başkanlıklarını kazandıkları yerlerde işçi ve emekçi kıyımına devam ettiğine ilişkin açıklaması

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyonist katil İsrail, haydut devlet Amerika ve emperyalist Batılı devletlerin desteğiyle iki yüz dokuz gündür bebekleri, çocukları, kadınları, hasılı yaşlı-genç demeden insanları katletmeye devam ediyor. Başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulacağına inancımız tamdır.

Her zaman işçinin ve emekçinin yanında olduğunu söyleyen CHP zihniyeti, seçim bölgem olan Kayseri'de ilçe belediye başkanlıklarını kazandığı yerlerde işçi ve emekçi kıyımına devam ediyor. Felâhiye ilçemizde Ramazan Bayramı öncesi 18 işçiyi ve geçtiğimiz günlerde Sarız ilçemizde 46 işçiyi işten çıkaran CHP'liler dün 1 Mayıs'ta, işçi meydanlarında ikiyüzlülüklerini sergilediler. Yeni seçilen belediye başkanlarının ağabeyleri olan İstanbul ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanlarını örnek alarak yapmış oldukları işçi ve emekçi kıyımını kınıyorum. İşçilerimizin hukuki mücadelelerinde sonuna kadar yanlarında olduğumu belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

**BAŞKAN - Elâzığ Milletvekili Erol Keleş...**

4.- Elâzığ Milletvekili Erol Keleş'in, Ankara-Tatvan ve Ankara-Diyarbakır turistik tren seferlerinin Elâzığ'ın tanıtımına katkı sunacağına ilişkin açıklaması

EROL KELEŞ (Elâzığ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Elâzığ'ımız, zengin kültürel mirası ve doğal güzellikleriyle ülkemizin turizm potansiyelini artırma açısından önemli bir yere sahiptir. Bu vesileyle, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Taşımacılık Anonim Şirketi tarafından duyurulan ve Elâzığ'ımızın tanıtımına katkı sunacak Ankara-Tatvan turistik tren seferi Elâzığ merkezde dört saat, Palu ilçemizde üç saat duracaktır. Aynı şekilde, Ankara-Diyarbakır turistik tren seferi Elâzığ merkezde dört saat duracaktır. Elâzığ'ımız Harput Kalesi'nden Buzluk Mağarası'na, Hazar Gölü'nün kıyılarından tarihî Ulu Camisi'ne, Keban Barajı'ndan Hazar Baba Kayak Merkezi'ne kadar daha sayamadığım pek çok benzersiz güzelliği bünyesinde barındırmaktadır. Aziz şehrimizi sizlere tanıtmak amacıyla tüm vatandaşlarımızı Ankara-Tatvan ve Ankara-Diyarbakır tren seferlerine davet ediyorum. Elâzığ'ın tarihini, kültürünü ve doğal güzelliklerini yerinde görerek bu eşsiz değerlere...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

**BAŞKAN - Sivas Milletvekili Rukiye Toy...**

5.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, iktidarları döneminde yapılan hızlı tren hattı yatırımlarına, 4 Mayıs'ta Sivas-İstanbul yüksek hızlı tren seferlerinin başlayacağına ve 6 Mayıs'ta açılışı yapılacak olan Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası'na ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) – Cumhurbaşkanımızın liderliği ve vizyonu ile iktidarımız döneminde, 2002'den bu yana 2.252 kilometre hızlı tren hattı inşa edilmiştir; toplam 3.600 kilometreyle hızlı tren hattının da yapım çalışmaları devam etmektedir. Bu yatırımlarla ülkemiz Avrupa'da 6'ncı, dünyada 8'inci yüksek hızlı tren işletmecisi olmuştur. Hizmete girdiği 26 Nisan 2023 tarihinden bu yana geçen bir yılda 1 milyon kişi Sivas-Ankara hattında seyahat etmiştir.

4 Mayıs itibarıyla başlayacak ve hemşehrilerimizin Sivas'tan İstanbul'a yedi saatte, ekspres ve aktarmasız olarak seyahat edeceği yeni yüksek hızlı tren seferlerinin hayırlı olmasını diliyor, bu vesileyle tüm vatandaşlarımızı 6 Mayıs'ta açılışını yapacağımız mimari mucize Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası'nı görmeye davet ediyorum.

**BAŞKAN – Uşak Milletvekili İsmail Güneş...**

6.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, "Çok yaşa Filistin, kahrolsun siyonizm!" demeye devam edeceklerine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7 Ekim'de başlayan İsrail saldırıları ve katliamları sonucu maalesef Gazze'de tam 15 bin çocuk, 9 bin kadın olmak üzere toplam 34.500 kişi katledilmiştir. İsrail'in bu soykırımları ve katliamları emperyalist devletlerce görmezden gelinmiş, hatta İsrail'in jandarmalığı yapılmıştır. Bu katliamlar karşısında devletlerin vicdanları sızlamamış ama "önce insan" diyen insanlığın vicdanı olarak dünyanın çeşitli üniversitelerinde öğrenciler tarafından, Türkiye'deki vatandaşlarımız tarafından ve Avrupa Kung Fu Yarışması'nda 1'inci olup altın madalya kazanan kardeşimiz Necmettin Erbakan Akyüz tarafından seslendirilmiştir. İnsanlık vicdanı "Çok yaşa Filistin, çok yaşa Filistin; kahrolsun siyonizm!" demeye devam edecektir. Bu sesleri dillendirenleri saygıyla selamlıyorum. "Çok yaşa Filistin, kahrolsun siyonizm!" demeye devam edeceğiz; ilahi adalet eninde sonunda tecelli edecektir. Gün gelecek katliamlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

**BAŞKAN – Adana Milletvekili Ayhan Barut...**

7.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, iktidarın kırmızı et için sığır ithalatı kararı almasına, tavuk eti ihracatına kısıtlama getirmesine ilişkin açıklaması

**AYHAN BARUT (Adana) –** Sayın Başkan, halkımız sofrasında artık eti unuttu. Maaşlar ve ücretler yüksek enflasyon ve fahiş zamlarla eridi. Her şeye rağmen sofrasına et koymak isteyen vatandaşlarımız ise artık kiloyle değil gramla et alıyor. Sadece yılın ilk üç ayında kırmızı ete yüzde 50 zam geldi; 400-450 liraya satılan kıyma bile şimdi 600 lirayı geçti, kuşbaşı ve pirzola da söylemiyoruz bile; balık fiyatları da, beyaz et fiyatları da aynı durumda. Hal böyleyken iktidar kırmızı et için sığır ithalatı kararı alıyor, öte yandan tavuk eti ihracatına da kısıtlama getiriliyor. İşte, krizin asıl sebebi bu yanlış politikalar. Üretimi ve üreticiyi desteklemeyen iktidar çözüm yerine kriz çıkarıyor; yanlışa son verin.

**BAŞKAN – İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları...**

8.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, Beşiktaş'ta ihmal, bilgisizlik ve sorumsuzluk neticesinde can veren 29 işçi için bir ağıt havalandırdığına ilişkin açıklaması

**YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) –** Sayın Başkan ve sayın milletvekilleri; türküler neden söylenir? Elbette acılarımıza, sevinçlerimize ortak olsunlar, onları duyurabilelim diye türkü söyleriz. Dün bir türkü, bir ağıt havalandırdım; tıpkı Mahzuni gibi, Âşık Veysel, Neşet Ertaş gibi. Beşiktaş'ta ihmal, bilgisizlik ve sorumsuzluk neticesinde can veren 29 işçi emekçimiz için bir ağıt havalandırdım. Ben bunun için havalandırdım, türküler bunun için söylenir. Peki türkü söylemeyen, o kendisine ilerciyim, demokratım, devrimciyim, çağdaşım diyen sanatçılar, onlar neredeler? Onlar neden herhangi bir ağıt havalandırmadılar? Türküler bizi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

**BAŞKAN – Burdur Milletvekili İzzet Akbulut...**

9.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Gölü'ne ek kaynak getirilmesini beklediklerine ilişkin açıklaması

**İZZET AKBULUT (Burdur) –** Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki Burdur Gölü'müz her geçen gün can kaybediyor, su kaybediyor. Yaklaşık yüzde 40'ından daha fazlasını şu anda kaybetmiş durumda. İşte, şu anda ekranlara gösterdiğim şekilde, kuruyan bölümler ne yazık ki neredeyse göl kadar olmuş durumda ve bu kuruyan bölümlerde her geçen gün tozlaşma olmakta. Bu tozlaşma ne yazık ki zamanında göle atılan kirli atıklardan kaynaklı kanserojen madde üretmekte, bu tozlaşmayı şehir halkı solumakta. Bu tozlaşmanın ulaştığı tarım ürünlerini yiyen şehir halkı ne yazık ki tehlike altında.

Burdur halkının vebalini üzerimize almamamız adına bir an önce Burdur Gölü'ne ek kaynak getirilmesini bekliyoruz. 2019 yılında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Burdur meydanında herkese söz verdi; Burdur Gölü'ne kaynak getirilmesini bekliyoruz.

**BAŞKAN – Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap...**

10.- Kütahya Milletvekili Ali Fazıl Kasap'ın, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Audi A8 olduğu iddia edilen makam aracına ilişkin açıklaması

**ALİ FAZIL KASAP (Kütahya) –** Teşekkürler Sayın Başkan.

2021 yılında Cumhurbaşkanlığının bir genelgesi var, tasarruf genelgesi. Burada "...hizmet aracı olarak kullanılacak, makam aracı olarak kullanılmayacak." diyor. Başta Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş olmak üzere "İsraf etmeyiniz." emri Sayın Erbaş'ı bağlamıyor mu acaba?

Sırttan Audi'yle mi geçilebiliyor, Audi A8'le? Togg için dua eden Erbaş neden kendisi şu anda A8'e binme lüksünü yaşamak istiyor? Çok yanlış değil mi? Kendisi otoriteye mi karşı çıkıyor Erdoğan'ın genelgesine karşı çıkan birçok il, ilçe müdürleri gibi, birçok bürokrat gibi? Kamuoyunu şuna davet ediyorum: Bu tip kötüye kullanımı olan tüm bürokratları ihbar etmesini talep ediyorum.

Yapamayacağınız şeyleri neden söylüyorsunuz Sayın Erbaş? Siz müstekbirsiniz ve şürekânız da müstekbir.

Teşekkürler.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

**BAŞKAN – Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu...**

11.- Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu'nun, Kahramanmaraş'ın Kayseri üzerinden hızlı tren hattına bağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

**İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) –** Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir şehri küçültmek, önemini azaltmak, geleceğine olumsuz yönde müdahale etmek istiyorsanız o şehre ulaşımı azaltın. Kahramanmaraş son elli yılda kara, hava, demir yolu ulaşımında çevre illere oranla geriye götürülmüştür. Özal döneminde otoyola hafif bir kavis verilerek şehrin merkezine yakın yerden geçirilebilecekken 50 kilometre öteden geçirilmiştir. Bugünkü iktidar hızlı tren için aynı rotayı kullanmıştır, hızlı tren Kahramanmaraş'ın 50 kilometre uzağından geçirilmiştir. Kahramanmaraş Havaalanı yıllardır sık sık uçuş ihlal ve gecikmelerinin yaşandığı, sefer saatlerinin uygun olmadığı bir havaalanıdır. Bu durumun ana nedeni, mevcut siyaset ve bürokrasinin etkisizliği, komşu illerin yaptığı baskı ve lobi çalışmalarıdır. Nasıl Kayseri, Yerköy üzerinden hızlı tren hattına bağlanmışsa Kahramanmaraş da Kayseri üzerinden hızlı tren hattına bağlanmalıdır.

Teşekkür ediyorum.

**BAŞKAN – Samsun Milletvekili Murat Çan...**

12.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'daki mülakat rezaletinin âdeta tüm Türkiye'nin özeti gibi olduğuna ilişkin açıklaması

**MURAT ÇAN (Samsun) –** İnsanların geleceğini karartma, emeklerini çalma pervasızlığında durmak yok, yola devam. Samsun'daki mülakat rezaleti âdeta tüm Türkiye'nin özeti gibi. Adalet Bakanlığı Samsun ili genelinde 13 yazı işleri müdürlüğü kadrosu açıyor. Yazılı sınav il 1'incisi 93 puan alıyor, mülakatta eleniyor. Yazılı sınavda en düşük puan alan kişi ise mülakat notuyla müdürlüğü kapıyor. İkinci örnek: Bir adliye çalışanı görevde yükselme sınavlarına 5 kez giriyor. Her defasında en yüksek puanları alıyor ama hepsinden mülakatta eleniyor. Yazılı sınavda kendisinden daha düşük puan alanlar görevde yükseltiliyor. Hani mülakat kalkacaktı? Mülakat kalkana kadar yedikleri kul hakkından zerre kadar hicap duymayan, yalanları arşa varan bu iktidarın kendisi tedavülden kalkacak.

**BAŞKAN – Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel...**

13.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş'ın Audi A8 olduğu iddia edilen makam aracına ilişkin açıklaması

**MUSTAFA ADIGÜZEL (Ordu) –** Ülkemizin ekonomik durumu ortada ve tasarruf tedbirleri konuşuluyor iken Diyanet İşleri

Başkanı makam aracı saltanatına devam ediyor. Kamuoyunda A8 olduğu iddia edilen aracın varlığı ve kiralandığı Diyanet kurumu tarafından yapılan açıklamayla kabul edilmiş ama açıklama metninde aracın marka ve modeli telaffuz edilmemiş "mevzubahis araç" şeklinde tanımlanmıştır. Sanırım utanmışlardır ama millet merak ediyor, o yüzden durumu netleştirelim: Bu kiralık aracın marka, model, yılı ve kirası nedir? Bu araç dışında Diyanet envanterinde kayıtlı veya kiralık kaç tane makam aracı var ve toplam giderleri nedir? Ya da bir film repliğiyle tekrar sorayım: Ali Erbaş, araba nedir, para nedir? Araba nedir, parası nedir? Araba nedir, parası nedir?

**BAŞKAN – Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur...**

14.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da ilan edilen rezerv alanlardaki belirsizliğe ilişkin açıklaması

**MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.**

Hatay'da ilan edilen rezerv alanlarda tam bir belirsizlik var. Rezerv alanlardaki az ve orta hasarlı binalar ne olacak? Az ve orta hasarlı binalarda güçlendirme çalışmalarını başlatan, bu iş için 1,5-2 milyon lira para harcayan insanların durumu ne olacak? Güçlendirme çalışması neredeyse bitmiş, bir tek dış boyası kalmış; insanımız "Ne yapacağım?" diyor. "Bu binaları yıkmayacağız." diyecek misiniz ya da yıkım kararı aldınız "Vatandaşın güçlendirme çalışmaları için harcadığı parayı ödeyeceğiz." diye bir açıklama yapacak mısınız? Bu soru işaretlerini neden ortadan kaldırmıyorsunuz? İnsanları soru işaretleri içinde, evsiz, uykusuz, tedirgin bir şekilde yaşatmaya kimsenin hakkı yok. Bakanlıktan acilen net cevaplar bekliyoruz.

**Teşekkür ederim.**

**BAŞKAN – Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu...**

15.- Kocaeli Milletvekili Veysel Tipioğlu'nun, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlamalarında güvenlik güçlerine karşı üzücü olaylar yaşandığına ilişkin açıklaması

**VEYSAL TİPİOĞLU (Kocaeli) – Tüm işçilerimizin öncelikle 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutluyorum.**

2009'dan beri 1 Mayısı gerçek anlamda emek ve dayanışma gününe dönüştüren AK PARTİ'dir. Dün, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü kutlamalarında maalesef, güvenlik güçlerimize karşı üzücü olaylarla karşı karşıya kaldık. Polise karşı taşla, sopayla güç kullanıp polise saldırmayı demokrasi ve özgürlük sanan zihniyeti şiddetle kınıyorum. Bu eylemlerin kabul edilemez olduğunu bir kez daha ifade ediyorum.

Gereğinden fazla sabır gösterip provokasyona meydan vermeyen kahraman Emniyet güçlerimizi yürekten kutluyor, tebrik ediyorum.

**Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.**

**BAŞKAN – Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar...**

16.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesine yapılan bazı atamaların kamuoyunda tepkiyle karşılandığına ilişkin açıklaması

**NURTEN YONTAR (Tekirdağ) – Sayın Başkan, Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesine yapılan bazı atamalar kamuoyunda tepkiyle karşılanmış, üniversitemizin adının kural tanımayan işlerle anılması nedeniyle itibar kaybına uğraması bizleri ve vatandaşlarımızı derinden üzmüştür. "Kişiye özel ilan alımına son verdik." diyen Sayın Rektör sözünü tutmamış, psikoloji bölümüne özel ilanla alım yapmıştır. Özel ilana karşı çıkan Bölüm Başkanı Doçent Doktor Zeynep Set, sonrasında mobbinge maruz kalmış, bu yetmezmiş gibi alınan kişi Sayın Set'in yerine bölüm başkanı yapılmıştır. Kadro almak için yıllardır bekleyen akademisyenler varken 71 yaşında olan bir profesör tarih bölümünde kadroya alınmıştır. AKP klasiği olan eş, dost, akraba ve mülakatla atamalar herkesi bıktırdı, artık bu kayırmacılığa "Yeter, yeter, yeter!" diyoruz.**

**BAŞKAN – Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez...**

17.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, İmralı üzerindeki tecride ilişkin açıklaması

**MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) – Sayın Abdullah Öcalan İmralı Cezaevinde yirmi dört yıl iki ay on sekiz gündür tecrit altında. Son aile görüşü dört yıl bir ay, otuz gün önceydi ve tam dört yıl, sekiz ay, yirmi altı gündür avukat görüşü yaptırılmıyor; iki yıl, on üç ay, yedi gündür mutlak iletişimsizlik hâli söz konusu.**

Yine İmralı Cezaevinde bulunan Veysi Aktaş, Hamili Yıldırım ve Ömer Hayri Konar'dan otuz sekiz aydır haber alınamıyor. Otuz yıllık cezasını tamamlayan Veysi Aktaş'ın tahliyesi, İdare ve Gözlem Kurulu kararıyla engellendi.

Orta Doğu ve Türkiye'de kalıcı barışın, toplumsal huzurun ve demokratikleşmenin tesis edilebilmesi için İmralı üzerindeki tecrit kaldırılmalı, Sayın Abdullah Öcalan'la iletişimin önü açılmalı.

**Teşekkürler Sayın Başkan.**

**BAŞKAN - Osmaniye Milletvekili Asu Kaya...**

18.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, deprem konutlarının bir an evvel depremzedelere teslim edilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

**ASU KAYA (Osmaniye) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.**

"Deprem konutlarını bir yıl içinde eşyasıyla teslim edeceğiz." dediniz; genel seçim boyunca hayal sattınız, oy topladınız. Yerel seçim öncesinde de "Kura çekiyoruz." dediniz "Anahtar veriyoruz ama bu, sembolik, hemen oturamazsınız." dediniz depremzedeye. Hâlâ bir umut bekliyor depremzede. Mayıs ayındayız, aylar olmuş kuraları çekeli; depremzede daha hâlâ konteynerde. Anlaşılan, bu yazı da güneşin ısıcağında, konteynerlerde geçirecek. Neyi düşünüyorsunuz? Neye karar veremediniz? Neden teslim etmiyorsunuz evleri? Ödeme konusu büyük bir belirsizlik; asgari ücretli, emekli, dul, yetim maaşlarıyla geçinenler nasıl ödeyecek? İşin içinden çıkamıyorsunuz.

İktidara sesleniyorum: Bir an evvel, yaptığınız, kuralarını çektiğiniz evleri, içinde eşyasıyla depremzedelere teslim ediniz.

**Teşekkür ediyorum.**

**BAŞKAN – Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever...**

19.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, ekmeğin fiyatındaki artışa ilişkin açıklaması

**ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) – Sayın Başkan, tek adam rejiminin beceriksizliğinin faturasını ödemeye devam ediyoruz. Saray "İtibardan tasarruf olmaz." derken vatandaş ekmeğinden dahi tasarruf eder hâle getirdi. 2018 yılında Ankara'da 1 lira olan ekmeğin, Hükümetin yaptığı son zamlarla birlikte 10 liraya çıktı. Temel gıda olan ekmeğin fiyatı altı yılda 10'a katlandı. Vatandaş markete girmeye korkar hâle geldi. En düşük emekli maaşının 10 bin lira olduğu ülkemizde günde ortalama 8 ekmeğin tüketen dar gelirli bir aile sadece ekmeğe ayda 2.400 lira ödeyecek. Maaşının dörtte 1'ini ekmeğin için harcayan emekli, bu gelirle kirasını mı, faturasını mı ödesin yoksa geçimini mi sağlasın? Çay-simit hesabıyla iktidara gelenler, vatandaşımızı askıda ekmeğe muhtaç ettiler.**

**Teşekkür ediyorum.**

BAŞKAN – İstanbul Milletvekili İskender Bayhan...

20.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, 1 Mayıs Taksim yasağına ve Maden Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin temelde 4 hedefinin olduğuna ilişkin açıklaması

İSKENDER BAYHAN (İstanbul) – 1 Mayıs Taksim yasağını ve estirilen sermaye terörünü lanetliyoruz. İşçi sınıfının Uluslararası Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü'nü bir kez daha kutluyoruz.

Maden Kanunu'nda yapılan düzenlemelerin temelde 4 hedefi var. Birincisi, bu ülkenin yer altı ve yer üstü kaynaklarının yerli ve yabancı tekeller tarafından yağmalanmasını, yüksek kâr ve ranta çevrilmesini daha da kolaylaştırmaktır. İkincisi, bunlara akarsu ve göller dâhil yeni kaynaklar eklemektir. Üçüncüsü, iş birlikçi kapitalistlerin ve sarayın komisyonunu artırmaktır. Dördüncüsü, emek gücünün ucuz ve güvencesiz sömürülmesini daha da büyütmektir. Neresinden tutarsanız tutun; sonuç, doğamızın çölleşmesine ve yeni işçi katliamlarının yaşanmasına çıkıyor. Bunu yerli ve millî enerji üretiminde “yeşil dönüşüm” ve “zenginleşme” diye pazarlıyorsunuz, Bu, büyük bir aldatmacadır; bu, sömürge madencilikini kutsamaktır. Emek Partisi olarak bunu reddediyoruz ve kanun teklifine “hayır” diyoruz.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz talebi, Saadet Partisi Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'e aittir.

Sayın Şahin, buyurun.

21.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'ne, Taksim'de 1 Mayıs yasağını kabul etmediklerine ve bunun yanında hiçbir hak talebinin, hiçbir özgürlük talebinin hiç kimseye şiddete başvurma hakkı vermeyeceğine, Millî Eğitim Bakanlığının yeni bir müfredat çalışması yaptığını ve böyle önemli bir konuda istişareye kapalı olunmasını şiddetle reddettiklerine, Millî Eğitim Bakanının Kübra Par'ın programında kullandığı “ben” ifadesinin çokluğuna, yeni Anayasa konusunu önemsediklerine ve konuyla ilgili Meclis Başkanının yaptığı ziyaretlere, Twitter'da bir sohbet odasında “adalet” konulu bir konuşmaya katıldığını ve burada dile getirilen mağduriyetlere ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

1 Mayısı geride bıraktık; tekrar ben buradan 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'müzü tebrik ediyorum; emekçi kardeşlerimize buradan selam gönderiyorum.

Tabii, geçen gün, 1 Mayısı kutlarken bir şeye özellikle dikkat çekmiştik: 1 Mayıs Bayramı... Yani "Bayramlar kucaklaşmaya vesile olsun, ayrışmaya vesile olmasın." demiştik ancak bayramda dahi ayrışmayı becerebilen bir toplum hâline geldik maalesef. Elbette, Taksim'de 1 Mayıs yasağını kabul etmiyoruz. İktidarın gerekli önlemleri alarak Taksim'de, sembolik önemi olan, 1 Mayıs için sembolik önemi olan Taksim'de bu kutlamalara müsaade etmesi gerekirdi; bunu bir şekilde temin etmesi gerekirdi diye düşünüyorum. Ancak bunun yanında hiçbir hak talebi, hiçbir özgürlük talebi hiç kimseye şiddete başvurma hakkını vermez. Bu anlamda da sivil toplum kuruluşlarının, siyaset kurumunun daha temkinli hareket etmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum. Söylemlerinde, eylemlerinde daha temkinli, daha dikkatli hareket etmesi gerektiğinin altını çizmek istiyorum. 1 Mayısta, İstanbul'da, polise karşı yaşanan, gördüğümüz olayları şiddetle reddettiğimiz ve kınadığımızın da altını çizmek istiyorum; asla böyle bir hak talebini kabul etmediğimizi de ifade etmek istiyorum. Hiçbir hak talebinin hiç kimseye şiddete başvurma hakkını vermediğini bir kere daha ifade ederek bu skandalı da kınadığımı buradan ifade etmek istiyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı yeni bir müfredat çalışması yapıyor, bununla ilgili bir açıklama yapıldı. Önemli bir çalışma, on yıllık bir çalışmanın sonucunda bir haftalık bir itiraz sürecinden bahsedildi. Böylesine önemli bir çalışmayı bu kadar aceleye getirmeyi, bu kadar gelişigüzel bir çalışma yapmayı doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum. Bin sayfaya yakın bir çalışma, 27 metin içeriyor; buna yapılacak itirazlar için bir haftalık süre yeterli değildir. Burada dikkat çekeceğimiz bir husus: Böylesine önemli bir çalışma... Değerli arkadaşlar, Allah aşkına kimden görüş aldınız -katılımcılığı önemsiyoruz- sendikalardan görüş aldınız mı, sivil toplum kuruluşlarından görüş aldınız mı yani bu işin paydaşı öğretmenlerimizden görüş aldınız mı, siyaset kurumundan görüş aldınız mı? Bizden almadınız, kimseden de aldığınızı sanmıyorum. Bu anlamda, “ben yaptım oldu” anlayışı, göstermelik de bir haftalık bir itiraz süresi; bunları doğru bulmuyoruz.

Millî eğitim reformu belki de Türkiye'nin geleceği adına en önemli reformdur. Türkiye'nin son yüz elli yıldır yaşadığı en önemli iki buhrandan biri eğitim, biri kültürdür. Böyle buhranları yaşarken geleceğimize yön vereceğimiz böyle önemli bir konuda istişareye kapalı olunmasını şiddetle reddettiğimizi buradan ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

Buradan Millî Eğitim Bakanlığına, iktidara bir çağrı daha yapıyoruz: Bu işi aceleye getirmeyin, böylesine önemli bir konuyu paydaşlarla tartışın ve bu anlamda da bir millî eğitim şûrası toplanması için de buradan çağrıda bulunuyoruz; bu önemli konuyu millî eğitim şûrasında da tartışın, paydaşlarıyla da tartışın, daha gerçekçi bir zemine oturtun diyorum.

Millî Eğitim Bakanı demişken geçen gün bir videosu dikkatimi çekti, Kübra Par'ın programında dokuz dakikada -saydım, üşenmedim- 39 kere “ben” ifadesini kullandı, ben, ben, ben... Ya, gerçekten ben utandım ama bir kere “gençler” demedi. Bu anlamda, ben Millî Eğitim Bakanımıza da kendisini de bir gözden geçirmesini tavsiye ediyorum. “Gençlerimiz” demesini, “öğretmenlerimiz” demesini kendisinden beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Şahin, lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Yeni anayasa konusunu önemsiyoruz. Sayın Meclis Başkanımız bugün Gelecek Partisi-Saadet Partisi grubumuzu ziyaret etti. Kendisini yapıcı tarzından dolayı tebrik ediyoruz, bu yapıcı tarzı önemsiyoruz. Yeni anayasa çalışmasında tabii ki bir iklim, olumlu bir iklim ihtiyacı var. Bu iklimi de büyütmek hepimizin ortak sorumluluğu diye düşünüyorum. Bu anlamda, Meclis Başkanımızın ziyaretleri önemli. Bütün partilerden yani burada temsil edilsin edilmesin bütün partiler, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler, herkesten görüş alınacak bir sürecin işletilmesi gerekir diye düşünüyorum. Bu anlamda bir sorumluluğun da Sayın Cumhurbaşkanımıza düştüğünün altını çizmek istiyorum. Geçen gün Sayın Özgür Özel'le küçük bir görüşmesi dahi -bugün de görüşecekler- toplumda olumlu bir havaya sebep oldu, bunlara ihtiyacımız var Türkiye siyaseti olarak. Sayın Cumhurbaşkanımızın önümüzdeki dönemde bütün liderleri etrafında toplayabileceği görüntüleri de vermesi gerekir diye düşünüyorum, bunu da önemsiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Son kez Başkanım.

Geçen gün Twitter'da bir sohbet odasında adalet konulu bir konuşmaya katıldım. Orada mağdur kitleler var, beklentisi

olan kitleler var; işte, süresiz nafaka konusunda mağduriyet yaşayanlar, karşılıksız çek konusunda, dörtte 4 indirim konusunda, yine KHK mağduriyeti konusunda. Burada da bazı konularda yapısal değişikliklere ihtiyaç var diye düşünüyorum. Süresiz nafaka konusunun -kişisel görüşüm olarak- hakkaniyetli bir şekilde yeniden değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Burada evlilik süresi, çocuk yaşı, nafaka alacaklısının çalışıp çalışamayacağı gibi konular gözetilerek hakkaniyet çerçevesinde yeniden bu konunun üzerinde bir çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çek konusunda, burada da bir mağduriyet var yani karşılıksız çekin cezasının hapis cezası olmasını da bir hukukçu olarak doğru bulmuyorum. Burada yapılması gereken...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, son kez...

BAŞKAN – Teşekkür için açıyorum Sayın Şahin.

Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Ekonomik bir eylemin karşılığının, cezasının hapis cezası olmasını doğru bulmuyorum.

Burada olması gereken ekonomik tedbirler almaktır, garantili çek gibi farklı ekonomik tedbirler almaktır. Bu tedbirleri alalım, bu eylemin karşılığı hapis cezası olmasın. Bu anlamda da bir yapısal değişikliğe ihtiyaç var diye düşünüyorum. Bu konularda tartışmaya, daha sağlıklı çözümler üretmeye ihtiyacımız var. Bu anlamda biz bu önerileri de sunmaya devam edeceğiz diyorum.

Başkanım, hassasiyetiniz için teşekkür ediyorum.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Şimdi İYİ Parti Grup Başkan Vekili yerine Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na söz veriyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun.

22.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit olan Sait Toktaş'a, Maarif Vekâletinin 104'üncü kuruluş yıl dönümüne, Millî Eğitim Bakanlığının icraatlarına ve Millî Eğitim Bakanına, öğretmen atamalarıyla ilgili kullanılan "bir miktar" ifadesine ve mülakatın kalkması gerektiğine, Maarif Akademisine ve 3 Mayıs Türkçüler Günü'ne ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; tabii, öncelikle Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde şehit verdiğimiz Sait Toktaş'ı rahmetle, minnetle anıyoruz; Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Bugün 2 Mayıs, 4 Mayıs ise malum, Millî Eğitim Bakanlığımızın yani Maarif Vekâletinin 104'üncü kuruluş yıl dönümü. Öyle bir Millî Eğitim Bakanlığımız ve öyle bir icraatları var ki düşünün, öğrenciler şikâyetçi, öğretmenler şikâyetçi, veliler şikâyetçi, idareciler ise en çok şikâyet eden. Hiçbir sorununu çözemeyen ve özellikle belki de cumhuriyetin bize vermiş olduğu en kıymetli şey olan, fırsat eşitliğinin yerle bir olduğu bir Millî Eğitim Bakanlığımız var.

Öncedendi; yani babası çiftçi, köylü, işçi, dar, sabit gelirli kesimlerin evlatları devletin ücretsiz eğitim imkânı sayesinde ekonomik ve sosyal statü değiştirebiliyordu. Şimdi ise sistem şu hâle geldi: Ortadan kalkan fırsat eşitliği, özel okulların sayısının anormal derecede artması, parası olanın, imkânı olanın bu ortak sınavlara hazırlanabildiği ve diğerlerinin yalnızca ve sadece uzaktan bakabildiği bir sistem oldu. İşçinin, köylünün, çiftçinin çocuğu mühendis, bürokrat, öğretmen, doktor olabilirken artık doktorun çocuğu doktor, mühendisin çocuğu mühendis ve bürokratin çocuğu bürokrat oldu.

Efendim, öyle bir Millî Eğitim Bakanımız var ki en son bu kürsüde toplumun bütün itirazlarına, hepimizin onlarca sorusuna karşın tarafını net bir şekilde belli etti. "Ben millî eğitimin yani milletin Bakanı değil, grupların, cemaatlerin, tarikatların, belli güç odaklarının, vakıfların Bakanı olmaya devam edeceğim." Hatta şöyle de bir cümle sarf etti: "Çatlasanız da patlasanız da bunu yapacağız." dedi. Hâlbuki biz ondan ne bekliyoruz? Millî eğitimin sorunlarını çözmesini. Kendi ifadesiyle 68 bin öğretmenin açığı olan bir Millî Eğitim Bakanlığında ne kadar öğretmen ataması yapılacağı hâlen açıklanmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Tamamlayacağım efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – "Bir miktar" ne demek? Cumhuriyetin 100'üncü yılında 100 bin öğretmen ataması bekliyoruz, hem de mülakatsız. Sayın Cumhurbaşkanının seçim meydanlarında vaadi ve sözü var, neden bunu yerde bırakıyorsunuz? Mülakat acilen kalkmalı ve 100 bin atama bir an önce açıklanmalıdır.

Sayıları az da olsa Sayın AK PARTİ'li milletvekillerinden buradan bir empati yapmalarını rica ediyorum. Fakülteye gideceksiniz, bir meslek edinme maliyetiniz olacak, gurbette okuyacaksınız, bütün hayatınızı bu meslek üzerine kurgulamak üzere mezun olacaksınız; sayınız 1 milyonu aşacak, atanmayacaksınız; yetmezmiş gibi şimdi bir de beş yüz elli saatlik bir eğitimden ve ne olduğu belli olmayan Maarif Akademisinden bahsedeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Efendim, bunu tamamlamak zorundayım, müsaadenizle.

BAŞKAN – Usulen uyarıyorum ara ara; 3 defa uzatıyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Anladım efendim.

Kapatin fakülteleri o zaman. Verilen diplomaların hiçbir hükmü yok mu? Diplomayı alacaksınız, mezun olacaksınız, KPSS'yi geçeceksiniz, Maarif Akademisini geçeceksiniz, ondan sonra bir de mülakata gideceksiniz. Emin olun, sessiz işgalci Suriyelilere gösterdiğiniz muameleyi bu memleketin öğretmenlerine göstermiyorsunuz, onlara gösterdiğiniz şefkati bu memleketin 1 milyona yakın atanmayan öğretmenlerine göstermiyorsunuz. 104'üncü yılında bunu samimiyetle, üzülmeye kınıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, son kez uzatıyorum.

Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Efendim, teşekkür ediyorum.

Son olarak... Yarın 3 Mayıs, Türkçüler Günü. Nihal Atsız'ı, Zeki Velidi Togan'ı, Necdet Sançar'ı ve Başbuğ Alparslan Türkeş'i ve bütün Türkçüleri rahmetle, minnetle anıyorum. Andımız'ın mahkeme kararına rağmen okutulmadığı, milliyetçiliğin ayaklar altına alındığı, tabelalardan "T.C." ibarelerinin söküldüğü bir dönemde yine Atsız'ın şu kıtasını paylaşmak istiyorum:

"Delinse yer, çökse gök, yansa, kül olsa dört yan,

Yüce dileğe doğru yine yürürüz yayan.

Yıldırımdan, tipiden, kasırgadan yılmayan,

Ölümlerle eğlenen tunç yürekli Türkleriz..."

Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türkoğlu.

Diğer söz talebi, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili ve Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'a aittir.

Sayın Kılıç, buyurun.

23.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, şehit olan Piyade Uzman Çavuş Sait Toktaş ile Jandarma Astsubay Kıdemli Başçavuş Mustafa Yaşar'a, rezerv bakımından Türkiye'de oldukça fazla olan pomza madenine ve Nevşehir'e, 5 Mayıs Pazar günü idrak edilecek olan Hıdırellez'e ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Pençe-Kilit Harekâtı bölgesinde mevziye yıldırım düşmesi sonucu Nevşehirli hemşehrimiz Piyade Uzman Çavuş Sait Toktaş'ın ve tedavi gördüğü hastanede, Erzurum İl Jandarma Komutanlığında görevli Jandarma Astsubay Kıdemli Başçavuş Mustafa Yaşar'ın şehit olduğunu büyük bir teessürle öğrendim. Kahraman şehidimiz Sait Toktaş'a ve Mustafa Yaşar'a Allah'tan rahmet; kederli ailesine, Nevşehirli hemşehrilere ve aziz milletimize başsağlığı ve sabır diliyorum.

Maden Kanunu'nun görüşüldüğü bu hafta, Gazi Meclisimizde, az bilinen ama rezerv bakımından Türkiye'de oldukça fazla olan pomza madeninden bahsetmek istiyorum. Pomza madeninin dünya rezervi 20 milyar metreküp civarındadır ve bu rezervin yüzde 50'sine yakını Türkiye'dedir. Bitlis ve Nevşehir havzasında yoğun olarak bulunan, inşaattan kozmetiğe, savunma sanayisinden tarıma çok geniş bir kullanım alanına sahip pomza madenimiz ülke ekonomisine yılda 15 milyar liranın üzerinde bir katkı sunmaktadır, Türkiye çapında 15 binden fazla kişiye de istihdam sağlamaktadır.

Volkanik faaliyetler sonrasında oluşan süngerimsi yapısından dolayı sünger taşı, köpük taşı ve lav taşı olarak da adlandırılan hafif kayaç ülkemizin çeşitli noktalarındaki çok sayıda işletme tarafından çıkarılarak farklı sektörlerde kullanıma sunulmaktadır. Tüm dünyada üretilen pomzanın yüzde 90'a yakını inşaat sektöründe bims blokları, sıva ve harç kumu, çatı ve dekoratif kaplamada, izolasyon dolgusu yapımında kullanılmaktadır. Özellikle binaların ısı, ses ve yangın yalıtımında kullanılan bu ürün ısıtma ve soğutma giderlerinde enerji tasarrufu sağlaması dolayısıyla da tercih edilmektedir.

Geniş pomza rezervlerine sahip Nevşehir'de meşakkatli çalışmalarla yer altından çıkarılan pomza dünyanın dört bir tarafına ihraç edilmektedir. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Kurucu Rektörlüğü görevini ifa ederken üniversite bünyesinde büyük emeklerle temellerini attığımız Pomza Araştırma ve Uygulama Merkezinde AR-GE çalışmalarıyla madenin kullanılabilirliğinin artırılmasına yönelik çalışmalar yapmayı kendimize vazife edinmiştik.

Nevşehir'imiz hem yer altı hem de yer üstü zenginlikleriyle yatırım yapıldığı takdirde kazanç sağlatabilen bir şehirdir. Parlamenter sıfatıyla tüm işadamlarımızdan Nevşehir'e sanayi yatırımları yapmalarını hassaten istirham ediyorum.

Sayın milletvekilleri, değerli yurttaşlarımız, vatandaşlarımız; ayrıca 5 Mayıs Pazar günü idrak edeceğimiz Türkiye ve Makedonya'nın ortak çalışması sonucu 2017 yılında UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Ulusal Envanteri'ne kaydettirilen Hıdırellez, tabiatın canlanmasını, toprağın bereketlenmesini, dertlerden kurtulunmasını, dileklerin gerçekleşmesini ve Hızır ile İlyas Peygamberlerin buluşmasını simgelemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç, lütfen toparlayın.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Hazreti Hızır, karada darda kalan kişilere yardım ve kılavuzluk eder; Hazreti İlyas ise suların koruyucusudur.

Türk'ün kadim geleneğinin bir tecessümü olan Hıdırellez kutlu olsun. Bir gül fidanının yanında buluşmak ve dileklerimizin kabul edilmesi temennisiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkan Vekili ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e ait.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, İstanbul hariç birçok yerde 1 Mayıs gösterilerinin sorunsuz geçtiğine, İstanbul'da iktidarın ve özellikle İçişleri Bakanlığının inadı nedeniyle ciddi olaylar çıktığına ve yaşananlara, kadük demokrasi anlayışını kinadıklarına, emek mücadelesinin DEM PARTİ'nin mücadelesi olduğuna, 1 Mayıs kutlamalarında Adana'da olduğuna ve Adana'daki etkinliğin DEM PARTİ'li gençlerin gömleklerinde “Özel savaşa karşı görkemli direniş.”, “Tecrit insanlık suçudur.” yazmasından dolayı geç başladığına, Van olaylarında tutuklanıp adli tutukluların yanına konulan Toplumsal Özgürlük Partisinden Sedanur Uğur ile Sibel Örkmez'e ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün 1 Mayıstı ve birçok merkezde 1 Mayıs kutlamalarında milyonlarca işçi, emekçi sokaklara çıktı. Birçok yerde kutlamalar sorunsuz yapıldı, bir yer hariç. Orası neresi? İstanbul tabii ki.

İstanbul'da iktidarın ve özellikle İçişleri Bakanlığının inadı nedeniyle ciddi olaylar çıktı. 200'e yakın insan coplanarak ve polis şiddetiyle darbedilerek gözaltına alındı. Orada bulunan insanlara çok ciddi bir şekilde gaz sıkıldı ve insanlar bu gazdan etkilendiler ve gördüğünüz gibi, tam bir polis devletini anımsatacak görüntüler oldu.

Sayın Başkan, özellikle dikkatlerinizi bu görüntüye çekmek istiyorum. Bu nerede oldu? 1 Mayıs alanlarına giden yolun önünde oldu. Bunun adı nedir? Bu bir polis devleti gerçeği. Bir bayram kutlamasının önüne böyle polis barikatları kurarak geçmeye çalışan bir iktidar akli var.

Tabii, bununla da yetinmediler, Anayasa Mahkemesinin bu konuda açık ve net kararı var, Anayasa Mahkemesi Taksim yasağının ihlal kararını verdi, Taksim'e çıkılması gerektiğini ifade etti ama bunu da dikkate almadılar, her zamanki gibi Anayasa Mahkemesi kararını da hiçe saydı AKP.

Daha önemlisi, İstanbul Valisi önce “Devlet yarına bırakır ama yanınıza bırakmaz.” diye aslında bütün toplumu, özellikle de muhalefeti ve sendikaları tehdit etti, siyasi bir fişlemeye imza attı yani “Not alıyoruz bunları.” dedi. Daha sonra da sarayın danışmanlarından birisi, başdanışmanlarından Oktay Saral “tweet” attı “Size ve sizin gibi hukuk ve kural tanımazlara demokrasi çok fazla... Ya devlet başa ya kuzgun leşe!” diyerek aslında demokrasi algısının nasıl yerlerde olduğunu da açık ve net göstermiş oldu. Oktay Saral şunu söylüyor aslında... Hak aramak, kendisinin demokrasi anlayışı içerisinde yok. İşçi sınıfının 1 Mayıs kutlaması demokrasi anlayışının içerisinde yok. Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı verdiği “1 Mayıs alanıdır.” dediği Taksim Meydanı'na işçilerin yürümesi, onun demokrasi anlayışının içerisinde yok. Oktay Saral şunu söylüyor: Demokrasi, AKP'nin çizdiği sınırlar kadardır. Demokrasi, AKP'nin uygun gördüğü sınırlar kadardır. İşçi sınıfı haklarını almak için sokağa çıktığında, Türkiye halkları haklarını almak için sokağa çıktığında orada hemen demokrasi oluyor, orada bir demokrasi karşıtlığı oluyor. Biz bu kadük demokrasi anlayışını kınıyoruz, kendine demokrat olan anlayışı kınıyoruz.

Dün işçi sınıfı, binlerce insan oradaydı, direndiler o polis barikatlarının önünde. Bizde oradaydık eş başkanlarımızla, milletvekillerimizle ve işçiler o alandan ayrılıncaya kadar da alandan ayrılmadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çünkü biz o sınıfın temsilcileriyiz, biz o sınıfın bir parçasıyız yani işçi sınıfının bir

parçasıyız ve işçi sınıfının mücadelesi, emek mücadelesi DEM PARTİ'nin de mücadelesidir. Bu ülkede ve dünyada sınıfsız, sömürsüz bir düzen kuruluncaya kadar, eşit, özgür bir yaşam kuruluncaya kadar da bu mücadelemizi devam ettireceğiz. Ne AKP'nin polisi, copu ne de yasaklama kararı bizi bu mücadeleden geri adım attıramaz. Dün de korkmuyorduk, bugün de korkmuyoruz, yarın da mücadele etmekten korkmayacağız, imtina etmeyeceğiz. Bunun da altını çizmek istiyorum.

Yine, dün 1 Mayıs kutlamalarının bir adresi Adana'ydı. Ben de Adana'daydım, üçte başlaması gereken etkinlik, beşe kadar sarktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Cumhuriyet Halk Partisinden milletvekili arkadaşlar da oradaydı. Saatlerce polis ile tertip komitesi müzakere yürütüyor. Niye biliyor musunuz Sayın Başkan? Çünkü orada DEM PARTİ'li gençlerin üzerinde iki gömlek vardı. Biri bu; size göstermek istiyorum. "Özel savaşa karşı görkemli direniş."

Şimdi, ben burada soruyorum, AK PARTİ Grubuna soruyorum: Özel savaşa karşı değil misiniz? Savaşa karşı değil misiniz? Anlamak istiyoruz. Özel savaşa gençlerin karşı olmasının nesini sorunu görüyor AK PARTİ'nin kendisi? Ben onu da merak ediyorum ve sırf bunun için iki saat biz orada beklemek zorunda kaldık. "Özel savaş" kavramı anlaşılmadıysa biz söyleyelim: Uyuşturucuyla, özellikle de genç kadınların orada bulunan kolluk güçlerinin cinsel tacizine, cinsel şiddetine maruz kalmasına karşı mücadele ettik, ediyoruz. Gençlerin eğitimsiz, geleceksiz bırakılması, ajanlaştırılmasına karşı mücadele ettik, etmeye de devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Biz genel savaşa da karşıyız ve özel savaşa da karşıyız. Biz isterdik ki topyekûn bu özel savaşa ve genel savaşa karşı olalım ama meğerse birileri savaşı gayet seviyormuş.

Diğer bir başlık, bir gömleğimiz de şu; bu gömlek de kriz olan gömleklerden biri, "Tecrit insanlık suçudur" yazıyor. Salı günü burada, Genel Kurulda konuştum. Bu nedenle alınmadı gençler içeriye. Ben buradan soruyorum: Tecrit insanlık suçu değil midir? Tecrit bir işkence değil midir? Siz İmralı'nın bütün kapılarını kapatmışsınız, biz aylardır oradan haber alamıyoruz, hiç kimse gidip gelmiyor; bu suç değil, bu hukuksuzluk değil, bundan utanmıyorsunuz ama gençlerin gömleklerinin üzerine "Tecrit insanlık suçudur." yazmasından çekiniyorsunuz, bunu kolluk marifetiyle bastırıp o alana sokmamaya çalışıyorsunuz. Biz buradan söyleyelim: Hukuka dönün, hukuka.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür edip bitireceğim Sayın Başkan.

Hukukun dışına çıkmışsınız. Hukuksuzluğu her gün bize hukuk diye dayatmaya çalışıyorsunuz, olağanüstülüğü bize dayatıyorsunuz ve biz buna ses çıkarınca da karşımızda polisi buluyoruz, güvenlik güçlerini buluyoruz; bu, kabul edilemez.

Son olarak şunu söyleyip bitireyim: Van olaylarında Toplumsal Özgürlük Partisinden 2 yoldaşımız gözaltına alınmıştı. Sedanur Uğur ve Sibel Örkmez cezaevinde adli tutukluların yanına konuldular, günlerdir işkence görüyorlar. Ayakta sayım vermedikleri için 30 adli tutuklu onları dövdü, darbetti. Biz günlerdir çaba içerisindeyiz. Koşullarını dahi değiştirmeyen bir Adalet Bakanlığı gerçeğiyle karşı karşıyayız. Van halkının iradesinden korktunuz ama diğer bir şeyden daha korktunuz, Türkiye halklarının Van halkının iradesine sahip çıkmasından da korktuğunuzu biz yoldaşlarımıza yaptığınız işkenceden görüyoruz. Derhâl bu tutumdan geri adım atın, arkadaşlarımızı bırakın.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kılıç Koçyiğit.

Şimdi söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili ve Ankara Milletvekili Murat Emir'e aittir.

Sayın Emir, buyurun.

25.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde yurttaşlarla birlikte emek ve dayanışma ruhunu sürdürmek için alanlarda olduklarına, AKP'nin ve onun İçişleri Bakanının Taksim Meydanı'nı polis ablukasına aldırmasına, Bozdoğan Kemerini önünde polisin etten duvar ördüğüne, 1 Mayıs'ta Taksim'in kullanılması konusunda duruşlarının net olduğuna, ülkenin en yakıcı gündeminin yoksulluk, pahalılık ve işsizlik olduğuna, TÜİK'nin yarın açıklayacağı enflasyon oranına, TÜRK-İŞ'in hesapladığı açlık sınırına, ağır bir barınma krizi yaşandığına, ilk 25 metre küp doğal gazın ücretsiz olması uygulamasının bugün itibarıyla sona erdiğine, TRT'nin 60'ncı yıl dönümüne, TRT'yi AKP'nin borazanı yapan anlayışı şiddetle kınadıklarına ve Keçiören Belediyesine ait bir aile terapi merkezinde gizli girişi olan otel konseptinde döşenmiş 9 ayrı oda bulunmasına ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dün 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nde yurttaşlarımızla birlikte emek ve dayanışma ruhunu sürdürmek için alanlardaydık. Genel Başkanımız Özgür Özel, İstanbul il örgütümüz Saraçhane'de işçi ve emek sendikalarıyla bir aradaydı. İşçinin, emeğin ve alın terinin mücadelesine edilmesi gereken bir kavram olduğunu zanneden AKP ve onun İçişleri Bakanı Taksim Meydanı'nı polis ablukasına aldırarak cadele kara bir leke bırakmıştır. 200'den fazla kişi gözaltına alındı, Bozdoğan Kemerini önünde polisin etten duvar ördü. Niye yapıldı bu? Çünkü AKP iktidarı alanlardan korkuyor; emeğin, işçinin örgütlü mücadelesinden korkuyor ve özellikle Gezi olaylarından sonra iktidarının sarsılmasından korkuyor; korktukça da baskıyı ve şiddeti artıran bir yönetim anlayışına sivriliyor.

Değerli arkadaşlar, Anayasa Mahkemesinin açık hükmüne karşın ve özellikle de Taksim Meydanı'nın daha önce defalarca kullanılmış olmasına ve kimsenin burnunun kanamamış olmasına karşın kamu düzeni ve güvenliği gerekçesiyle Taksim Meydanı'nın işçilere, emeğe kapatılmasını kabul etmiyoruz, şiddetle kınıyoruz. Bununla birlikte, kanun tanımayan, Anayasa tanımayan ve kendini Anayasa'nın üstünde sanan AKP iktidarının özellikle Taksim alanına girmek isteyen işçilerimize dönük olarak kullandığı şiddeti de kabul etmiyoruz.

Biz Saraçhane'de toplandık, orada toplanan emek örgütleriyle, meslek örgütleriyle birlikte Taksim'e yürümek üzere yola çıktık ancak orada iktidara yürüyen Türkiye'nin 1'inci partisi olmanın sorumluluğuyla polisle karşı karşıya gelmemek noktasında da hassasiyet gösterdik ama özellikle altını çiziyoruz ki bizim, işçilerimizin 1 Mayıs'ta Taksim'i kullanması konusundaki duruşumuz nettir, açıktır. Elbet bizim iktidarımızda Taksim 1 Mayıs'ta işçilerin olacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, ülkemizin en yakıcı gündemi yoksulluk, pahalılık ve işsizliktir. Ağır bir ekonomik kriz yaşanıyor ve bu krizin en ana temel taşlarından biri de yaşadığımız gıda krizi. İstanbul Ticaret Odası nisan ayına ilişkin enflasyon oranlarını açıkladı, aylık yüzde 4,9, yıllık yüzde 78,8; neredeyse yüzde 80 enflasyon var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Yine, yarın TÜİK açıklayacak ve yine yüzde 80'lere yakın, yüzde 70'in üzerinde bir enflasyon bekleniyor. Böyle baktığınızda, gıda fiyatlarının artık yakıcı bir seviyeye ulaştığı apaçık ortada. Çocuklarımız beslenemiyor, evlere et girmiyor, çorbalar kaynamıyor; mutfakta yangın var ve iktidar bu gündemle uğraşmak yerine kendine göre bir gündem peşinde, "Acaba iktidarımı nasıl sağlamlaştırabilirim?"in derdine düşmüş durumda.

Yine, TÜRK-İŞ'in hesapladığı açlık sınırına baktığınızda, son yılda yüzde 75 arttığını ve 17.725 lira olduğunu görüyorsunuz, asgari ücret 17.002 lira; üstüne üstlük enflasyonun yüzde 80'e dayandığı bir ülkede "Asgari ücrete bir kere zam yaptık, bir daha yapmayacağız." diyorlar ama bununla birlikte işçimiz açlık sınırının bile altında bir ücretle yaşamak zorunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen toparlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, toparlıyorum.

Siyasi iktidarı bir an evvel yapay gündemlerden kurtulup 10 bin liraya yaşamak zorunda bıraktığı emekliler, 17 bin lira asgari ücretle yaşamını sürdürmeye çalışan işçi sınıfı, işsizler ve yoksullar lehine politikalar geliştirmeye çağırıyoruz, onların derdine kulak vermeye çağırıyoruz.

Yine, aynı şekilde, ağır bir barınma krizi yaşanıyor. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan kendisini her konunun uzmanı sandığı gibi Türkiye'nin tek, yegâne, biricik ekonomisti sayıyor. 2021 yılında "Nas varken ben faiz veremem." dedi, kendine göre bir ekonomik kurgu yaptı ve ondan sonra Türkiye'de hem dövizin fırlaması önlenemedi; sonrasında ağır bir enflasyon yüküyle karşılaştık. O arada konut fiyatları yüzde 611 arttı, TÜFE yüzde 253 arttı ve sonucunda insanlarımız ağır bir barınma krizi yaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum Başkanım.

Orta gelirli, alt gelirli açısından bir ev sahibi olmak zaten hayaldi, şu anda bir kirayı bile ödemek artık hayal olmuş durumda.

Özellikle bir yıl boyunca yapılan ilk 25 metreüp doğal gazın ücretsiz olması uygulaması bugün itibarıyla sona erdi. Bunun da devam ettirilmesini öneriyoruz çünkü doğal gaz fiyatları da el yakan, cep yakan bir noktada, hiç olmazsa ilk 25 metreüpün ücretsiz verilmesi son derece önemli olacak. Bu konuda da ilgilileri gereğini yapmaya davet ediyoruz.

Sayın Başkan, dün TRT 60'ncı yıl dönümünü, yaş gününü kutladı. Biz de buradan TRT çalışanlarının yaş günlerini kutluyoruz, onlara selam gönderiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür için açıyorum Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Tabii, biz, TRT ile TRT çalışanlarını ayrı tutuyoruz. TRT emekçilerine selamlarımızı gönderiyoruz, kutluyoruz ama TRT'yi yönetenleri, kanunlarına göre tarafsız ve bağımsız olması gereken TRT'yi AKP'nin borazanı yapan anlayışı da şiddetle kınıyoruz. Sadece bir örnek vereceğim; 1 Ocaktan itibaren seçimlerin yapıldığı güne kadar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2.950 dakika konuşurken, Genel Başkanımız Özgür Özel sadece 43 dakika TRT'de yer bulabilmiş. Böylesine açık bir tarafgirliği, böylesine iktidarın sultasına girmişliği kabul etmiyoruz, TRT'nin bu tutumunu da şiddetle kınıyoruz.

Sayın Başkan, bir konuya daha işaret etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen...

MURAT EMİR (Ankara) – Toparlıyorum Sayın Başkan, bu son.

BAŞKAN – Lütfen bir daha uzatmaya sebebiyet vermeyin.

MURAT EMİR (Ankara) – Tamam, sağ olun.

Keçiören Belediyesine, ait bir aile terapi merkezinde bu merkeze farklı ve gizli bir girişten otel konseptinde döşenmiş 9 ayrı oda bulundu. Keçiören Belediyesi gibi otel açılmasına izin vermeyen, koskoca 1 milyonluk ilçe olup da bir otelin olmadığı bir ilçede gizli bir girişten otel konseptli 9 odaya neden ihtiyaç duyulmuştur? Bu odalar ne için kullanılmıştır? Bu odalar hangi kişisel hevesler için kullanılmıştır? Bunun bir an evvel açıklanmasını bekliyoruz, bu konunun takipçisi olacağız.

Sabrinız için teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emir.

Son söz talebi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Başkan Vekili ve Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'e ait.

Sayın Gül, buyurun.

26.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, 7 Ekimden bugüne İsrail'in soykırımının Filistin'de büyük bir şiddetle devam ettiğine, bu zulme karşı çıkan Amerika'daki ve diğer ülkelerin üniversitelerindeki akademisyenlere, öğrencilere Gazi Meclisten sevgilerini gönderdiklerine ve bu barışçıl gösterilerde yaşanan gözaltıları şiddetle kınadıklarına, Türkiye'nin Uluslararası Adalet Divanındaki davaya müdahil olma kararı aldığına, İsrail Dışişleri Bakanının Türkiye'yi ve Cumhurbaşkanını hedef alan sözlerine, 2009 yılında 1 Mayıs İşçi ve Emekçiler Bayramı'nın bir işçi bayramı olarak resmî tatil yapılarak kutlanılmasına karar verildiğine, toplumun tüm kesimlerini etkileyen sorunların farkında olduklarına, sorumluluk sahibi makam olan siyasetin ülkenin birliği, beraberliği için işçilerin çok önemli bir gününde marjinal örgütlere alan açacak birtakım açıklamalardan ve uygulamalardan kaçınması gerektiğine, Beşiktaş'ta yanarak hayatını kaybeden 29 işçiye ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7 Ekimden bugüne İsrail'in soykırımı Filistin'de büyük bir şiddetle devam etmektedir. Çocuk, yaşlı, kadın, cami, kilise demeden Netanyahu Hükümeti soykırımı, masum insanları öldürmeye devam etmekte ve uzırtmaktan ne kadar zaman geçerse geçsin Gazze'yi asla unutmayaacağımızı, Kudüs'ü unutmayaacağımızı bir kez daha buradan ifade etmek istiyoruz. İnsan vicdanıyla ancak var olur ve vicdan sahipleri tüm dünyada ayağa kalkıyor, seslerini yükseltiyor. Bugün Columbia Üniversitesinde ve Harvard, Maryland, Brown Üniversitesinde, Michigan Üniversitesinde, Teksas Üniversitesinde ve diğer tüm üniversitelerde, diğer ülkelerdeki üniversitelerde akademisyenler, öğrenciler bu zulme karşı ayakta.

Biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, Gazi Meclisten, İsrail'in soykırımına karşı ayağa kalkın tüm öğretim üyelerine, üniversitedeki öğrencilere Türkiye'den, buradan sevgilerimizi gönderiyoruz. İsrail'in soykırımına karşı sesini yükselttiği için bu protestolara karşı, barışçıl gösterilere karşı gözaltı yapan uygulamaları da şiddetle kınıyoruz. Filistin'in yanında yer alınca insan hakkı elbette gündeme gelmiyor, gözaltılar geliyor. Demokrasiyi, barışçıl gösterileri anlatan Batı demokrasisinin de İsrail lehine bir şey söylerseniz insan hakkı, Filistin'in, mazlumların, masumların lehine bir şey söylerseniz gözaltı uygulamasının da demokrasiyle bağdaşmadığını ifade ediyor, bunu da bir kez daha buradan şiddetle kınıyoruz.

İnanıyoruz ki nasıl üniversiteli öğrenciler ablukayı yıktıysa Gazze'deki abluka da sona erecektir. Sayın

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Gazze'nin, Filistin'in yanında olmaya devam edeceğiz. Türkiye Uluslararası Adalet Divanındaki davaya da müdahil olma kararı almıştır. Biz hukukçu milletvekillerimiz de başta olmak üzere süreci yakından takip edeceğiz. Netanyahu Hükümetinin, Netanyahu ve tüm sorumluların yargılanacağı bu süreci yakından takip etmeye devam edeceğiz. Başkenti Kudüs olan özgür, bağımsız Filistin devleti kuruluncaya kadar mücadelemize, Kudüs'ün yanında olmaya, Filistin'in yanında olmaya devam edeceğiz. Kudüs davası aynı zamanda bir Türkiye davasıdır; Kudüs davası aynı zamanda bir özgürlük, bağımsızlık ve insanlık davasıdır; insanlığın yanında yer almaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, lütfen toparlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Türkiye'nin, Sayın Cumhurbaşkanımızın Filistin davasına verdiği desteğin en büyük şahitleri Gazzeli çocuklardır, annelerdir, yetimlerdir, Filistin'dir, kurtuluş mücadelesi veren Hamas'tır. Netanyahu Hükümeti İsrail vatandaşları tarafından bile istenmeyen kişi olarak ilan edilmiştir. Bizim Osmanlı'dan beri, asırlardır orada adalet, Hristiyan'ıyla, Musevi'siyle Müslüman'ıyla, hangi inanca mensup olursa olsun, özgürce yaşayacakları bir Kudüs'ün inşa edilmesi insanlığın üzerinde bir görevdir, vazifedir.

Geçtiğimiz hafta İsrail Dışişleri Bakanının ülkemizi ve Sayın Cumhurbaşkanımızı hedef alan sözleri de bir hezeyandan, tamamıyla boş laftan ibarettir. Utanması gereken, 21'inci yüzyılda tarihin en kanlı soykırımını gerçekleştiren; hastaneleri, okulları, camileri, kiliseleri bombalayan İsrail Hükümetidir. O yüzden, sesleri suçluluk psikolojisi nedeniyle yüksek çıkmaktadır; Sayın Cumhurbaşkanımız bunu yıllar önce de ifade etmişti. İsrail, tarih önünde ve insanlık vicdanında mahkûm olmuştur. Bebek katilleri Türkiye'ye, bize istikamet çizemez; bu da böyle bilinsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, lütfen, toparlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1 Mayıs İşçi ve Emekçiler Bayramı'nı bir kez daha yürekten kutluyoruz. İşçilerimizin, emekçilerimizin yanında olmaya devam edeceğiz.

2009 yılında, yıllardır işçilerin beklediği bir özlük vardı; emek bayramının, işçi bayramının kutlanması ve kabul edilmesi. 1 Mayıs "İşçi Bayramı" olarak Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla, Hükümetimiz döneminde bir işçi bayramı olarak, resmî tatil yapılarak kutlanılmaya karar verilmiştir. Her zaman işçilerimizin yanında, emekçilerimizin yanında yer aldık, yer almaya da devam ediyoruz. Özellikle hayat pahalılığının sona ermesi ve fahiş fiyatlar gibi vatandaşlarımızı toplumun tüm kesimlerini etkileyen sorunların farkındayız. Maliye ve Hazine Bakanımız başta olmak üzere ekonomi yönetimimiz Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla çalışmalarını büyük bir yoğunlukta sürdürmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, sürenizi son kez uzatıyorum, lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Rasyonel politikalarla vatandaşımızın meselelerini gündeme alan çalışmalarla önümüzdeki dönemlerde, bu dört yıllık süre içerisinde tüm çalışmalarımızı yoğunlaştıracakız ve önümüzdeki günlerde bu fahiş fiyatların denetimine ilişkin de yine milletimizin hayrına yasal düzenlemeleri Gazi Meclisimizin gündemine, takdirine sunacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasetin yapıcı bir işlevi vardır. Siyasette bir bayram üzerinden, işçilerimizin en önemli günü üzerinden bir gerilim hattı çıkarmaya yönelik çalışmalar asla kabul edilemez. Dün bu anlamda marjinal terör örgütlerinin aynı zamanda bir emekçi olan polislerimize yönelik yapmış olduğu saldırıları da buradan, Gazi Meclisten kınadığımızı ifade etmek istiyoruz. Onlar da bir kamu emekçisi, onlar da hepimizin huzuru, güvenliği için gayret ediyor. Polislerimize de buradan selamlarımızı, teşekkürlerimizi, başarı dilekelerimizi iletiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gül, teşekkür için açıyorum, lütfen tamamlayın.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Herkesin, özellikle sorumluluk sahibi makamında olan siyasetin, ülkemizin birliği, beraberliği için, işçilerimizin çok önemli bir gününde bu anlamda marjinal örgütlere alan açacak birtakım açıklamalardan, uygulamalardan kaçınması hepimizin ortak dileğidir. Meydanlarda on binlerce işçimiz güzel bir şekilde bu etkinliği, bayramı kutlamışlardır ve elbette hepimiz, her zaman yine meydanlarda, toplantılarımızda, halaylarımızda tüm işçilerimizle el ele, kol kola bayramlarımızı kutlamaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, 29 işçimiz yanarak Beşiktaş'ta hayatını kaybetti, onlar da başta olmak üzere emeği için, alın teri için çalışan tüm işçilerimizi bir kez daha buradan selamlıyorum. İşçimize, emekçimize, kamu çalışanlarımız dâhil olmak üzere tüm çalışanlarımıza buradan selamlarımızı, saygılarımızı sunuyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

Değerli milletvekilleri, Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in Anayasa Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 2/5/2024 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/48)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in Anayasa Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 2 Mayıs 2024 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının bir tezkeresi vardır. Ancak, bu tezkereyi grup önerilerinin görüşmelerinden sonra okutup oylarınıza sunacağım. Şimdilik bilgilerinize sunuyorum, oylarınıza sunma işlemini grup önerilerinin sonrasına erteliyorum.

Şimdi, Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- Saadet Partisi Grubunun, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin tarafından, mali müşavirlerin çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesi için atılması gereken adımların tespiti ve bunların bir an evvel gerçekleştirilmesi amacıyla 2/5/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

## Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2 Mayıs 2024 Perşembe günü toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

İsa Mesih Şahin  
İstanbul  
Grup Başkan Vekili

Öneri:

İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili İsa Mesih Şahin tarafından, mali müşavirlerin çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesi için atılması gereken adımların tespiti ve bunların bir an evvel gerçekleştirilmesi amacıyla 2 Mayıs 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Saadet Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Konya Milletvekili Hasan Ekici'ye söz veriyorum.

Sayın Ekici, buyurun. ( Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA HASAN EKİCİ (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ağır iş yükü altında çalışan mali müşavirlerin olumsuz çalışma koşullarının ve yıllardır çözilemeyen sorunlarının araştırılması için Gelecek-Saadet Grubu adına vermiş olduğumuz araştırma önergesinin gerekçesini açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım.

Değerli milletvekilleri, mali müşavir meslektaşlarım geçen hafta düzenledikleri basın bildirileriyle yıllardır süregelen ağır çalışma şartlarını ve enflasyon düzeltilmesi gibi uygulamalarla artan iş yüklerini protesto ettiler. Seslerini Hazine ve Maliye Bakanlığına ve milletvekillerine duyurmaya çalıştılar. Mali müşavirler basın bildirilerinde ne istiyorlar biliyor musunuz? İnsanca yaşamak istiyorlar, insanca çalışma koşulları istiyorlar. Bir mali müşavirin, nitelikli bir beşerî kaynağın insanca yaşamayı talep edecek duruma gelmesi ne kadar trajik değil mi? Aynı bildiride, meslektaşlarım "Cinnet geçirmek üzereyiz." diye feryat ediyorlar. Şu an mali müşavir camiasında bir infial hâli mevcuttur ve bizler milletvekilleri olarak buna duyarsız kalamayız. Bu durum, mali müşavirlerin mesleki ya da kişisel menfaatlerinden ziyade öncelikle vergi gelirlerini de ilgilendiren kamu yararının bir gereğidir çünkü sayıları 130 bini bulan mali müşavirler, Türkiye ekonomisinin ve özelde kamu maliyesinin âdeta gizli kahramanlarıdır. Devlet bütçe kalemlerinin yüzde 84'lük kısmı vergi gelirlerinden oluşmaktadır. Mali müşavirler mükelleflerin beyannamelerini Hazine ve Maliye Bakanlığına bildirmezlerse Bakanlık vergi tahsilatı yapamaz, vergi toplanamazsa kamu harcamaları da yapılamaz yani devlet bütçesi çöker. Meslektaşlarım onlarca kanun, yüzlerce yönetmelik, tebliğ ve sirkülerden oluşan vergi mevzuatında her gün gerçekleşen yüzlerce madde ve hüküm değişikliklerini takip ederek mükelleflerini bilgilendirmektedirler. Mali müşavirlerin çalışma koşullarıyla ilgili temel sorun şu: 3568 sayılı meslek kanununda iş tanımları belli olmasına rağmen çıkarılan yeni kanun ve yönetmeliklerle iş tanımları sürekli genişletilerek iş yükleri artırılmaktadır, yeni işlerin tamamı da süreli olan ve belli bir tarihe kadar yapılması zorunlu olan işlerdir. Artan iş yükleri nedeniyle sürekli yeni personel istihdam etmek zorunda kalıyorlar, bu da işletme maliyetlerini artırmaktadır. Mali müşavirlerin iş yükleri bu şekilde sürekli artırılırken buna paralel olarak fiyat tarifelerindeki ücretlerinde herhangi bir artış da yapılmamaktadır. Devlet âdeta mali müşavirleri maaşlı personeli gibi kullanmakta ama herhangi bir maaş ödemesi de yapmamaktadır. Devlet mali müşavirlere diyor ki: "Benim namıma sen şu beyannameleri hazırla, beyan et; sen uyuma, sen tatil yapma, hastan olursa ziyaret etme, vefat edenin olursa cenazesine gitme ama benim bu beyannamelerimi hazırla ve beyan et." Gelişmiş ülkelerde iş verimini artırmak için haftalık çalışma günlerinin dört güne indirilmesi tartışılırken mali müşavirler neredeyse yedi gün yirmi dört saat ofislerine hapsediliyorlar. Ölçsüz bir iş yükü ve adil olmayan ücret tarifesini mali müşavirlerin iş ve yaşam dengesini olumsuz etkilemekte ve insani yaşam hakkını ellerinden almaktadır.

Diğer yandan, iktisadi ve sosyal hayata ilişkin ihtiyaç duyulan hemen her veri mali müşavirler aracılığıyla toplanır hâle gelmiştir. Meslek mensupları aracılığıyla alınan beyan ve bildirimlerin sayısı her geçen gün artmakta, bu beyan ve bildirimlerin içerikleri kolaylaşacağına sürekli zorlaşmaktadır. GİB tarafından ilan edilen vergi takviminde sadece nisan ayında toplam 56 beyan ve bildirim verilmesi gerekiyordu. On sekiz-yirmi günlük iş günü içerisinde mali müşavirlerin üzerine daha ne kadar yük bindirilebilirdi ki? Mali müşavirler beyanname ve bildirimlerin sadeleştirilmesini ve gereksiz tekrar niteliğindeki bildirimlerin kaldırılmasını talep ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HASAN EKİCİ (Devamla) – Sayın Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

HASAN EKİCİ (Devamla) – Bir diğer sorun da beyan ve bildirimleri almak için kullanılan e-sistemlerin sağlıklı çalışmaması. Özellikle beyan ve bildirimlerin yoğun girildiği dönemlerde e-sistemler çökmekte ya da çok yavaşlamaktadır, bu yavaşlama ve çökmeler beyan dönemlerinde zamanla yarışan meslek mensuplarının streslerini katbekat artırmaktadır. Bilgi sistemleri altyapılarının hızlıca iyileştirilmesi gerekir.

Son olarak, mali müşavirler enflasyon muhasebesinin 2024 yılının geçiş dönemi olması, buna ilişkin ikincil mevzuatın oldukça geç yayınlanması ve aşırı yoğunluk nedeniyle 2024 yılında yani bu yıl geçici vergi dönemlerinde enflasyon düzeltme işlemlerinin yapılmamasını talep etmektedirler. Buradan başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve ilgili diğer bakanlık...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ekici, teşekkür ediyorum.

HASAN EKİCİ (Devamla) – Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN – Herkes için bir dakika...

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Kayda geçir...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, çok sağ olun.

HASAN EKİCİ (Devamla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN – Öneri üzerinde diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'a ait.

Sayın Aydın, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin grup önerisi hakkında İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle öneriyi desteklediğimizi belirtiyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama başlamadan önce, iyi'ler hareketinin lideri, her adımda emeği ve alın teri olan, bir anne şefkatiyle partisini koruyup gözetken kurucu Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener'e bugüne kadar göstermiş olduğu olağanüstü gayretlerinden ötürü saygılarımı sunuyorum, teşekkür ediyorum. 5'inci olağanüstü kurultayımızda İYİ Partimizin Genel Başkanı olarak seçilen,

değerli büyüğüm Sayın Müsavat Dervişoğlu'nu tebrik ediyor, ülkemize ve Türk milletine hayırlı olmasını diliyorum.

Kıymetli milletvekilleri, Saadet Partisinin mali müşavirlerin çalışma ve yaşam koşullarının düzeltilmesi hakkında verdiği önergede bazı hususlara değinmek istiyorum. Gerçek ya da tüzel kişilerin ve kurumların hesap bilgilerini düzenleyen, analiz eden, varlık borç ve sermaye hesabı girişleri yapan mali müşavirler bugün birçok konuda sorunlar yaşamaktadır. Bu sorunlara çözüm olarak başta enflasyon muhasebesinin üçer aylık dönemler hâlinde yapılması yerine, yılda 1 defa yapılması gerekmektedir. Bunun yanında beyan ve bildirim tarihlerinin daha geniş bir takvim gününe yayılması işlerin kolaylaşmasını sağlayacaktır. Ağır çalışma şartları, uzayan mesailer ve artan iş yüklerinin bir an önce düzenlemeye konulması da elzemdir. Günümüz ekonomik şartlarında Hükûmetin birçok iş kolunu sapsiz ve yalnız bıraktığıysa ayrı bir konudur.

Muhterem milletvekilleri, kendi vatandaşlarını düşünmeyen, onları geçim sıkıntısı derdiyle baş başa bırakan bir Hükûmetten bahsetmekteyim. İnsanların sorunlarından bihaber olanlar saraylarında şatafatlı hayatlarını sürdürmeye devam etmektedirler. Milletimiz dışarıda yemek yemeyi bile 2 kere düşünürken Monako'da istakoz ziyafetinden geri kalmayan AK PARTİ milletvekillerinin olması, bu durumun en büyük ispatıdır. Bir tarafta orta hâlli bir lokantaya gitmekte zorlanan vatandaşlarımız varken diğer tarafta Monako'da Yat Kulübü'nde istakoz ziyafeti veren AK PARTİ milletvekili var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydın, lütfen toparlayın.

YAVUZ AYDIN (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

İnsanlar geçim sıkıntısı içerisindeyken kendi boğazının ve keyfinin derdine düşenler bu millete nasıl hesap vereceklerdir? Ekonomik sıkıntıları, liyakatsiz kadro atamalarını, adam kayırmaları ve tüm hukuksuzlukları görmezden gelerek "Bir elimde cımbız, bir elimde ayna, umurunda mı dünya!" anlayışında olanlara milletimiz gereken cevabı daima vermiştir ve vermeye devam edecektir diyor, Genel Kurulu ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'a aittir.

Sayın Olan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN OLAN (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değerli halkımız; bildiğiniz gibi, dün 1 Mayıs'tı, 1 Mayıs'ı kutladık. Demokratik ve toplumsal tüm alanların iktidar ve sermaye tarafından giderek daratıldığı ve faşizmin tüm varlığıyla örgütlü mücadeleyi doğrudan hedef aldığı Türkiye koşullarında her türlü heyecan ve kararlılıkla meydanları dolduran tüm emekçi ve işçilerin 1 Mayıs'ını yeniden kutluyorum. "... (x)

Hazine ve Maliye Bakanlığı mali müşavirlerin sorunlarına karşı kayıtsız kalmış ve tüm şikâyet başvurularını görmezden gelmiştir. Bugün hem Maliyenin hem de İstatistik Kurumunun temel datalarını dijital sisteme yükleyen mali müşavirlerdir. Kamu eliyle yapılması gereken birçok iş bir meslek grubu olan mali müşavirlere doğrudan yaptırılmakta ve müşavirlerin iş yükü dayanılmaz boyutlara ulaşmaktadır. Maliyenin kendisinin oluşturması gereken dataları bir beyannamenin ekine koyarak mali müşavirlere "Bunda bunu dolduracaksınız." diyorlar. Âdeta kendi personelleri gibi mali müşavirleri çalıştırıyorlar. Mali müşavirler aracılığıyla alınan beyan ve bildirimlerin sayısının her geçen gün artması ve içeriklerinin sürekli çoğaltılması bir meslek grubunu artık işin içinden çıkamayacağı bir sürece itmektedir. Tatili, bayramı, özel hayatı olmayan, 7/24 çalışan bir meslek hâline dönüştürüldü. Görünürde mükellef veya işverenlerden istenilmekle beraber iktisadi ve sosyal hayata ilişkin ihtiyaç duyulan hemen her veri mali müşavirler aracılığıyla toplanılır hâle gelmiştir. Mali müşavirler, önerilerine yıllardır sessiz kaldığını ve bu yüzden sorunlarının büyüdüğünü, beyan ve bildirimlerin sadeleştirilmesinin, bilgi sistemleri altyapılarının modernize edilmesinin şart olduğunu ifade etmişlerdir. Ölçüsüz bir iş yükü ve adil olmayan ücret tarifesini mali müşavirlerin iş ve yaşam dengesini olumsuz etkilemekte ve insani yaşam hakkını ellerinden almaktadır.

Diğer yandan, mevcut yasada da temel açıdan sorunlar bulunmaktadır. Meslek örgütleri ve dolayısıyla mali müşavirler vesayet denetimi altına itilmişlerdir. Buradan kaynaklı bağımsız denetçi ünvanı verilerek ama hiçbir kurumun itimat etmediği, şüphayle baktığı bir konumda yer almaktadırlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Olan, lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) – Tamam Başkanım.

Aynı zamanda kamusal bir iş yürüten mali müşavirler mükelleflerle doğrudan çalıştığı ve mükelleflere karşı da sorumlu oldukları için bazı hassasiyetleri de gözetmek zorunda bırakılıyorlar. Bu da ayrı bir sorundur. 130 binden fazla meslek mensubunun talepleri ve sorunlarına yönelik bir adım atılmamıştır çünkü Bakanlık mevcut düzenden gayet memnun, bakıldığı zaman kendi işlerini yapan ortada bir meslek grubu var; Maliye, vergi ve verilerin analizi dışında bir şey yapmıyor. Şu an meslek camiasında bir infial hâli mevcuttur. Artık mevcut işlerini yapamaz hâle gelen mali müşavirler, anayasal bir hak olan insani şartlarda yaşama talebinde bulunmaktadır. Tüm bu sürece bakıldığında Saadet Partisinin vermiş olduğu araştırma önergesi önemlidir. Bir an önce bu sorunun çözümü adına bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Olan.

Öneri üzerinde diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Rifat Turuntay Nalbantoğlu'na aittir.

Sayın Nalbantoğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet Partisinin mali müşavirlerin sorunlarına ilişkin grup önerisi üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, dün gerçekleşen 1 Mayıs İşçi Bayramı'nın yaratılan korku ve baskı ortamında kutlanmasını kınıyor, önümüzdeki yıllarda daha özgür bir şekilde kutlanmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri "Akılsız başın cezasını ayaklar çeker." diye bir söz vardır ya, Hükûmetin plansız, programsız ve iş bilmez, birbirleriyle çelişen, günübürlük değişen ekonomik politikalarının cezasını da tüm halkımızla beraber maalesef mali müşavirler de çekmektedir. Bu politikalar, mali müşavirleri mesleklerini yerine getiremez hâle getirmiştir. İşte, bu nedenle, geçtiğimiz hafta içinde 81 ilde odalarımız vasıtasıyla 130 bin meslektaşımızın bir haykırışı gündeme gelmiştir çünkü mali müşavirler gerçekten canından bezmiş hâle gelmiştir. Serbest muhasebeci mali müşavirler ile yeminli mali müşavirler devletten ne iş ne de aş bekliyorlar; tek bir istekleri var, o da mesleklerini layıkıyla yerine getirmek. Bunun için yeni keşiflere, yeni şeylere ihtiyaç yok. Bir, artan enflasyon, yüksek kira ve ücret artışları da göz önüne alındığında mali müşavirlerin çalışma koşullarının düzeltilmesine destek amaçlı KOSGEB imkânlarından mali müşavirlerin de yararlanmasına mutlaka olanak sağlanmalıdır. Ba-Bs formları ile

(x) Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

GEKAP beyannameleri, gerçek faydalanıcı bildirimleri kaldırılmalıdır. E-defterlerin aylık veya üçer aylık dönemler hâlinde değil yıllık olarak gönderilmesine yönelik düzenleme mutlaka yapılmalıdır. Beyan ve bildirimlerin sadeleştirilmesine yönelik çalışma da mutlaka yapılmalıdır. Kurumlar vergisi, muhtasar, SGK, KDV1-KDV2 defter, birinci geçici vergi, TÜİK anketleri ve yıllık işletme cetvellerinin son bildirim sürelerin ötelenmesine ilişkin yeni bir takvim mutlaka oluşturulmalıdır. Resmî tatillere denk gelen beyan sürelerinin ilave bildirimlerle idari kararlar olmaksızın tatil süreleri kadar uzatılması konusunda kalıcı bir düzenleme mutlaka yapılmalıdır. Enflasyon düzeltilmesinin geçici vergi düzenleme dönemlerinde değil yıllık olarak yapılması konusunda mutlaka bir düzenleme yapmak zorundadır. E-defter, berat, ikinci kopya gönderilmesinin kaldırılmasına ve e-defterin meslek mensubu şifresiyle gönderilmesine olanak sağlanmalıdır çünkü Maliye Bakanlığının kurduğu sistem çalışmamaktır değerli arkadaşlarım, sürekli aksamaktadır. Biraz önceki konuşmalarda dile getirildiği gibi mutlaka bu altyapı sorunu çözülmelidir. Bu altyapı sorununun çözülmesi konusunda da mutlaka paydaşlardan destek alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Nalbantoğlu, lütfen tamamlayın.

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (Devamla) – Tabii ki efendim.

Değerli arkadaşlarım, bizi dinlemiyorsunuz, bizi kale almıyorsunuz ama görüyorum, burada çok değerli arkadaşlarım var; bu konuyla ilgili çalışmış, odalarında görev yapmış, mesleği savunmuş değerli arkadaşlarım var, hiç değilse onlardan bilgi alalım lütfen. Sakarya Milletvekilimiz, eski Sakarya Oda Başkanımız Sayın Ertuğrul Kocacık; Osmaniye Milletvekilimiz, eski Osmaniye Oda Başkanımız Sayın Seydi Gülsoy; şu anda burada değil ama Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay gerçekten bu konuda en azından görüşlerine başvurulacak insanlardır. Bir de Maliye Bakanlığımız gerçekten paydaşları anlamında en şanslı kurumlardan biridir çünkü onları anlayabilecek, onların yaşadığı sorunlara çözüm üretebilecek bir TÜRMOB vardır, TÜRMOB'un başındaki Emre Kartaloğlu gerçekten mesleğin sorunlarını bilen bir arkadaşımızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RIFAT TURUNTAY NALBANTOĞLU (Devamla) – Bu anlamda mutlaka bunlara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Nalbantoğlu.

Öneri üzerinde son söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Hüseyin Altınsoy'a ait.

Sayın Altınsoy, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Ticari hayat teşekkül ettiğinden günümüze kadar en çok üyesi olan meslek gruplarından biri muhasebe meslek grubudur. En küçük esnaftan binlerce personele sahip fabrikalara kadar, hangisi olursa olsun ilk olarak bir serbest muhasebeci mali müşavirle anlaşmak ve çalışmak gerekmektedir.

Temel bir finansman kaynağı olarak vergiler, Türk vergi sisteminde genel olarak beyan esasına dayanmaktadır. Üyesi olmaktan büyük bir onur ve gurur duyduğumuz mali müşavirler, bu sistemin parçası olarak önemli bir rol oynamakta ve vergi mükellefi ile vergi idaresi arasında köprü işlevi görmektedirler. Günümüzde vergi mükelleflerinin hukuki ve mali görünürlükleri bakımından muhasebe uygulamaları ve mali müşavirler önemli bir fonksiyon icra etmektedirler.

Muhasebe, işletmenin varlıklarında ve kaynaklarında değişime yaratan, tamamen veya kısmen mali nitelikteki ve parayla ifade edilebilen ticari işlemlere ait bilgilerin toplanması, doğruluklarının saptanması, kaydedilmesi, sınıflandırılması, sonuçların rapor hâlinde ilgili kişilere sunulması ve bu belgelerin analiz edilip yorumlanmasıdır. İşletmelerin verimliliği ve gelişmeleri iyi işleyen bir muhasebe sistemine bağlıdır. Dijital uygulamaların yalnızca sosyal alanda değil tüm iş sektörlerinde yaygın olarak kullanılmaya başlandığı gözlenmektedir. Maliye, muhasebe meslek mensupları ve muhasebe sistemleri de teknolojik gelişmelerden etkilenmektedir. Dijital dönüşüm sayesinde muhasebe mesleğinde iş yapış şekilleri de değişmeye başlamıştır. Elektronik uygulamalara geçişteki en önemli amaçlar, kayıt dışı ekonomiyle mücadele, vergisel açıdan ülkeler arası uyumsuzlukların en aza indirilmesi, vergiye uyum düzeyinin ölçümü, elektronik ortamda yapılan iadelerin kolay tespiti, veriye kolay ulaşımı ve elektronik ortamda üretilen verilerin kolayca çeşitli bilgisayar programları vasıtasıyla elektronik ortamda denetlenmesidir.

Ülkemizde dijital dönüşüm uygulamalarının çok uzun bir geçmişi olmamasına rağmen bugün geline nokta e-beyanname sistemi, e-defter sistemi, elektronik belge uygulamalarının kullanımıyla sisteme girilen veriler elektronik ortamda muhafaza edilerek elektronik ortamda denetlenmeye başlanmıştır. Mesleği bilfiil yapan mali müşavir milletvekili arkadaşlarımızla, Maliye Bakanımız ve Gelir İdaresi Başkanımızla meslek mensuplarımız adına yapmış olduğumuz görüşmelerde beyan sürelerinin yeniden gözden geçirilmesi ve beyanname ve bildirimlerin sadeleştirilmesi, enflasyon muhasebesinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altınsoy, lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) – ...yıllık olarak uygulanması, meslekte belli bir süreyi tamamlayan meslek mensuplarına yeşil pasaport verilmesi, KDV oranlarının yeniden düzenlenmesi, mali tatilin daha kapsamlı hâle getirilmesi, meslek mensuplarının ofislerinde çalışma sürelerini azaltacak uygulamaların hayata geçirilmesi, meslek mensuplarının tahsilat sorunlarının ele alınması gibi taleplerimizi ilettik ve bu taleplerimize olumlu yanıtlar aldık. Ben buradan Maliye Bakanımıza ve Gelir İdaresi Başkanımıza teşekkür ediyorum. Hükûmetlerimiz döneminde sektörün bütün bileşenleriyle ortak akıl ve konsensüsle idari ve yasal her türlü tedbirleri alıyor ve bu çalışmalarımızı yapmaya devam ediyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle Meclis araştırması önergesine katılmayacağımızı belirtir, Genel Kurulu saygıyla selamlarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Altınsoy.

Saadet Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, yerel basının sorunlarının araştırılarak işlevini yerine getirebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/5/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Öneri:

Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu ve 19 milletvekili tarafından, yerel basın sorunlarının araştırılarak işlevini yerine getirebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla 31/1/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/5/2024 Perşembe günkü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - İYİ Parti grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Tekirdağ Milletvekili Selcan Hamşioğlu'na söz veriyorum.

Sayın Hamşioğlu, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN HAMŞIOĞLU (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun yerel basının işlevini yerine getirebilmesine dönük tedbir ve düzenlemelerin tespiti için bir araştırma komisyonu kurulması talebiyle verdiği önergenin gerekçesini açıklamak üzere söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Kendi 60'ıncı yaşını Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yaşından daha kutlanmaya değer gören TRT'ye -Allah'ın bildiğini sizden saklayacak hâlim yok- şu anda açayım ağzımı, yumayım gözümlü çok istiyorum ve fakat Trakya ve Anadolu'nun dört bir yanında kaderine terk edilmiş hâlde var olabilmek, var olduğunu hatırlatabilmek için zaman zaman kendi mizacına da uymayan yol ve yöntemlere tevessül etmeye âdeta itilen meslektaşlarımızın hakkı olan bu dar ve çok kıymetli zamanı, milletin emanetine halel getirmekteki ısrarıyla ne söylesek boşa olduğunu defaatle ispatlamış olan TRT'yi muhatap alarak heba etmeyeceğim.

Nedenini anlatmakta zorlandığım şekilde, çoğu zaman hor görülen yerel basın, küresel manada demokrasinin ayrılmaz parçalarındanken ülkemiz için hem basın-yayın geleneğinin temeli hem de cumhuriyetin kurulmasıyla taçlanan mücadelenin en tesirli cephelerinden bir tanesidir. Yerel basın, şimdilerde "Akıllı telefon çıktı, mertlik bozuldu." dedirten, her sosyal medya hesabı açanın kendisini gazeteci, dahası kanaat önderi varsaydığı o kendini bilmezlik, cehalet ve manipülasyon mecrası değil, Amasya'da Emel, Edirne'de Ahali, Erzurum'da Albayrak, Sivas'ta Gâye-i Milliye, Balıkesir'de Doğru Söz; yerel basın, benim de vekili olduğum Tekirdağ'ın da gururlarından Namık Kemal, şehit Hasan Tahsin; yerel basın, İrade-i Milliye, Hakimiyeti Milliye, velhasıl Türk milletinin uğradığı işgal ve mezalimi dünyaya, Atatürk ve silah arkadaşlarımızın da cesaret, azim, kararlılık ve haklılıklarını Anadolu'nun en ücra köşesine kadar duyurarak dâhil olduğu Kuvayımilliyedir.

Siyasette olduğu gibi medyada da merkez ve makul alan yok edilir, yaygın medya -bunu siyasi alan ya da parti ayırmadan söylüyorum- yazık ki bir ucu yandaşlaşmaya, bir ucu marjinalleşmeye çıkan iki kutup arasında asli görevlerinden uzaklaştırılır, bir algı operasyon merkezi hâline dönüştürülürken güçlü ve bağımsız bir yerel basının varlığı her zamankinden elzemdir. Hâl böyleyken Tasarruf Tedbirleri Genelgesi'nin yerel basına son nefesini de verdiren bir giyotine dönüşmesi kabul edilemez. Çocukların yatağa aç girdiği, açlık intiharlarının başladığı, deprem bölgesinde hâlâ binlerce insanın açlık olduğu bir ülkede, kiralıklar hariç 408 taşıtı bulunan Diyanetin hizmetine ihtiyaca binaen ultralüks bir araç daha verilebiliyorsa bu ülkede tasarruf elbette çok hem de çok gereklidir ama o tasarrufun adresi döviz kuru dolayısıyla kâğıt ve matbaa maliyetlerini karşılayamaz hâldeki yerel basın olamaz; araç saltanatları olabilir, yurt dışı gezileri olabilir, lüks ağırlama giderleri olabilir, yaz geliyor -yine siyasi parti ya da alan ayırmadan söylüyorum- herkesin kendinden olanı ihya kalemleriyle dolduracağı o belediye eğlenceleri olabilir. Seçimi yeni geride bıraktık; tasarrufun adresi, özellikle seçime mevcut başkan olarak giren adayların beyan ettikleri o çok mütevazı gelir ve mal varlıklarıyla karşılama imkânlarının asla bulunmadığı yeri göğü isim ve fotoğrafla donatma çılgınlığı olabilirdi mesela.

Devletimizin ekonomik bekası kıt kanaat imkânlarla ayakta durmaya çalışan yerel basının ilan ve abonelik gelirleriyle kurtulamayacağına göre bu, onu bitirmenin kılıfından ibarettir. Bu hatadan derhâl dönmek ve öncelikle il valiliklerini yerel basının işvereni hâline getiren, dolayısıyla özgürlüklerini gölgeleyen sistemi değiştirmek, Basın İlan Kurumunun komisyon uygulamasına son vermek, yerel yönetimlerin gerçekten basın alanında faaliyet gösteriyorsa o kurumları hakkaniyetle teşvikini engellemek, uçuk tahsis, lisans ücretlerini gözden geçirmek acilen gerekmektedir.

Açıkça uyararak istiyorum: Yerel basının hedef alan bir ekonomik pranga oluşturulursa, onu kerametinin nereden menkul olduğu tartışmalı güç odaklarının maşasına, tehdit ve şantaj aracına dönüştürsek sonuçlarını hep birlikte ve çok can yakıcı şekilde ödemek durumunda kalabiliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Hamşioğlu, lütfen tamamlayın.

SELCAN HAMŞIOĞLU (Devamla) – Ekonomik kriz ortamının elbette farkındayız ama buradan çıkış yolunun demokrasiden tasarruf olduğuna inanmıyorum, bu anlayışı reddediyor ve hep birlikte ayakta kalmanın formülünü bulmak üzere bir araştırma komisyonu kurulmasını talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Hamşioğlu.

Öneri üzerindeki ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Mahmut Arıkan'a ait.

Sayın Arıkan, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

ŞAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MAHMUT ARIKAN (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. İYİ Partinin grup önerisi üzerine Saadet Partisi adına söz almış bulunmaktayım.

Türkiye'de basın hem tarihî bir geçmişe sahip hem de zaman içinde birçok dönüşüm geçiren bir yapıya sahip. Yerel basın da basınımızın en önemli sacayağı. Hatırlatmakta fayda var, ilk Resmî Gazete'miz olan Takvim-i Vekayi'den önce 1828'de Mısır'da "Vekayi-i Mısıriyye" adında yerel bir gazetemiz yayın hayatına başlamıştı. Yerel basın o günden bugüne birçok değerli gazeteci, muhabir, foto muhabiri, editör, genel yayın yönetmenleri yetiştirdi fakat bugün kötü ekonominin en çok etkilediği sektörlerden biri maalesef yerel basınımız. Lafı dolandırmayacağım; arkadaşlar, Türkiye'de basın hem özgürlük hem de ekonomik anlamda kan ağlamakta. Varın, yerel basının, yerel basın mensuplarının hâlini sizler düşünün. Mesela yerel içerikte yayın yapan uydu televizyonları TÜRKSAT'a kiralarını dolar kuruna endeksli olarak yapmakta. Sağ olsunlar, yetkili arkadaşlarımız dolar kurunu 1 Mayıstan, dünden itibaren geçerli olmak kaydıyla 30 TL'ye sabitlediler. Doların 32,37 TL olduğu bir zamanda bu yapılan ancak yerel basın mensuplarıyla alay etmektir. Hani bu ülkede dolar üzerinden ticaret yasaklanmıştı? Devletin kurumu olan TÜRKSAT, milletin sesini duyuran, hem de haberi direkt olarak sokaktan, haneden alan yerel basını günden güne dolar kuru üzerinden yok etmekte.

Öte yandan, üzerinde konuşulması gereken dezenformasyon yasası var, gazetecilere yeşil pasaport verilmesi meselesi var, sosyal medya düzenlemesi var, hibe ve kredi destekleri var, belediyelerde çalışan yerel medya mensuplarının sarı basın kartı alma meseleleri var. Elbette, iktidarın bu düzenlemelerden haberi yok değil. Bakın, elimde Türkiye'nin en önemli kurumlarından biri

olan Anadolu Ajansı'nın Haziran 2023'te yayınladığı bir rapor var. Biraz önce bahsettiğim pek çok hususla alakalı burada akademisyenlerin, meslek büyüklerinin katkısıyla hazırlanan rapor mevcut fakat bu rapor içerisindeki gerçekler, uygulamalar maalesef görmezden gelinmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arıkan, lütfen tamamlayın.

MAHMUT ARIKAN (Devamla) – Kıymetli milletvekilleri, esas mesele, bunu yapacak bir iradenin olmasıdır. Gelin, Meclis çatısı altında bu konuyu gündeme getirelim diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arıkan.

Diğer söz talebi, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'e ait.

Sayın Kaçmaz Sayyigit, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubunun verdiği önergeyle ilgili söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Özgür ve bağımsız basın bir ülkenin olmazsa olmazlarından biridir çünkü basın, çağdaş demokrasilerde yasama, yürütme ve yargının yanında dördüncü kuvvet olarak karşımıza çıkıyor. Özgür basına olan ihtiyaç eğer haksızlığın ayyuka çıktığı, yolsuzlukların arttığı bir ülkede ise hayatı değer taşımaktadır. Türkiye'de basın emekçilerinin hedef alınmasının asıl sebebi de buradan anlaşılabilir. Bugün, hakikat arayışı sürdükçe ifade özgürlüğünü baypas etme girişi de maalesef o denli artmakta çünkü yazılı ve sözlü basın ciddi bir baskı altında, gazeteciler ciddi bir takip altındalar, işsizlik ve cezaevi tehdidiyle karşı karşıyalar. AKP Türkiye'sinde bugün toplumun bilgi alma hakkı gasbediliyor, gazeteciler nefes alamaz hâle getirilmiş durumda. 2023 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye 180 ülke arasında 165'inci sırada yerini almakta.

Basın emekçilerinin özgürlük sorununun yanında ekonomik sorunları da bugün katlanmış durumda özellikle yerel medya tam bir sahipsizlik içerisinde oysaki yerel medya bir kentte yaşayan halkların âdeti nefes borusu durumundadır. Bunu da Basın İlan Kurumu üzerinden ortadan kaldıran bir iktidar anlayışıyla karşı karşıyayız. Bugün de bağımsız gazetecilik yapan gazeteler ile internet haber siteleri desteklenmiyor çünkü onlar iktidarın akredite medyası değiller. Basın İlan Kurumu yerel basını desteklemekten çok uzak bir pozisyonda, getirdiği şartlar birçok gazetenin karşılayamayacağı düzeyde; bir günde istediği tıklanma oranları ve sigortalı çalışan sayısı ile diğer şartlar gösteriyor ki desteklememek için bahane aranıyor oysaki olması gereken desteğin kapsamının genişletilmesi, yararlanılan gazete sayısının artırılmasıdır.

Sayın milletvekilleri, Kürt basını da birçok açıdan ciddi bir baskı altında. 90'lı yıllardan bugüne değişen hiçbir şeyin olmaması tam bir trajedi. Çünkü Özgür Gündem ve Azadiya Welat gazeteleri ile Dicle Haber Ajansı ve Jin Haber Ajansı AKP tarafından kapatıldı. Kürt basınına yönelik saldırılar artık ülke sınırlarını aşmış durumda. Bakın, tam da Kürt Gazetecilik Günü'nde Mezopotamya Ajansı ve Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı 7 kişi gözaltına alındı ve bu arkadaşlarımızdan 3'ü tutuklandı. Belçika'da Medya Haber Ajansı ve Sterk TV ofisleri basıldı. Bunlar elbette birbirinden bağımsız değil çünkü devlet aklı, Kürt sorununda çözümsüzlükte ısrar ettikçe Kürtlerle ilgili olan her şeyi de tehdit olarak görüyor, görmeye de devam ediyor maalesef.

Bizler DEM PARTİ olarak basın emekçilerinin yanındayız, onlara yönelik şiddeti kınıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaçmaz Sayyigit, lütfen tamamlayın.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Devamla) - Onların haklarına yönelik her olumlu adımın destekleyicisiyiz.

Bu itibarla, hakikat yolunda yaşamını yitirenleri de saygıyla anarken cezaevinde rehin tutulan gazeteciler başta olmak üzere hakikat yolunda basın meslek ilkelerinden asla ödün vermeyen tüm basın emekçilerinin 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nü de bu vesileyle kutluyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaçmaz Sayyigit.

Diğer söz talebi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Kadri Enis Berberoğlu'na ait.

Sayın Berberoğlu, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADRI ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) - Efendim, İYİ Partinin son derece yerinde gördüğüm önergesi hakkında huzurlarınızdayım, söz almış bulunmaktayım.

Önce, bir meseleyi açıklığa kavuşturmakta yarar var. Mesela, bir hiyerarşi var gibi geliyor yerel medya ile ulusal medya arasında. Ulusal medya, ana akım medya daha geniş kitlelere gidiyor, daha fazla para kazanıyor ama bu, sadece Türkiye'de böyle, emin olun. Mesela, Amerika'da bütün gazeteler yerel medyadır aslında; USA Today dışında çıkan Washington Post sadece Washington'da yayınlanır, New York Times sadece New York'ta yayınlanır; eğer aboneyseniz kâğıt olarak gelir ya da internetten takip edersiniz.

Şimdi, Türkiye'nin özel koşulları sebebiyle cumhuriyetin ilk yıllarında medyaya da düşen bir sorumluluk vardı. Bendeniz, otuz beş sene bu meslekte -eski mesleğim olduğu için medya- çalışırken bir noktaya çok dikkat ettik: Bizim gazetelerimiz ve televizyon kanallarımız yerel değildir, ulusaldır çünkü temelinde bir temsilîyet yatar. Türkiye'nin sorunlarının tartışılacağı, Türkiye'nin sorunlarına çözüm bulunacak noktalarda medyanın katkısı aranır. Burada noktayı koyup tekrar yerele dönersek, baktığımızda, yerel medyanın yapısında bu coğrafi yapıyı göremiyoruz; mesela, güneydoğuda, doğuda neredeyse yerel medya sıfır güçteyken zaten zengin olan batıda, mesela Ege, Marmara ve Akdeniz Bölgelerinde yerel medyanın daha kuvvetli olduğunu görüyoruz. Yaşadığım bir olaydır -yani saklayacak bir şey yok- Hürriyet gazetesi ile Yeni Asır bölgesel gazete Ege'de aşağı yukarı aynı sattı yıllarca, elli yıl önce; 90'lı yıllarda o denge değişti. Yani bu denli güçlü bir yerel medya vardı. Bugün var mı? Maalesef yok. Burada, ilerleyen teknolojiye ayak uyduramama var, değişen siyasi iklim var, finansman sıkıntıları var ama "Buna çözüm ne?" dersanız, açıkçası, AKP'nin yaptığı'nın tersini yapmaktan geçiyor. Yani buraları siz organize etmeye kalkarsanız İletişim Başkanının aklıyla, Basın İlan Kurumunun aklıyla, bu iş olmaz. Bu mesleğin özünde özgürlük vardır. Sansür yasasıyla nasıl düzenleyemezseniz, kâğıt fiyatlarıyla nasıl düzenleyemezsiniz bunu; yasaklarla, emirlerle de düzenleyemezsiniz. Bırakın, çekin elinizi şu yerel medyanın ve genel olarak medyanın üzerinden.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Berberoğlu, lütfen tamamlayın.

KADRI ENİS BERBEROĞLU (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Emin olun, en iyi çözümü medya, neredeyse yüz yıllık bir geçmişe sahip olduğu için kendi kendine bulur. Burada, dikkat ettiyseniz hiçbir siyasi yapıdan bahsetmiyorum yani Hükûmeti veya hükûmetleri destekleyen ya da ona karşı çıkan...

Ne kadar ilgi topluyor değil mi medya konuşunca insanlar. (CHP sıralarından alkışlar) Ama medyaya çıkmak için aynı arkadaşların ne kadar çaba sarf ettiğini de görüyorum; yakında medya bulamayacaklar, onun farkında değiller. Deminden beri anlatmaya çalıştığım bu aslında. Yerel medya öldüğü zaman ana akım kanallarda hangimiz, buradaki 600 milletvekilinden, şimdiki süreyi alabileceğiz?

Bir de kıdemli bir vatandaş olarak, hakikaten, 77 kanlı 1 Mayıs'ını da yaşamış bir vatandaş olarak dilerim, umarım ahir ömrümden bir daha Taksim'i görürüm.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Berberoğlu.

Öneri üzerinde son söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Ayşe Böhürler'e ait.

Sayın Böhürler, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) – Sayın Başkan, Değerli Genel Kurul üyeleri; İYİ Partinin yerel basının işlevini yerine getirebilmesi için alınması gereken önlemlerin tespiti amacıyla araştırma komisyonu kurulması talebiyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Ülkemizin en ücra köşelerini gündemimize taşıyan, kültürel değerlerimizin kaydını tutan; tarihî, turistik, kültürel değerlerimizin ülkemizin dört bir yanına ulaştırılmasına, tanıtılmasına, dünyaya açılmasına katkı sağlayan yerel medya mensuplarını buradan saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ Hükûmeti Anadolu'nun her köşesinde varlığını sürdüren yerel medya organlarını çağın ihtiyaçlarına ve dinamiklerine göre geliştirmek için elinden geleni yapmaktadır; öngedeki iddialar ve biraz önceki konuşmacıların iddiaları gerçeğe bağdaşmamaktadır. Ülkemizde resmî ilan ve reklam yayınlayan süreli yayınlarda 5.042'si gazetelerde, 3.812'si internet haber sitelerinde olmak üzere toplam 8.854 fikir işçisi istihdam edilmektedir. Çıkardığımız yasalarla internet haber sitelerinin sisteme dâhil edilmesiyle birlikte basın sektöründe -4 bine yakını fikir işçisi olmak üzere- yeni istihdam alanları oluşturulmuştur, bunun içinde yerel medya mensuplarının da payı büyüktür.

Basın İlan Kurumu, resmî ilan ve reklamların gazete, dergi ve internet haber sitelerinde süreli yayınlattılması; süreli yayınlar ile basın dernek ve sendikalarına kredi açılması -ki bunların hepsinin içinde yerel medya bulunmaktadır- basında fikren veya bedenen çalışan basın mensuplarına borç para verilmesi, basın mensupları ile bunlardan çalışamaz durumda olanlardan yardıma muhtaç bulunanlara ve ölenlerin ailelerine yardım edilmesi gibi çeşitli görev ve faaliyetleri de yerine getirmektedir. Deprem döneminde pek çok basının mensubumuzu yerel medyada kaybettik, bu kaybettiğimiz basın mensuplarının aileleri de yine Basın İlan Kurumu tarafından desteklenmektedir.

Ülkemizde 1.866 gazete ve 2.182 dergi olmak üzere toplam 4.048 süreli yayın bulunmaktadır. Basın İlan Kurumu, resmî ilan yayınlama hakkını haiz 855 gazete, mevzuatta yapılan düzenlemelerle süreli yayın kapsamına alınarak 1 Nisan 2023 tarihinden itibaren resmî ilan yayınlama hakkı kazanan 389 internet haber sitesi ile yalnız reklam yayınlayan 835 gazete, dergi ve internet haber sitesi olmak üzere pek çok yayına yerel medyada yer açmaktadır. 2022 yılında kabul edilen 7418 sayılı Kanun'la ilk kez basında sayılmış, resmî ilan ve reklam yayınlama hakkı ve basın kartı gibi haklara kavuşmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böhürler, lütfen tamamlayın.

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) – Tabii ki.

21'inci yüzyıldayız. Bu çağın adı "dijital çağ" "ağ toplumu" "hız çağı" gibi çeşitli sıfatlarla tanımlanıyor. Bu çağda iletişim teknolojilerindeki değişimin yakından etkilediği alanlardan biri medya sektörü ve dijitalleşmeyle basılı yayınlanan gazete, kitap basımında Türkiye'de yüzde 17 oranında artık baskı kâğıt kullanılmamakta ve dijital, e-kitaba, e-yayına geçilmiş bulunmaktadır. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde okuma alışkanlıklarımız da değişmektedir. Bu etkileri görmezden gelerek ve bu alışkanlıkları görmezden gelerek verilen önerge gerçeklere uyum sağlamamaktadır. Artık yeni bir dünya da yaşıyoruz, dijital çağ basını dönüştürdü ve biz, bu çerçevede yerel medyanın dijital dünyaya uyumlanması için gerekli bütün yasaları bu Mecliste hep beraber çıkartıyoruz, çalışıyoruz. Dijital Mecralar Komisyonumuz da bu konuda çaba sarf ediyor.

Millî Mücadelemizin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Böhürler, teşekkür ediyorum.

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) – Peki.

Saygılar sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Pervin Buldan ve arkadaşları tarafından, faili meçhul cinayetlerin araştırılması amacıyla 26/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/5/2024 Perşembe günü (bugün) toplanmadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit

Kars

Grup Başkan Vekili

Öneri:

26 Nisan 2024 tarihinde Van Milletvekili Pervin Buldan ve arkadaşları tarafından (5179 grup numaralı) faili meçhul cinayetlerin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/5/2024 Perşembe günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'e söz veriyorum.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın vekiller, ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, yaklaşık bir hafta on gündür basında geniş yer bulan bir MGK Psikolojik Hârekat Planı üzerinde çokça yazılıyor ve konuşuluyor. Bu konu, tabii, bizim üzerinden atlayabileceğimiz bir mesele değil ama bizim değil sadece, aynı zamanda Meclisimizin de bu konuya yakından mercek tutması ve meseleye özel bir önem atfetmesi gerektiğini söylemek gerekiyor.

Şimdi, 92 yılında MGK'de hazırlanan ve dönemin Cumhurbaşkanı Özal'a sunulmuş çok gizli bir belgeden bahsediyoruz

ve Özal'ın evi boşaltılınca daha sonra bir hurdacının evinden çıkmış bu belgeler ve bunu bir basın mensubu da haberleştirdi. Elbette ki belgenin önemi tabii ki Kürt sorunu ve Kürt sorunu konusundaki devletin yaklaşımını ortaya koyması açısından özel önemde. Bu belgenin adı neydi? "Psikolojik Harekât Planı" denilen bir belge ve burada Kürtlerin aslında haklı, meşru, ana sütü kadar haklı olan taleplerini, mücadelelerini şiddet ve zor yöntemleriyle bastırmak için devletin nasıl bir yönteme, nasıl bir örgütlenmeye gittiğini ortaya koyması açısından da önemli bir belge. Bu, devlet içerisinde oluşturulan Susurluk, JİTEM, kontrgerilla gibi çetelerin aslında kaynağını, özel örgütlenmelerin kaynağını nereden aldığını, bu kirli yapıların kaynağını nereden aldığını göstermesi açısından da çok önemli bir belgeydi. Bu "Gizli" ibareli belgede ne vardı? Diyor ki, Psikolojik Etkinlik Raporu'nda söz konusu ikili bir şey var: Bir, bölgedeki aşiret liderlerinin Jandarma eliyle etkisizleştirilmesi; ikincisi, Kürt iş insanlarının etkisizleştirilmesi meselesi vardı. Biz, aslında, 92 yılında başlayan Kürt iş insanlarının öldürülmesinde bu Jandarmanın nasıl bir etkisizleştirme operasyonunun parçası olduğunu çok iyi biliyoruz, onu söylememiz gerekiyor. O dönem, çok ciddi, Kürt iş insanlarının listelerinin hazırlandığını; hatta bazı kişilerin bu listeyi bildikleri için o dönem, Mehmet Ağar başta olmak üzere, bazılarına para vererek bu listeden çıkmaya çalıştıklarını dönemin birçok tanığı da konuştuğu zaman aslında ifade etmişti, yine anılarında yazanlar da olmuştu. Yani o anlamıyla bir Kürt iş insanlarını öldürme listesi olduğunu ve bu listenin de yeniden açık artırma ile bir ranta dayanarak o listeden bazı insanların çıktığını ifade edelim.

Peki, bu, sadece Jandarmayı bağlayan, MGK'yi bağlayan bir belge miydi? Hayır. Genelkurmay Başkanlığından İçişleri Bakanlığına, Dışişleri Bakanlığından Jandarmaya, MİT Müsteşarlığından Emniyete, Basın-Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğünden TRT'ye, Anadolu Ajansına kadar, aslında devletin bütün kurumlarının bu MGK belgesi, bu "Gizli" ibareli belge çerçevesinde yeniden örgütlendirildiğini ve bir psikolojik savaşın kurumu hâline getirildiğini görüyoruz.

Herkes hatırlar, ben çocuktum, çok iyi hatırlıyorum Anadolu'dan Görünüm programlarını ve o Anadolu'dan Görünüm programlarının Türkiye'nin batısında, Kürtlere yönelik yapılan mezalime, Kürtlere yönelik uygulanan şiddete, köy yakmalarına, tacize, tecavüze, gözetimlere, faili meçhullere nasıl rıza üretildiğini, o programlar yapılarak rıza üretildiğini de hepimiz çok iyi anımsıyoruz sanırım. Şimdi üzerinden yıllar geçti, birçok yargılama yapıldı ama bütün bu yargılamalarda ne oldu? Ne yazık ki zaman aşımı süreci işletildi, gerçek anlamda suçluları açığa çıkarılmadı. Bir kez daha ama bir kez daha, devlet, hukuk dışı kurduğu o çete yapılanmalarını korudu, JİTEM'i korudu, kontrgerillayı korudu ve buna karşılık da bütün o davalar akamete uğratıldı, bütün bu davaların üzerinin kapatıldığını görüyoruz.

O nedenle, bugünü görmek istiyorsak, eğer Türkiye Cumhuriyeti devleti 2'nci yüzyılında yeni bir başlangıç yapmak istiyorsa ve siyaset kurumu yeni olan bu başlangıca öncülük yapmak istiyorsa o zaman dönüp geçmişle hesaplaşılmalı ve geçmişle yüzleşilmeli yani devlet, hukuk dışına çıktığını kabul etmeli; Kürtlere karşı, bu ülkedeki muhaliflere karşı Teşkilat-ı Mahsusanı başlatan, İttihat ve Terakkiyle devam eden, Özel Harp Dairesinden JİTEM'e kadar uzanan ve en sonunda çöktürme harekât planıyla yeni bir aşama kaydeden bütün bu hukuk dışı örgütlenmelerini, hukuk dışı yapılanmasını masaya yatırmak ve bunun hesabını Türkiye halklarına vermek zorundadır. Eğer verilmezse ne olur? Eğer verilmezse, bütün bu süreçle yüzleşilmezse, eğer hesaplaşılmazsa yeni bir başlangıç yapma imkânı da yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

O nedenle bir kez daha ifade edelim: Kürt sorununu antidemokratik yöntemlerle, hukuk dışı yöntemlerle, çetevari kontrgerilla yöntemleriyle bastırmak bu ülkede çözüm sağlamamıştır. Bugün yeniden eğer çözüm konuşulacaksa Kürt sorununun demokratik, barışçıl yöntemlerle çözülmesi meselesine bakmamız gerekiyor. Yoksa İsrail'den, Tamlilerden ya da İngiltere'den kopyalanıp bu ülkeye uyarlanmaya çalışılan ve bu ülkedeki Kürt halkının mücadelesini bastırmak için kullanılan yöntemlerin aslında sonuç almadığını o ülkeler gördüler ve terk ettiler. Bugün İsrail katliamla süreci devam ettiriyor ve herkes kınıyor bu Mecliste ama İngiltere barışmayı, sorunu çözme için tercih etti. O nedenle, bir kere daha bu kürsüden demokratik barış için bu sürece yakından bakmak ve bu gerçeklerle yüzleşmek gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Genel Kurula saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye 1990'lı yıllardan itibaren ekonomik, sosyal, siyasal ve devlet içerisinde birçok krizle yüzleşerek 2000'li yıllara başladı. Adalet ve Kalkınma Partisini 2001'de kurulmasına rağmen 2002'de iktidara getiren temel olgu da Türkiye'nin 90'lı yıllarının o karanlık dehlizlerinden çıkmasına dair milletimizin umuduydu. Adalet ve Kalkınma Partisi de 2002 yılında işbaşına geldiği zaman demokratikleşmeyle ilgili bir kısım adımlar attı. Bizim de takdir ettiğimiz, yer yer de eleştirdiğimiz adımları bunlar. Sayın Cumhurbaşkanı o zaman Başbakanken Cumartesi Annelerini çok rahatlıkla kabul edebiliyordu, faili meçhul cinayetlerden bahsederken "Artık AK PARTİ döneminde hiçbir cinayet Ankara'nın karanlık dehlizlerinde kaybolmayacak." gibi büyük büyük laflar ediyordu. 2002'den 2012'ye kadar yapmış oldukları bu demokratik değişim ve dönüşümleri de "Sessiz Devrim" "Türkiye'nin Demokratik Değişim ve Dönüşüm Envanteri" ismiyle 247 sayfalık bir kitapçığa dönüştürdüler.

Sonra ne oldu? 2014'ten itibaren Adalet ve Kalkınma Partisi girdiği angajmanlar sebebiyle bu sessiz devrimden maalesef sessizce rücu etti. Bugün geldiğimiz noktada Adalet ve Kalkınma Partisinin, 2002'den 2012'ye kadar sessiz devrime sahip çıkan bir parti mi, 2014'ten itibaren o sessiz devrimden sessizce rücu eden otoriter bir parti mi olduğuna karar vermesi gerekir. Aslında verilen önerge, AK PARTİ'nin nerede durduğuna dair de kendini "check" etmesi gereken bir durumdur. Ne kadar vahimdir ki aslında içerisinde bizim de desteklediğimiz önemli reformların olduğu bu kitapçık, Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından internet sitelerinden kaldırılarak âdeta, dediğim gibi, sessizce bu reformlarından rücu edildi. Girdiğiniz angajmanlar, belli ortaklıklar, sizlere bugün bu reformlardan bahsetmeyi imkânsız kılıyor olabilir ama o reformların arasında neler olduğuna dair kısaca başlıkları okumuş olayım.

Güvenlik paradigmasının değiştirilmesi; evet, siz 2012'ye kadar güvenlik paradigmasını değiştirdiniz ama 2014'ten itibaren güvenliği özgürlüklere tercih ettiniz. 2012'ye kadar "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." dediniz, 2014'ten sonra da "devlet ebet" dediniz, "İnsan yaşasa da devleti için yaşar." gibi bir duruma düştünüz. Sivil gözetim ve denetim alanında ciddi adımlar attınız, insan haklarının korunması ve geliştirilmesi alanında ciddi adımlar attınız, yargı reformuyla ilgili ciddi adımlar attınız, kültürel hakların genişletilmesi ve eğitim alanında demokratikleşmeye dönük adımlar attınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kaya, lütfen tamamlayın.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Cezaevinde ana dille konuşma, ana diliyle siyasi propaganda, kamu hizmetlerinden yararlanmada Kürtçe tercüman gibi; üniversitelerin statüsü, Anayasa Mahkemesinin daha da sivil hâle getirilmesi gibi birçok alanı sayabiliriz. Ve son başlığınız da 147'nci sayfadan itibaren yerel yönetimlerin güçlendirilmesi ki siz, 2017'den itibaren bırakın yerel

yönetimleri güçlendirmeyi, yerel yönetimlerde sizden olmayan her belediyenin önüne birçok engel çıkarıyorsunuz. O hâlde, değerli AK PARTİ'liler, gelin, kendi geçmişinizle yeniden yüzleşin; siz, 2002'den 2012'ye kadar olan AK PARTİ misiniz? Yani Türkiye'de demokrasiyi önceleyen, insan haklarını önceleyen AK PARTİ misiniz, yoksa 2014'ten sonra otoriter bir AK PARTİ olarak yolunuza devam mı edeceksiniz diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kaya.

Öneri üzerindeki diğer söz talebi Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Tekin Bingöl'e ait.

Sayın Bingöl, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TEKİN BİNGÖL (Ankara) - Bugünkü araştırma önergesine konu olan psikolojik etkinlik raporu son derece önemli bir rapor; bir dönemin hâlâ açıklığa kavuşmamış, gizliliğini koruyan faili meçhul cinayetler üzerindeki sis perdesini çok önemli bir şekilde aralamıştır.

Bu rapor, 1992'de Millî Güvenlik Kurulundaki bir değerlendirme sorunu sonrasında "Gizli" ibaresiyle Cumhurbaşkanına iletilmiş ve hiçbir şey gizli kalmadığı, kalmayacağı gibi o dönemin faili meçhul cinayetlerinin kaynağının devletin derin dehlizlerinde nasıl planlandığını gün gibi açığa çıkarmıştır. Bu rapor, tek başına bu araştırma önergesini hayata geçirmeye yetecek bir rapordur çünkü geçen süre içerisinde zaman zaman o dönemin bazı aktif bürokratları yargılanmış olsalar dahi hepsi beraatla sonuçlanmış, zaman aşımına uğratılmış bazı dosyalar ve tozlu raflara kaldırılmıştı. Şimdi, yeniden, o dosyaların hepsinin açılması lazım.

Bakin, değerli milletvekilleri, size bir konuşmadan bir pasaj okuyacağım: "Devlet, adalet üzerinde yükselir, gelişir, güçlenir, büyür. Adaletin olmadığı bir devlet tıpkı temelsiz bir bina gibi eninde sonunda yıkılıp gitmeye mahkûmdur." Ne güzel! "İlk insandan beri devam eden adalet arayışı kıyamete kadar sürecektir." Evet, insanlık var olduğu sürece adalet arayışı sürecektir. Bu sözlerin sahibi kim? Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan. Gelin, adalet arayışını kıyamete bırakmayın. Gelin, bu araştırma önergesine olumlu oy verin ve o faili meçhul cinayetler araştırılsın.

Bir dönem -kulaklarını çınlatalım- Başbakan Tansu Çiller -son dönemlerde seçim zamanlarında çıkar ne hikmetse, arziyem eder- o günün koşullarında "Kürt iş adamlarının listesi elimizde." demiştir, arşivlerde duruyor. Siz iş adamlarının kimliklerine göre niye tefrik edersiniz? Bir suçlu varsa adalet önüne çıkar hesabını verir. "Kürt iş adamlarının listesi elimizde." demiştir. Aradan geçen kısa bir süre içerisinde o iş adamlarıyla birlikte binlerce insan faili meçhul kurban gitmiştir. Alın size o dönemin ibret alınacak bir yönetim anlayışı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bingöl, lütfen tamamlayın.

TEKİN BİNGÖL (Devamla) - Tamamlıyorum.

Dokuz yüz doksan altı haftadır Galatasaray Meydanı'nda Cumartesi Anneleri çocuklarının kemiklerini arıyorlar, çocuklarının mezarına gidip bir dua etmenin arayışı içerisinde ama maalesef, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde o analar, o evlatlar, o eşler devletin hışmına uğramıştır; devletin copuna, devletin gazına maruz kalmışlardır ve hâlâ onu sürdürüyorlar, sürdürmeye de devam edecekler. Bu bir çıkış olmalı. Gelin, bu araştırma önergesine olumlu oy verelim. Bu gizli belge deşifre olmuşsa gereğini yapalım. Faili meçhul cinayetlerin sorumlularını çıkaralım, adaletin önünde hesap versinler; bu Parlamente'ye yakışan budur. Vicdanının sesini dinleyen milletvekilleri bu araştırma önergesine oy verirse, inanın, Türkiye'de yeni bir sayfa açılacaktır.

Saygılar sunuyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Bingöl.

Öneri üzerinde diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'e ait.

Sayın Yurdunuseven, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; DEM PARTİ grup önerisi üzerinde partim adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri seyretmekte olan aziz milletimizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarından önce ülkemizde faili meçhul cinayetlerin çok sık yaşandığı bir gerçektir. Özellikle 90'lı yıllarda ülkemiz faili meçhullerle, yargısız infazlarla ve işkencelerle anılan bir ülke hâline gelmiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin verdiği yüzlerce ihlal kararıyla ülkemizin uluslararası camiada ne kadar zor duruma düştüğü herkes tarafından bilinmektedir. Çok değerli aydınlarımız, gazetecilerimiz, bilim adamlarımız faili meçhul cinayetler sonucunda, maalesef, hayatlarını kaybetmişlerdir. AK PARTİ'nin iktidara gelmesiyle birlikte Türkiye'de faili meçhul olayların aydınlatılmaya çalışıldığını; çetelerin, mafyanın, karanlık odakların üzerine kararlılıkla gidildiğini; hiçbir şeyin üzerinin örtülmediğini, şüphelilerin bağımsız ve tarafsız yargı önünde hesap vermelerinin sağlandığını da görmekteyiz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Tahir Elçi dosyası, Uğur Kaymaz...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - AK PARTİ hükümetleri hukuk ve adalet alanında ve demokratikleşme konusunda öncelikle mevzuatımızda önemli değişikliklerin yapılmasını sağlamıştır. Başta, artık çağımızın ihtiyaçlarına cevap veremeyen ceza sistemimizde önemli değişiklikler yapılarak ceza adalet sistemimiz daha çağdaş bir yapıya kavuşturulmuş, çok önemli yasa değişiklikleri gerçekleştirilmiştir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Dargeçit dosyası, Vartinis kararı; bunlar hep AKP döneminde yapıldı Sayın Hatip.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Dinlerseniz cevabını alırsınız.

AK PARTİ'nin iktidara gelmesiyle birlikte Türkiye'nin hukukun üstünlüğüne dayanan, demokratik, çağdaş bir ülke olması için gerekli çalışmaları yapacağını, bireylerin özgürlüğünün en ön planda tutulacağını, bunun için gerekli mekanizmaların işletileceğini, mevzuatımızın yenileneceğini ve ülkemizin hukukun üstünlüğüne dayanan bir devlet olması için yapılması gereken ne varsa yapacağımızı hem programımızda hem de seçim öncesi yayınladığımız tüm seçim beyannamemizde dile getirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; demokratikleşme alanında elde ettiğimiz kazanımları kalıcı hâle getirmenin ve daha da geliştirmenin gayreti içerisindeyiz. Ülkemizde geçmişte yaşanan acı tecrübelerin bir daha yaşanmaması için çalışıyoruz. Türkiye'yi demokratik bir hukuk devleti hâlinde nitelendirerek güçlendirmek için geleceğe hazırlıyoruz. Demokrasiye yönelik her türlü girişime karşı kararlılıkla karşı çıkıyor, çetelerle, mafyayla, suç örgütleriyle, hukuk dışı oluşumlarla mücadeleden taviz vermiyoruz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Şırnak, Cizre...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Bizim amacımız, gelecek nesillere bugünkünden çok daha farklı, daha demokratik, daha kalkınmış, daha yaşanılabilir ve daha güçlü bir Türkiye sunabilmektir. Bugün ülkemizin geldiği nokta gurur vericidir, dünyanın kabul ettiği bir noktaya yükselmiştir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - AKP iktidarı akladı bunları, binlerce davayı siz akladınız, sizin iktidarınız akladı. Musa Anter dosyasını da sizin iktidarınız akladı.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, faili meçhullerin aydınlatılması, karanlık odakların

ortaya çıkarılması konusunda hepimiz hemfikiriz ancak bir taraftan "Faili meçhul cinayetler aydınlatıldı." diyeceksiniz; diğer taraftan, karanlık güç odaklarını araştırarak, onlardan hesap sormaya çalışan yargıyı eleştirerek Türkiye'nin geleceği için çok önemli davalarını sulandırılması için de elinizden geleni yapacaksınız. Bir taraftan "Siyasi cinayetlerin öncesindeki ve sonrasındaki tüm olayların araştırılması için Mecliste komisyon kurulsun." diyeceksiniz; diğer taraftan, faili meçhul cinayetlere neden olanlardan hesap sorulmasına, geçmişte darbeye zemin hazırlayanların yargı önüne çıkarılmasına, ülkemizi kaosa sürüklemek isteyenlerin yargılanabilmesinin önünün açılmasını için yapılan değişikliğe "hayır" diyeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yurdunuseven, lütfen tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Sizin dönemde faili belli cinayetler var, yargı eliyle yapılıyor bunlar, failer belli.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Bu çelişkili davranışları milletimizin gözü önünde sizlerin takdirine bırakıyoruz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Devlet arşivlerini açın, cesaretiniz varsa arşivleri açın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Sayın milletvekilleri, insan sormadan edemiyor, bu kadar söylüyorsunuz, madem 1990'lı yıllarda Eşref Bitlis suikastını, Başbağlar katliamını neden araştırmadan bize devrettiniz?

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Açın, devlet arşivlerini açın.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Biraz önce konuşmacı da söyledi, DEM PARTİ'nin grup önerisinde bulunmakta. Maalesef, Türkiye'de bir Kürt sorunu değil, maalesef terör sorunu bulunmaktadır, bunu özellikle vurguluyorum ve devletimiz her türlü terör örgütüyle kararlılıkla mücadele etmeye devam edecektir.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – 80 yaşında Musa Anter Diyarbakır'ın ortasında katledildi ve siz akladınız bu faileri!

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Biz, hassasiyetimize sizlerin de katılmasını istiyor, iktidarımız dönemlerinde elde edilen kazanımlar sayesinde artık Türkiye'nin faili meçhuller ülkesi olmasından çıkarılması için birlikte çalışmayı teklif ediyoruz.

KAMURAN TANHAN (Mardin) – Diri diri yaktınız Dargeçit'te uzman çavuşu, diri diri yaktınız; Uzman Çavuş Bilal. Dargeçit'te uzman çavuşları kazan dairesinde diri diri yaktılar.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Devamla) – Madem bu kadar itiraz ediyorsunuz, gelin, daha güçlü, daha demokratik, daha çağdaş ve düşünce özgürlüğü savunan Anayasa'yı birlikte yapalım.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Yurdunuseven.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sataşmadan söz istiyorum Başkan.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sataşmadan söz istiyorum. Bütün önergemizi, "sulandırmak" ve benzeri bir sürü kavramla grubumuzu hedef aldı.

BAŞKAN – Buyurun.

VII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Afyonkarahisar Milletvekili İbrahim Yurdunuseven'in DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşma sırasında Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisine sataşması nedeniyle konuşması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Şimdi, isterdim ki AKP Grubu iktidar olmanın sorumluluğunu taşısın, geçmişte kendi Başbakanlarının ve Cumhurbaşkanlarının söylediği bazı sözlerle atıf yaparak "Evet, bu önergeye de olumlu yanıt verelim." desin çünkü ortada bir belge var yani bir hakikat var. Bu ülkenin MGK'si bir belge hazırlamış, Cumhurbaşkanının önüne koymuş ve bu ülkedeki Kürt iş insanları katledilmiş, Savaş Buldanlar katledilmiş. Şimdi, buna dair tek bir cümle kurmayacaksınız; getireceksiniz, meseleyi Başbağlar'a bağlayacaksınız, bilmem neye. Ben Sayın Hatibe soruyorum: Roboski katliamı için ne yaptınız? Musa Anter davası sizin döneminizde faili meçhul kalmadı mı, zaman aşımına uğramadı mı? Vartinis davasında tek tutuklanması gereken, tutuklanma kararı verilen yüzbaşıyı niye tutuklamadınız? Niye bekliyorsunuz? Uğur Kaymaz davasında dosyasındaki aşama nedir biliyor musunuz?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Anayasa 138'i okuyun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Devamla) – Size soruyorum: Mehmet Ağar nerede, kimin yanında duruyor, kiminle seçim çalışması yapıyor? Mehmet Ağar'ın valisini siz milletvekili yapmadınız mı? Tansu Çiller sizinle seçim çalışması yürütmüyor mu? O dönemin Başbakanıydı; o dönemde Doğan Güreş'le beraber o çeteleri kuran, yöneten JİTEM'in faili meçhullerinin sorumlusu değil miydi? Niye hesaplaşmaya korkuyorsunuz? Neyi gizliyorsunuz? Sizin de mi payınız var içinde? Biz bunu anlıyoruz, demek ki sizin de payınız var çünkü payınız var. Neden biliyor musunuz? Bugün hakikatin üstünü örtetek bu paya sahipsiniz. Sizin Başbakanınız, Cumhurbaşkanınız, Genel Başkanınız ne dedi Berfo anaya? "Ben bu süreci açığa çıkaracağım." Berfo ana çocuğunun kemiklerine kavuşmadan yaşamını yitirdi ve siz gelmişsiniz, burada Başbağlar üzerinden hamaset yapıyor. Biz hiçbir şey sulandırmıyoruz; biz hakikat açığa çıksın, bu ülkede Kürtlere karşı işlenen suçlar açığa çıksın istiyoruz. Bunu siz istemiyor musunuz? Siz, Kürtlere yönelik işlenen cinayetler devam mı etsin istiyorsunuz. Bu sorunun cevabını bize verir misiniz? (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, teşekkür ediyorum.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

ALİ KIRATLI (Mersin) – Siz bölgedeki bebek katilleriyle...

BAŞKAN – Sayın Gül, buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkanım, hatip grubumuza, Hükümetimize ve Genel Başkanımıza yönelik...

ALİ KIRATLI (Mersin) – Siz bölgedeki kimlerle siyaset yapıyorsunuz? PKK'nın militanlarıyla nasıl siyaset yapıyorsunuz?

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Başka bildiğin bir şey var mı?

ALİ KIRATLI (Mersin) – Bebek katilleriyle nasıl siyaset yapıyorsunuz? Bebek katillerini nasıl siz saklıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Gül, buyurun.

2.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında AK PARTİ Genel Başkanına ve Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Gazi Meclisimizde grup önerisine ilişkin arkadaşlarımız da gerekli açıklamalarda bulundular. AK PARTİ Genel Başkanımız, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan "Türkiye'de artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak." diyerek AK PARTİ'yi kurduğu günden beri Türkiye'nin demokratik, Türkiye'nin özgürlükleri anlamında da reform yolculuğunu, reform haritasını başlatmıştır. Eski Türkiye'ye dair faili meçhuller, JİTEM'ler, hangi karanlık işler varsa bunlardan hesap soran, Türkiye'de suçlularla, çetelerle mücadele eden bir partinin adı AK

PARTİ'dir, hükûmetlerimizdir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Az önce de ifade edildi; Türkiye'nin sessiz devrimlerle beraber, ret politikalarıyla, inkâr politikalarıyla, asimilasyon politikalarıyla yapılan hukuk dışı, illegal hangi anlayış varsa AK PARTİ bunlarla mücadele etmiştir, "Ya, bir kez daha hukuk dışına çıksak ne olur" anlayışıyla mücadele etmiştir. Hukuk devleti, hukukun üstünlüğü bizim en temel referansımızdır. Reformlar AK PARTİ'nin, Hükûmetimizin, Cumhuriyet İttifakı'nın yol haritasıdır. Kim olursa olsun çetelerle, kim olursa olsun suçlularla mücadeleyi demokratik bir adım olarak, demokratik bir kalkınma, bir mücadele olarak biz belirledik ve bundan sonra da sessiz devrimlerle yolumuza devam edeceğiz Anayasa başta olmak üzere.

Türkiye'de olayları ve acıları kamplaştırmanın kimseye faydası yok. Başbağlar da Madımak da bizim acımızdır. Kim, hangi suçla tevessül ettiyse onun karşındayız, 85 milyon yanındayız, olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Van Milletvekili Pervin Buldan ve arkadaşları tarafından, faili meçhul cinayetlerin araştırılması amacıyla 26/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, emekli ve muvazzaf astsubayların mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi amacıyla 22/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Mayıs 2024 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/5/2024 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve arkadaşları tarafından, emekli ve muvazzaf astsubayların mali ve özlük haklarının iyileştirilmesi amacıyla 22/4/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (543 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/5/2024 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grup önerisinin gerekçesini açıklamak üzere Ankara Milletvekili Umut Akdoğan'a söz veriyorum.

Sayın Akdoğan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UMUT AKDOĞAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Tayinleri çıkar, diyar diyar dolaşırlar; çocukları ilkokula başlar, bir öğretmenle başlar, aynı öğretmenle bitiremez. Canı siperdedir, silahı belindedir; ailesi, karısı, çocukları, kimi varsa hepsinin canı tehlikededir. Astsubaylar denizde vardır, karada vardır, havada vardır. Astsubaylar eğitimde vardır. Astsubaylar sevkியatta vardır, bakımda vardır, onarımda vardır, Mehmetçik'i askerliğe hazırlamada vardır. Astsubaylar gazilik makamında vardır, astsubaylar şehitlik mertebesinde vardır ancak iktidar partisinden veya Cumhuriyet İttifakı'nın gözünde, dünyasında, iç dünyasında, ruhunda yoktur. Astsubaylar maalesef unutulmuştur. Bu konuşmayı hazırlarken astsubayların bütün sorunlarını dile getireyim dedim, bir baktım yirmi dakikadan aşağı sürecektir gibi değil. Astsubayların o kadar çok sorunu var ki bu sorunu görev başındaki astsubaylar da biliyor, yaşıyor, emekliler de biliyor, iktidar partisi de biliyor, muhalefet de biliyor, tek tek bunları açmaya ihtiyaç duymuyorum. Bakın, 100 bin astsubay görev başında, 120 bin astsubay emekli, aileleriyle birlikte bu sorunlardan 1 milyon yurttaşımız etkileniyor.

Değerli milletvekilleri, astsubayların sorunlarıyla ilgili 2015 seçimleri öncesi Kayseri'de komando er eğitim tugayında Recep Tayyip Erdoğan bir konuşma yaptı ve söz verdi, dedi ki: "Ben astsubayların sorununu çözeceğim." Çözülmedi. 64'üncü Hükûmet döneminde, 21 Aralık 2015'te, bu tarihte yine söz verildi, yine çözülmedi. 25 Ocak 2021'de -girin internete- Hulusi Akar'ın konuşması var "Biz bu işi çözeceğiz." dedi. Yine çözülmedi. Daha sonra, Genelkurmay İkinci Başkanıken Yaşar Güler dedi ki: "Astsubayların sorunları var; doğru, çözülmesi gerekir ama muhatabı biz değiliz, Hükûmet, yürütme." dedi. Bu sözü söyleyen Yaşar Güler Hükûmete de geldi, yürütmede de bulundu ama yine çözülmedi. Yine aynı Yaşar Güler 17 Kasım 2023'te -hepimiz Plan ve Bütçe Komisyonundaydık- Komisyona geldi "Çözeceğiz." dedi, daha sonra buraya geldi, Genel Kurulda 13 Aralık 2023'te "Çözeceğiz." dedi, yine çözülmedi. Sonra dediler ki: "Biz astsubayların sorununu yerel seçimden sonra çözeceğiz." Yerel seçim de geçti, geldik bugüne. Hani, bir deyim var ya "Göle su gelene kadar kurbağanın gözü patlar." diye. Ya, bakın, 2015'ten beri 10 tane yer saydım, 10 nokta saydım; "Çözeceğiz." dediniz, hiçbirinde de çözmediniz.

Özellikle Milliyetçi Hareket Partisinin sıralarına bakarak söylüyorum: Gelin, bu araştırma komisyonunun kurulması konusunda bizlere destek olun. Bizim hazırlığımız var; gölge içişleri bakanımız, İzmir Milletvekilimiz Sayın Murat Bakan bu konuyla ilgili çok detaylı çalışmalar yaptı, yapıyor; acil eylem planımız var, yasa önerimiz var. Gelin, bu komisyonu da kuralım, komisyon da hızlıca çalışmalarını tamamlasın. Buna ek olarak, iktidarın mutlaka hazırlıkları vardır, hiçbir parti ayrımı gözetmeksizin "Sen yaptın, ben yaptım." demeden 1 milyon kişiyi etkileyen, 1 milyon yurttaşımızı etkileyen bu astsubayların sorununu hızla Türkiye Büyük Millet Meclisine getirelim, Genel Kurulun gündemine getirelim, yasalaştıralım ve çözelim. Para... Para çok; Diyanet İşleri Başkanının 5 tane, 6 tane makam arabası varmış, hepiniz gördünüz. Alın altından makam arabalarını, getirin, bu sorunları çözelim. Dakikada 1 asgari ücret harcayan sayıdan bunlar gözüküyorsa gidelim, habbe habbe oraya da anlatalım. Türk Hava Yolları Genel Müdürlüğüne 1,5 milyon maaş verirken iyi, astsubaylara gelince kötü mü? Gelin, bu sorunların hepsini birlikte çözelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akdoğan, lütfen, toparlayın.

UMUT AKDOĞAN (Devamla) – Tayini çıktığında toparlanıp, Anadolu'nun dört bir yanına ailesini alıp giden, eşine, çocuklarına "Bu vatan görevini birlikte yapmalıyız." diyen, Anadolu'nun her yerinde her türlü cefayı çeken astsubaylarımızın

sorunlarını hep birlikte çözelim. Çözelim ki vatana, millete, devlete hizmet ederken o iç dünyalarında “Vatanımız, memleketimiz, Meclisimiz iktidarıyla, muhalefetiyle bize sahip çıktı.” diyebilsin bu kahramanlarımız.

Bu düşüncelerle hepinizi selamlıyorum. Umarım bir komisyon kurulur, bu işleri detaylı bir şekilde orada konuşuruz.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akdoğan, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki ilk söz, Saadet Partisi Grubu adına Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün’e ait.

Sayın Silkin Ün, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin önerisi hakkında Gelecek-Saadet Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Nedir bu öneri? Emekli astsubayların özlük haklarının düzeltilmesi. Peki, bunu yasamamız daha önce konuşmuş mu? Evet. Yürütmemiz daha önce konuşmuş mu? Evet. Millî Savunma Bakanlarımızdan sırasıyla İsmet Yılmaz’ın, Fikri Işık’ın ve en sonunda Hulusi Akar’ın Bakanlıkları dönemlerinde subay ve astsubayların etle tırnak gibi olduklarını ve bir ayırım yapmanın imkânsızlığını ifade ettiklerini hepimiz hatırlıyoruz. Emekli astsubayların özlük haklarını iyileştirmeyi amaçlayan çalışmanın müjdesini en kısa sürede verecekleri yönündeki ifadeleri için aradan geçen on yıllar içerisinde bir adım atılmamış olduğunu sadece sular üzerine yazılmış yazılar olarak kaldığını görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, astsubayların özlük haklarına dair hatiplerce anılan, çözüme kavuşturulmamış bir sorun daha var, ondan bahsetmek istiyorum. Malumunuz, EYT yasası 8/9/1999 tarihinden önce sigorta başlangıcı olan ve hizmet borçlanmalarıyla sigorta başlangıçları bu tarih öncesine çekilenler için emeklilikte yaş şartını kaldırınca hizmet borçlanmalarının sigorta başlangıç tarihlerine olan etkilerinin önemini daha da artırmıştı. Hizmet borçlanmaları kapsamında 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu iştirakçisi 3 bin kişinin Sosyal Güvenlik Kurumunca başvurusu kabul edilmedi. “Sivil okul borçlanması mağdurları” olarak da adlandırabileceğimiz 2000-2001-2002 dönem astsubaylarının askerî okul öncesi okumuş oldukları fakülte ve meslek yüksekokulu sürelerinin borçlanması sorunu çözüme maalesef kavuşmamıştır. 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesi kapsamında sivil okul sürelerini borçlanmışlar ancak yapılan borçlanma fiili hizmetten sayıldığı hâlde sigorta başlangıcına etki etmemiş ve buna bağlı olarak da emeklilik yaşını değiştirmemiştir. Sivil okul borçlanması mağdurları Anayasa’nın eşitlik ilkesiyle bağdaşacak şekilde borçlanma işlemlerinin sigortalılık başlangıç tarihlerinin borçlanılan gün kadar geri çekilmesini TBMM Kamu Denetçiliği Kurumundan talep etmişlerdir ve kamu kurumumuz başvuruyu kabul etmiş, sosyal güvenlik hakkının tesisi için yapılan borçlanma işleminin dar yorumlanmayıp sonuçları itibarıyla eşitliğe aykırı ve hakkaniyetsiz bir sonuç doğurduğunu nazara almış, eşitliğe ve hakkaniyete aykırı olan bu durumda sürenin sigortalılık başlangıcı açısından da dikkate alınması gerektiğini, SGK’nin başvuranlar açısından yaptığı işlemlerin hukuka uygun olmadığı sonucuna varan değerlendirmesini sunmuştur. SGK Kanunu, 2003 ve sonrasında astsubaylar için lehe yorumlanmış ancak 2000, 2001 ve 2002 dönemleri için aleyhte yorumlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Silkin Ün, lütfen tamamlayın.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Bu sorunun çözümü de Meclisimizden geçmektedir. Sivil okul borçlanması tıpkı 99 öncesi ve 2003 sonrası astsubaylarda olduğu gibi bu üç dönem için de kabul edilmesi gerekmektedir. 2000, 2001 ve 2002 dönemi astsubaylarının yaptıkları borçlanma işleminin 2003 ve sonrası astsubaylarda uygulandığı gibi sigortalılık başlangıç tarihi olarak belirlenmesiyle bu üç dönemle sınırlı mağduriyetin de çözümü mümkün olacaktır.

Gelin, bu mağduriyeti çözmek bu Meclisimize nasip olsun diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Silkin Ün.

Diğer söz talebi İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş’a ait.

Sayın Türkeş Taş, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce Erzurum’da görevi başında yaralanan ve tedavi gördüğü hastanede şehit düşen kahraman Mehmetçik Mustafa Yaşar’a Allah’tan rahmet, ailesine ve milletimize başsağlığı diliyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin emekli astsubayların özlük hakları hakkında verdiği öneri üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının emir ve komuta zincirinde alt komuta kademeleriyle teknik bilgi, beceri ve uzmanlık gerektiren alanlarda üst komuta personelinin yerine vekâleten veya görevlendirmelerle görev yapan astsubaylar ordumuzun en önemli unsurlarından biridir. Astsubaylar, Türk Silahlı Kuvvetlerinin en alttan başlayarak disiplinin sağlanmasında, orduya yeni katılan acemi askerlerin eğitilmesinde, idari anlamda düzenin sağlanmasında da önemli yere sahiptirler. Tüm bu gerçeklerin farkında olarak İYİ Parti Kurucu Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener tarafından 21 Ekim 2021 tarihli Türkiye Büyük Millet Meclisi Grup Toplantısı esnasında milletin kürsüsüne konuk edilen Emekli Astsubay Fahrettin Bağrı vasıtasıyla astsubaylarımızın sorunlarının doğrudan kamuoyuna duyurulmuş olunması, İYİ Parti Ankara Milletvekilimiz Sayın Kürşad Zorlu’nun 17 Ekim 2023 tarihinde emekli ve muvazzaf astsubaylarımızın makam ve görev tazminatı sorunlarını çözmekle mali ve özlük haklarını araştırmak, bu doğrultuda gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak amacıyla Anayasa’nın 98’inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince meclis araştırması açılması için TBMM Başkanlığına yazılı olarak teklifte bulunması, emekli astsubaylarımızın sorunlarını ve taleplerini dile getirmek için 27 Ocak 2024 Cumartesi günü Emekli Astsubay İnişiyatifi Hareketinin organizasyonuna katılan İYİ Parti Millî Güvenlik Politikaları Başkanımızın da astsubayların sesi olmaya devam ettiğimizi duyurması gerekçeleriyle Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu bu önergeyi kabul ettiğimizi buradan bir kere daha duyurmak istiyorum.

Bu vesileyle ayrıca buradan 3 Mayıs Türkçüler Bayramı’nı kutluyor; başta Başbuğ Alparslan Türkeş olmak üzere Nihal Atsız’ı, Zeki Velidi Togan’ı, Fethi Tevetoğlu’nu, Reha Oğuz Türkkan’ı ve adını sayamadığım diğer tüm Türk büyüklerini rahmetle anıyorum. Başbuğ Alparslan Türkeş’in dediği gibi, milliyetçiliğimiz bölücü ve ayrıştırıcı bir ırkçılığa değil; bütünleştirici, birleştirici, “Ne mutlu Türk’üm!” demeyi, diyebilmeyi, millet bütünlüğü ve tarifi için esas kabul eden bir akılcılığa dayanmaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Türkeş Taş, lütfen tamamlayın.

AYYÜCE TÜRKES TAŞ (Devamla) – Bitiriyorum.

Bir 3 Mayıs yıl dönümünde Türk milleti ve milliyetçiliği için temel bir belge olan Andımız oylandığında firesiz “evet” diyecek bir Meclis özlemiyle sizleri selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türkeş Taş.

Diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz’e ait.

Sayın Aydeniz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; televizyonu başında bizi

izleyen halklarımızı saygıyla selamlıyorum.

Evet, bu ülkede, her iş kolunda olduğu gibi kamu emekçileri, emekliler gerçekten özlük hakları konusunda, mali haklar konusunda, yine sosyal haklar konusunda neredeyse hiçbir hakka sahip değiller. O yüzden, kamu emekçilerinin, emeklilerin, emekçilerin hakları konusunda bu Meclis öncelikle kendi sorumluluğunu yerine getirmeli ve gerekli düzenlemeleri yapmalıdır.

"Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın." der Albert Camus. Kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri politik bir şekilde her geçen gün daha fazla katlanarak devam ediyor; burada da, bizim ülkemizde de kadına yönelik şiddet her geçen gün daha da katmerlenerek, katlanarak devam ediyor. Buna karşı, kadın düşmanı politikalarla, yine kadına yönelik şiddette faili cezalandırmak yerine faili daha çok cesaretlendirecek cezasızlık politikalarıyla bu düşmanca politikalar devam ettirilmek isteniyor. Üstelik ülkemizde kadının katliamına yönelik, kadın şiddetine yönelik, kadın tecavüzüne yönelik 2009'dan bu yanadır resmî hiçbir veri de paylaşılmamakta. En son 2009 yılında Adalet Bakanlığının bir verisi var, bu veride 2002 ve 2009 yılları arasında kadına yönelik şiddette, kadına yönelik tecavüzde, kadına yönelik katliamda yüzde 1.400 oranında bir artıştan bahsediliyordu. Ne hikmetse o günden bugüne kadına yönelik bu resmî veriler hiç paylaşılmıyor. Bu da şunu gösteriyor: Kadına yönelik katliamın, tecavüzün, şiddetin aslında üstü kapatılmak isteniyor.

Yine, en son Polis Akademisinin 2019'da yayımladığı bir veri var, 2016 ve 2018 tarihleri arasında üç yıllık bir veri, burada, 932 kadının katledildiği söyleniyor ama kadın dernekleri, kadın kurumları gerçeğin böyle olmadığını, bu durumun daha derin vahametinin olduğunu sürekli söylüyor. Kadın kurumlarına, kadın derneklerine göre, yirmi yıl içerisinde 7.500 kadının katledildiği söyleniyor.

Yine, 2024 yılının son -işte, üç ay geçti- üç aylık verisi bile 92 kadının katledildiği ve bunların 59'unun da aslında şüpheli bir şekilde öldüğünü söylüyor. Şüpheli ölüm yoktur bizim açımızdan çünkü kadına yönelik katliam, kadına yönelik şiddet bilinçli bir şekilde yürütülmekte. Kadına yönelik bu "şüpheli ölüm" de sizin iktidarınız döneminde literatüre girmiş. Bu literatür de şunu gösteriyor: Kadın katliamları üstünden tekrar kapatılmak isteniyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydeniz, lütfen tamamlayın.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Kürdistan'daki özel savaş politikalarını, cezasızlık politikalarını anlatsak zaten süremiz yetmeyecek ama defalarca anlattık. Gerçekten çok sayıda kolluk görevlisi, korucu tarafından... Kadın katliamları en üst düzeyde yürütülüyor, mücadele eden kadınlara karşı saldırılar yapmak yerine kadına yönelik gerçekten daha sonuç alıcı politikalar yürütmemiz gerekiyor. Bu zehre karşı panzehir ne olmalı? Tabii ki toplumsal cinsiyete duyarlı eğitim gerçekleştirilmeli. Yine, toplumsal cinsiyete duyarlı şeffaf bütçelemeler yapılmalı. Yine, eş başkanlık sisteminin her yerde yaygınlaştırılması gerekmektedir. Yine, eşit temsiliyeti her noktada gözetmek gerekiyor. Yine, cezasızlık politikasından vazgeçmek gerekiyor, İstanbul Sözleşmesi'ne dönmek gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – Yine, 6284 sayılı Yasa'yı etkin bir şekilde uygulamak gerekiyor. Biz buna yönelik mücadelemizi her gün büyüttük, bundan sonra da büyütmeye devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Aydeniz, teşekkür ediyorum.

Öneri üzerindeki diğer söz talebi Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Refik Özen'e ait.

Sayın Özen, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA REFİK ÖZEN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; CHP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce, ülkemizin ve milletimizin egemenliği ve bağımsızlığı için canlarını feda eden tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet, gazilerimize ve yaralılarımıza acil şifalar diliyor, minnetle yâd ediyorum.

Yine, ülkemiz ve milletimiz için gece gündüz demeden, özveriyle çalışan başta Silahlı Kuvvetler mensuplarımız olmak üzere tüm işçi kardeşlerimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü bir kez daha kutluyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yaşadığımız bu zor coğrafyada etrafımızda kurulan ateş çemberine karşı, şanlı ordumuzun hem eğitim hem teçhizat anlamında daha etkin, verimli ve caydırıcı bir orduya sahip olabilmesi için başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, Millî Savunma Bakanlığımız, Genelkurmay Başkanlığımız ve devletimizin tüm kurum ve kuruluşları gecesini gündüzüne katarak çalışmalarına devam etmektedir.

AK PARTİ hükûmetleri döneminde subay, astsubay, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erlerin özlük haklarında birçok iyileştirmeler yapılmıştır. Üzerinde görüştüğümüz grup önerisine istinaden bunlardan sadece astsubaylarımızın özlük haklarına yönelik olarak yapılan çalışmalardan sadece bir kısmı hakkında kısaca bilgi arz etmek istiyorum. Astsubay kademeli başçavuş rütbesindeki personelin mesleki tecrübelerinden daha uzun süreli istifade edebilmek maksadıyla rütbe yaş haddinin emsalleri arasında temayüz etmiş, hizmetine ihtiyaç duyulan ve istekli olan personel için 60 yaşına kadar çalışmalarına imkân sağlayacak mevzuat düzenlemesi yapılmıştır. Sözleşmeli astsubaylardan on ikinci hizmet yılını dolduranlara diğer şartları taşımaları kaydıyla, yapılacak ilk iki sınava başvuru hakkı verilmesi sağlanmıştır. Terörle mücadele harekâtına iştirak eden birliklerde görevli sağlık astsubaylarına, orgeneral aylığının brüt tutarının yüzde 50'sinin sağlık hizmeti tazminatı olarak ödenmesi sağlanmıştır. Meslek yüksekokulu mezunu astsubayların göreve, polis memurlarında olduğu gibi, 9'uncu derecenin 2'nci kademesinden başlatılması sağlanmıştır. 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere tüm kamu personeline 600 ek gösterge puanı verilmiştir. Bu kapsamda 1'inci derecede bulunan astsubay başçavuşların ek göstergesi 3600'den 4200 ek göstergeye, 2'nci derecede bulunan astsubay başçavuşlara uygulanan 3000 ek gösterge rakamı 15 Ocak 2023 tarihinden itibaren 3600 olarak uygulanmaya başlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özen, lütfen tamamlayın.

REFİK ÖZEN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün gelinen noktada, Türk ordusu, sahip olduğu teknoloji, bilgi ve eğitim üstünlüğü, azami ölçüde millî harp sanayisine dayanan silah gücü, terörle mücadele ve sınır ötesi hareket kabiliyetiyle her türlü hava koşulunda harekât icra etmektedir. Ordumuzun güçlenmesinde en önemli yere sahip, gecesini gündüzüne katan cefakâr, fedakâr Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarımıza ait özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik mevzuat çalışmaları, ülkemizin şartları ve çağdaş uygulamalar dikkate alınarak bir sistem bütünlüğü içinde incelenmekte ve bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da personelimizin lehine olacak şekilde çalışmalarımız devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, vatan uğruna canlarını feda eden aziz şehitlerimizi bir kez daha rahmet ve minnetle yâd ediyor, aziz milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özen.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul

edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.  
IV.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Fransa Ulusal Meclisinin kararına karşı bildiri konulu tezkeresi (3/867)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Başkanlığının Fransa Ulusal Meclisinin kararına karşı bir tezkeresi vardır. Tezkereyi okutup oylarınıza sunacağım.

Tezkereyi okutuyorum:

2/5/2024

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Fransa Ulusal Meclisi tarafından 29 Nisan 2024 tarihinde kabul edilen, hukuki ve tarihî temelden yoksun, ön yargılara dayanan Asuri ve Keldanilerle ilgili kararı esefle ve şiddetle kınıyoruz.

Kendi sömürgeci ve kanlı geçmişleriyle gerçek anlamda yüzleşemeyenlerin ülkemize karşı hasmane bir tutumla gündeme getirdikleri mesnetsiz iddiaların bir karşılığı yoktur.

Tarihin siyasi saiklerle tahrif edilmesini en güçlü şekilde reddediyoruz.

Parlamentoların tarihten düşmanlık çıkarmak yerine ülkeler ve halklar arasında dostluk ve iş birliğini geliştirmesi, mevcut ve gelecek nesiller için daha barışçıl bir dünya yaratmaya gayret etmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Başka ülkelerin tarihi konusunda karar almak, başka ulusları yargılamaya kalkmak parlamentoların görevi değildir. Parlamentolar kendilerini tarihçilerin ve yargıçların yerine koyamaz.

Bu gerçekleri bir kez daha hatırlatarak art niyetli, haksız ve hukuksuz bu kararı en güçlü şekilde kınıyor, Fransa Ulusal Meclisi ve diğer mercileri dostluk ve müttefiklik ruhuyla uluslararası hukuka uygun şekilde hareket etmeye davet ediyoruz.

Bu bildirinin oylanarak kabul edilmesi ve alınan kararın Resmî Gazete’de yayımlanması hususunu Genel Kurulun tasviplerine arz ederim.

Numan Kurtulmuş  
Türkiye Büyük Millet Meclisi  
Başkanı

BAŞKAN – Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Tezkere kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, kısa bir söz talebim var.

BAŞKAN – İzniniz varsa şunu bitirelim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tabii.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

VIII.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Komisyonlarda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen üyelikler için seçim yapacağız.

Anayasa Komisyonunda boş bulunan bir üyelik için Aydın Milletvekili Bülent Tezcan aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Hayırlı olsun.

2.- Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunda boş bulunan 1 üyelik için İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir; hayırlı olsun.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit’in, bu coğrafyada yaşanan acıları onarmak için gerçekçi bir yüzleşmeye ihtiyaç olduğuna ve Meclisin tarihî gerçekleri gün yüzüne çıkararak bunlarla yüzleşilmesi için emek harcaması gerektiğine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, Meclis Başkanının tezkeresiyle ilgili kısa bir söz almak istedim.

Şimdi, bu, Türkiye’de çok yaşadığımız bir şey. Başka Parlamentolarda bu coğrafyada yaşanmış acılarla ilgili kararlar alınıyor ve bu kararlara ilişkin de Mecliste tezkereler yayımlanıyor ya da işte dönem dönem açıklamalar yapılıyor. Oysaki bu mesele bizimle ilgili bir mesele çünkü bu acılar, bu coğrafyada yaşandı. Söz konusu edilen halklar; Süryani halkı, Keldani halkı ya da dönem dönem konuşulan, 24 Nisanda çok konuşulan Ermeni halkı bu coğrafyanın halkları, bizim halklarımız, binlerce yıl birlikte yaşadığımız halklar. Bu konuda, gerçekten acılarla yüzleşmek gerekiyor. Yaşanan acıları onarmak için gerçekçi bir yüzleşmeye ihtiyaç var. Bu konuda da Meclisimizin gerçekten inisiyatif alması, elini taşın altına koyması ve tarihî gerçekleri gün yüzüne çıkararak bunlarla yüzleşmesi için de emek harcaması, çaba harcaması gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yoksa bu Mecliste başka meclislerin, başka parlamentoların aldığı kararlara ilişkin kınama bildirileri ya da kınama tezkereleri daha çok yayımlanır. Ben bu yöntemin doğru olmadığını düşünüyorum. Her yıl 24 Nisan geldiğinde “ABD Başkanı ne diyecek ya da şu parlamento nasıl karar aldı?” demek yerine biz ne diyoruz, biz nasıl bakıyoruz, tarihsel hakikat neydi, acı neydi, nerede yanlış yapıldı ve bu yapılan yanlışları bugün gerçekçi bir zeminde konuşup tartışabiliyor muyuz; bence bunu konuşmak gerekiyor. Bu, yeni Türkiye açısından da Türkiye Cumhuriyeti’nin 2’nci yüzyılı açısından da çok önemli diye düşünüyorum. Bunu Meclisin bilgisine sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Gül, buyurun.

28.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Türkiye'ye bu iftiraları atanların dönüp kendi tarihlerine bakmaları gerektiğine, bu ülkede asla ama asla soykırım yapılmadığına ve o yüzden bu Başkanlık tezkeresini desteklediklerine ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Hepimiz bu milletin temsilcileriyiz ve bu coğrafyada, bu topraklarda herkes şunu bilir ki hiçbir zaman bu aziz vatanda, bu coğrafyada bu millet ne soykırım yapmıştır ne işgal yapmıştır ne işgale uğramıştır. Kıyamete kadar bu topraklarda dini, dili ne olursa olsun hepsini aziz bilmiştir; Keldani'si de Asuri'si de kim olursa olsun bu topraklarda güvenle yaşamışlardır, kardeşçe yaşamışlardır. Bize, Türkiye'ye bu iftiraları atanlar dönüp kendi tarihlerine baksınlar. Tarihinde işgalci, emperyalist sömürge tarihi olanlar bu millete, bu ülkeye, Türkiye'ye hesap soramaz, parmak sallayamaz, ödev veremez. O yüzden Gazi Mecliste bu Başkanlık tezkeresini destekliyoruz. Bu ülke asla ama asla soykırım yapmamıştır. Sömürgecilerle mücadele eden bir tarihimiz var. Kıyamete kadar da emperyalistlerle mücadelemizi sürdüreceğiz. (AK PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gül.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın İsa Mesih Şahin, buyurun.

29.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Fransa Ulusal Meclisinde kabul edilen bu bildiriye kabul etmelerinin hiçbir haklı gerekçesinin olamayacağına, geçmişleriyle ilgili küçük bir şüphelerinin olmamasından dolayı bu tezkereye destek verdiklerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de Meclisimizde kabul ettiğimiz tezkereyle ilgili görüşümüzü paylaşmak için söz aldım. Öncelikle Fransa Ulusal Meclisinde kabul edilen bu bildiriye bizim kabul etmemizin hiçbir haklı gerekçesi olamaz. Bunun altını özellikle çiziyorum. Bu konu, tarihçilerin bir konusudur. Biz, geçmişimizde bu tür konulara hep aynı atıfta bulunmuşuzdur çünkü geçmişimizle ilgili küçük bir şüphemiz yoktur. Bizim gurur duyduğumuz bir tarihimiz vardır ve gurur duyduğumuz bu tarihimizden dolayı biz, burada bu konuya destek veriyoruz. Bunun altını özellikle çiziyorum. Geçmişimizde, tarihimizde yüzleşeceğimiz bir acı yoktur, bir lekemiz yoktur. Bunun altını özellikle çizmek istiyorum. Tekraren, gurur duyduğumuz tarihimize her zaman sahip çıkacağımızın altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (Saadet Partisi, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Şahin.

Sayın Emir, buyurun.

30.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, parlamentoların kendilerini yargı yerine koyup böylesine ciddi konularda bir başka ulusu ağır ithamlar altında bırakmalarını doğru bulmadıkları için bu tezkereye destek verdiklerine ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Elbette tüm milletlerin tarihlerinde gurur duymadıkları, üzüntü duydukları dönemler ve acı olaylar yaşanmış olabilir ancak bu olayların araştırılacağı, tartışılacağı, sonuçlandırılacağı yerler tarihçilerin araştırmalarıdır, karşılıklı derinleştirilmiş tartışmalardır, mahkemelerdir, uluslararası mahkemelerdir. Biz geleneksel olarak, parlamentoların kendilerini yargı yerine koyup böylesine ciddi konularda bir başka ulusu ağır ithamlar altında bırakmalarını doğru bulmadığımız için bu tezkereye destek veriyoruz, oyumuz “evet” yönündedir. Tarihi tarihçilere bırakmak gerekir, araştırmacılara bırakmak gerekir ve tabii ki çok daha önemlisi olan, uluslar arasındaki dostluğu pekiştirmek için geçmiş olaylardan ders çıkarmak adına geçmişle yüzleşip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Bitiriyorum Başkanım.

...geçmişteki acı olaylarla da yüzleşebilme erdemini göstermek gerekir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Kılıç, buyurun.

31.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bu tezkereye destek verdiklerine, Türk milleti olarak şanlı tarihlerinde her zaman her millete hoşgörüyle yaklaştıklarına, bu tür hususların parlamentolara değil tarihçilere bırakılması gerektiğine ve gerçeklerin arşivlerde bulunduğuna ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bu bildiriye, bu öneriye destek verdiğimizizi ifade ediyoruz ve biz şanlı tarihimizde Türk milleti olarak her zaman her millete hoşgörüyle yaklaştığımızı bir kez daha ifade etmek istiyoruz ve bu tür Asuri-Keldani, burada söz konusu edilen Asuri ve Keldaniler ve bir başka “halklar” tabirleri kullanılıyor ya da “milletler” tabirleri kullanılıyor ama bizim şanlı tarihimizde hiç kimseye bu noktada asla bir zorlama söz konusu olmamıştır ve bu tür hususların parlamentolara değil tarihçilere bırakılmasını ve gerçeklerin arşivlerde bulunduğunu bir kez daha ifade etmek istiyoruz ve bildiriye desteklediğimizi tekrar ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, teşekkür ediyorum.

Sayın Türkoğlu, buyurun.

32.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, bu tezkereyi desteklediklerine, “soykırım” diyebilmek için bir mahkeme kararının olması gerektiğine, ayrıca bu konunun siyasetten çok bilimin, tarihin ve mahkemelerin konusu olduğuna ve Türk toplumu, Türk milleti tarihinin hiçbir döneminde soykırım yapılmadığına ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; bildiriye tabii ki destekliyoruz, aynı zamanda şunları da ifade etmek isteriz: “Soykırım” diyebilmek için bir mahkeme kararının olması lazım, ayrıca bu konu parlamentoların değil, siyasetten çok bilimin, tarihin ve mahkemelerin konusudur.

Tamamen siyasi saiklerle uluslararası ilişkilerdeki dengeleri gözeterek yapılan bu tür yaklaşımlarla alakalı Meclisimizin eksiksiz birlikteliğini de görmek isterdik ama bunun için kendinizi öncelikle bu topraklara ait hissedeceksiniz, bu millete ait hissedeceksiniz, bu milletin tarihini bileceksiniz, bu toplum, tarihinde hiçbir zaman insanlık suçu işlememiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamamlıyorum efendim.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Tamamlıyorum.

Türk toplumu, Türk milleti tarihinin hiçbir döneminde soykırım yapmamıştır. Bu konu özellikle 24 Nisan meselesi her defasında tartışılırken bütün bilim insanları “Konuyu gelin belgeleriyle konuşalım.” dendiğinde bu komisyonlardan kaçanlar, bunu

bilimsel olarak tartışmaktan kaçınanlar mevzuu sürekli, siyasi olarak Demokles'in kılıcı gibi üzerimizde gezdirmek istemektedirler. Burada güçlü bir duruş, hususen Parlamentonun bu anlamdaki ortaklığı ve ortak bildirisi anlamlıdır. İmzası olanlara, destek için el kaldıranlara biz de teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, önemli bir şey ama lütfen...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, bir izin verin, müsaade buyurun, bu konuyu burada bitirelim çünkü bu konu üzerinde ayrı bir tartışma açmaya gerek yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, bir dakika müsaade ederseniz...

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyeti devletine atılan her türlü iftirayı reddetmekle de aynı zamanda görevli olduğuna ve böylesi iftiraları atan müfterilere karşı duruşu ortaya koymak yeminlerinin ve milletin temsilcisi olmalarının doğal bir gereği olduğuna ilişkin konuşması

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk milletine ve Türkiye Cumhuriyeti devletine atılan her türlü iftirayı reddetmekle de aynı zamanda görevlidir. Böylesi iftiraları atan müfterilere karşı duruşu ortaya koymak, bizim yeminimizin ve milletimizin temsilcisi olmamızın da doğal bir gereğidir. Geçmişte de bu Meclis bunu yaptı, bugün de yapacak. Ne zaman ki milletimize ve devletimize iftira atanlar oldu, millet adına, onların karşısında Türkiye Büyük Millet Meclisi bu asil duruşunu sürdürmeye devam edecektir.

Birleşime on beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.13

## İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.40

BAŞKAN: Başkan Vekili Bekir BOZDAĞ

KÂTİP ÜYELER : Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 77'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (\*)□

BAŞKAN – Komisyon? Yerde.

30 Nisan 2024 tarihli 76'ncı Birleşimde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Şimdi, ikinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

İkinci bölüm 9 ila 16'ncı maddeleri kapsamaktadır.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, talebiniz mi var?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Evet Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

33.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, 4 Mayıs Dersim katliamının yıl dönümüne ve Dersim katliamı gibi katliamlarla yüzleşemediği için adaletin gerçekten sağlanmadığına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, burada konuşuyoruz, bazı konuşmalar gerçekten tarihten kopuk, hakikatten kopuk; insan ne diyeceğini bilemiyor. 4 Mayıs tarihine sadece iki gün kaldı. 4 Mayıs, biliyorsunuz, aynı zamanda Dersim katliamının yıl dönümü ve biz de 4 Mayıs'ta Dersim'de olacağız. Orada hem mezar yerlerinde hem de genel olarak bir anma yapacağız.

Dersim katliamını kısaca hatırlatmak istiyorum. Neydi Dersim katliamı? Binlerce insanın katledildiği, binlerce insanın sürgüne gönderildiği, Dersimli kız çocuklarının ailelerinden kopararak asimile edilmek için askerlere ve bazı başka şehirlerdeki eşrafa evlat olarak yani oraya besleme olarak verildiği -nasıl denilebilir- ya da oralara zorla gönderildiği, aynı zamanda insanların sürgün edildiği, kendi coğrafyalarından koparıldığı bir katliamın adıdır Dersim katliamı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Şimdi, Dersim katliamına ilişkin çokça önerge verdik, çokça söz söyledik burada. İşte, bu Dersim katliamı gibi katliamlarla yüzleşemediğimiz için gerçekten bir adalet sağlanamıyor; onarılamıyoruz, iyileşemiyoruz, hakikatle yüzleşemediğimiz için de yeni başlangıçlar yapamıyoruz. O coğrafyanın bir evladı olarak, orada doğmuş, orada o Dersim katliamının hikâyelerini dinleyerek büyümüş birisi olarak bir kez daha Meclisten çağrı yapmak istiyorum: Birincisi, Seyit Rıza ve arkadaşlarının mezar yerleri açıklanmalıdır. Dersim'de katledilenlerden özür dilenmelidir, onların ailelerinden özür dilenmelidir ve burada, Mecliste bir komisyon kurularak Dersim katliamının çok yönlü olarak araştırılıp orayla yüzleşilmesi gerektiğini tekrardan ifade etmek istiyorum. Kefensiz yatan binlerce insanımızı saygıyla, rahmetle, minnetle anıyorum. Dersim katliamını unutmadık, unutturmayacağız; bir yara olarak içimizde duruyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

(\*) 92 S. Sayılı Basmayazı 24/4/2024 tarihli 75'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN – Evet, lütfen, lütfen.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu tarihsel olarak yüzleşmemiz gereken bir katliam olarak ortada duruyor ve Dersim katliamı gibi katliamlar konuşulmadığı sürece, konuştuğumuzda "Bizim tarihimizde katliam yoktur. Bizim tarihimizde insanlık suçu yoktur." denilen bir yerde söz kurulduğunda inanın ki hiç yol alamıyoruz, hiç mesafe alamıyoruz. Şunu bilmek gerekir: Her devletin, her toplumun tarihinde olumlu ve olumsuz binlerce şey yaşanmıştır. Mesele, yaşanan olumsuzlukları ve orada payı olanları açığa çıkarmaktır, mahkûm etmektir. Bu anlamıyla Dersim bir özrü bekliyor, Dersim yüzleşmeyi bekliyor, Dersim hakikatin açığa çıkarılmasını bekliyor; bunu bir kez daha Genel Kurulda ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Özdağ, buyurun.

34.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Bir tarihçi olarak konuşuyorum. Dersim olayları tek yönlü bir olay değildir. Dersim, bir bölgenin adıdır, bir eyaletin adıdır aynı zamanda, bir şehrin adı değildir. Osmanlı Dönemi'nde de şekvalıklar olmuştur burada. Burada, öncelikle askere gitmemek ve aynı zamanda vergi vermemek konusunda çok fazla ayaklanma olmuştur. Cumhuriyet kurulduktan sonra da burada Seyit Rıza ve arkadaşları... Öncelikle, Fırat'ın en dar yerinde bir karakol yapılmış ve buradaki askerlerin boyunları kesilerek öldürülmüştür. Sonra dağa çıkmışlardır, dağa çıktıktan sonra cumhuriyet bunların teslim olmalarını istemiştir. Bu sırada kendi aralarında, aşiretler arasında da yine kavgalar meydana gelmiştir. Ardından, bazılarını teslim etmişler, bazılarını teslim etmemişlerdir. Daha sonra ise Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurucuları buraya müdahale etmişlerdir. Bu müdahalede öncelikle ara bulucular kullanmışlardır ama dinlememişlerdir ve burada Seyit Rıza ve arkadaşları seyit de değildir, dikme bir seyittir, kesinlikle Peygamber soyundan gelmemektedir; Kürt de değildir, Zaza'dır kendisi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bunu siz mi belirleyeceksiniz Sayın Selçuk Özdağ? Bizim seyidimizi tayin etme hakkını kim size veriyor ya?

AYTEN KORDU (Tunceli) – Sizin bu zihniyetiniz yüzünden hâlâ... Sizin bu zihniyetinizden kaynaklı.

BAŞKAN – Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Ve aynı zamanda bu bölgede tek yönlü olarak, buradan tek yönlü olarak, siz, kendi aranızda tarihe...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Benim seyidimdir o.

AYTEN KORDU (Tunceli) – İsmi "Pir Seyit Rıza" olduğunu siz belirleyemezsiniz. Bizim bölgemizde pirdir ve "pir" olarak ifade ediliyor, siz bunu tanımlayamazsınız.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Pir olarak kalabilir ama tarihte de "yapmış olduğu katliamlar" dediğiniz zaman "Bu katliamlar önce niye başlamıştır?" diyerek burada askerler öldürülmüştür, hem de 37 kişi öldürülmüştür...

AYTEN KORDU (Tunceli) – Katliamdır, kıyımdır oradaki, insanlık suçudur!

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – ...aynı zamanda kendi aşiretinden de 14 kişi öldürülmüştür. Niçin öldürülmüştür burada? O nedenle, burada tarihe bakarken tek yönlü olarak bakmamak lazımdır. İkinci kez Dersim'de olaylar olmuştur, bu olaylar içerisinde de kantarın topuzu kaçmıştır, bu nedenle Türkiye Cumhuriyeti devletinin hükûmeti de o dönemle ilgili özür dilemiştir. O nedenle, tarihe, burada, körün fili tarif ettiği şekliyle, bir yönüyle bakarak "Burası bir boynuzdur, burası bir kulaktır, burası bir koldur, burası bir bacaktır." diye bakmak doğru değildir. O nedenle, bu konu tarihçilerin konusu olduğu kadar da hukukçuların konusudur. Bu konu araştırılmıştır, çok yönlü olarak da bu konuda çok kişiler yazmıştır, yazmaya da devam etmektedir; biz de bitirmek üzereyiz, 600 sayfalık Dersim tarihini kayınbiraderimle beraber bitirmek üzereyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – O nedenle, buradan bir katliam çıkarmaya gerek yoktur. Burada karşılıklı olarak öncelikle başlangıç vardır. Türkiye Cumhuriyeti devleti bir yandan askere gitmelerini sağlamak, hatta bunların askerliklerini de aşağıya çekmek konusunda "Sizler daha da az askerlik yapın." diyerek, aynı zamanda vergi verme konusunda da müdahale etmiştir; bu müdahalede de haklıdır. İkinci müdahalede biraz kantarın topuzu fazla kaçmıştır, bundan dolayı Türkiye Cumhuriyeti devletini yöneten hükûmet de özür dilemiştir ve oradaki insanlara da tazminat ödemiştir; konu bundan ibarettir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Türkoğlu sizin talebiniz mi var?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Yok efendim.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Kılıç Koçyiğit...

35.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, çok talihsiz bir konuşma Sayın Özdağ'ın yaptığı konuşma, çok talihsiz bir konuşma. Neden biliyor musunuz? Bir, bugüne kadar Aleviliği tarif ettiniz, şimdi kalkıp bizim inancımızın içerisinde kim seyittir, kim pirdir tayin ediyorsunuz; bu sizin haddiniz değil, hakkınız hiç değil. Bizim pirimizdir, bu kadar açık; seyit soyundandır ve onu buradan başka bir yere çekmenin anlamı yok.

İkincisi, Dersim katliamı... Bakın, İhsan Sabri Çağlayangil'in anılarını okudunuz mu? "O Kürtler mağaralara çekildiler ve onları fareler gibi zehirledik." diyor anılarında. Ya, "Mermimiz gitmesin diye..." askerlerin beyanı var, ağaç kütükleriyle kafalarına vurdular. O Munzur, Harçik, Laç Deresi kan akıyordu, kan! Biz onun hikâyeleriyle büyüdük. Bizim annelerimiz, kız kardeşlerimiz tecavüze uğramamak için yarlardan atladılar, dağlardan suya atladılar ya! Çocuklarımızın, hamile kadınların süngülerle deştiler karınlarını. Hangi tarihten bahsediyorsunuz? Yaşadığımız, içinde olduğumuz tarih...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan, tamamliyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç Koçyiğit, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Yaşadığımız, bizzat ailesinden insan kaybetmiş insanlarız, sürgüne gönderilmiş binlerce Dersimli var. Yıllar sonra gidip kız kardeşini Isparta'da bulan, Sünnileşmiş, kendisi Alevi olan dünya kadar insan var ya! Bu kadar açık, net bir katliama kalkıp "Orada, askerler şu oldu, bu oldu." denilir mi ya! İşte, tam da bunu kastediyoruz; gerçekten kaçan, gerçeği görmeyen, hakikatin üstünü örten, söz konusu Kürtler, Aleviler olunca tek sesli olan bu koro, bu Meclis hiçbir sorunu çözmez, çözmiyor, çözemeyecek. Ne zaman ki dönüp "Dersim'de olay var, katliam var, kan aktı." diyeceksiniz, işte, o zaman biz gerçeği konuşacağız ve iyileşeceğiz ve yüzleşeceğiz ve yeni bir ülkeyi inşa edeceğiz. Onun için, hiç kimse burada tarihi

çarpıtmasını! Yaşadığımız şeyi de bize anlatmayın ya! Yaşadığımız acıyı bize tarif etmeyin, biz o yaşanan acının çocuklarıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Hâlâ dönüp bize “Kılıç artığı.” diyorsunuz ya! Dönüp bunu söyleyenin bir yerde kalkıp Dersim’de “Ben tarihçiyim, olmadı.” demesini kabul etmiyorum Sayın Başkan; Divan olarak da tutum almanızı bekliyorum, gerçekten tutum almanızı bekliyorum. Bu kadar açık, net bir gerçek varken “Ben tarihçiyim.” denilip bu gerçeğin üzerinin kapatılmasını, tarif edilmesini, suyun bulandırılmasını kabul etmiyoruz, etmiyoruz, etmiyoruz, etmiyoruz! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN - İkinci bölüm üzerinde söz isteyen Saadet Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ’a söz veriyorum.

Sayın Özdağ, buyurun.

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bu Dersim konusunu sonra anlatacağım tekrar uzun uzun sizlere. Birileri böyle bakabilir ama tarihçiler de başka türlü bakabilir. Herkes kendi ideolojisi açısından, kendi etnisitesi açısından, kendi mezhebi açısından veyahut da yaşamış olduğu, bulunmuş olduğu bir olayı değerlendirerek başka bir pencereden bakabilir.

ZEYNEP ODUNCU (Batman) - Tarih, ideolojiye göre şekillenmiyor Sayın Özdağ.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İdeolojiden değil, gerçekten bahsediyoruz, acıdan bahsediyoruz, yaşamımızdan bahsediyoruz, yaşamımızdan!

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - O nedenle, lütfen dinleyin, lütfen dinleyin. Sadece siz haklı değilsiniz, sadece siz doğruları söylemiyorsunuz.

O nedenle, bugün Maden Yasası’nın ikinci bölümünü konuşuyoruz. burada...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Gidin, o tarihî önemdeki anıları okuyun biraz, tarihçisiniz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Ben tarihçiyim, merak etme, bu konuda çalışmalar yaptım, siz de biraz okuyun, o Dersim’i biraz okuyun da Seyit Rıza’nın yaptıklarından, öncelikle, o nedenle bir özür dileyin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ben çok iyi biliyorum Dersim’i.

AYTEN KORDU (Tunceli) - Biz yaşadık, yaşadık; okumayla değil, biz yaşayanlarız. Bizim dedelerimiz yaşayanlardır.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bunları sonra konuşuruz, bu konuları konuşuruz, bu Meclis çok konuşur bunları, beraberce de konuşuruz, birlikte de konuşuruz, konuşmakta da zarar yoktur ama bir pencereden bakmamakla da fayda vardır.

AYTEN KORDU (Tunceli) - İnkâr kafasıyla konuşamayız.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Sayın Başkan; ikinci bölüm hakkında konuşuyoruz.

İktidar zihniyetinin Türkiye’yi yönetme tarzıyla ilgili olarak, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki yasama faaliyetleri bu konuda bize somut örnekler vermektedir. Adına “torba yasa” dedikleri ve benim ise “yamalı bohça” dediğim uygulamayı yol yaptıkları ve o anda neye ihtiyaçları varsa Türkiye Büyük Millet Meclisinin huzuruna getirip bizim de onaylamamızı istedikleri bir garabeti hep yaşayıp duruyoruz, bu kanun teklifi de esasen aynı mantıkla ve her zamanki gibi iktidar partisinin bu Meclise dikte ettirmeye çalıştığı bir yöntemle huzura getirilmiştir. Ama sonuç olarak, bu iktidar döneminde bu teklifle birlikte Maden Kanunu’nun 15 defa değiştirildiğini belirtmek isterim. Tıpkı son yirmi iki yılda ihale yasasının adrese teslim bir mantık ve art niyetle neredeyse her ay değiştirildiği gibi, tam 15 defa değiştirilmiş.

Huzurdaki yasa teklifi hakkında birkaç spesifik konuyu arz etmeden önce bu konuyla alakalı bir olayı özellikle hatırlatmak istiyorum. Kamuoyuyla paylaşmak istediğim husus, mevzu yasa teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisine getirildiği zaman diliminde, 13 Şubat 2024 tarihinde meydana gelen Erzincan İliç’teki maden kazası hakkında. Bu yasa teklifinin Türkiye Büyük Millet Meclisteki görüşmeleri -hatırlayacağınız üzere- meydana gelen bu elim kaza sonrası ertelenmişti. O zaman, ben ve grubumuzdan milletvekili arkadaşlarımızla olay meydana gelir gelmez Erzincan’ın İliç ilçesine gittik. Milletvekili arkadaşlarımız Doğan Demir ve Mehmet Atmaca’yla kazanın olduğu yerde gözlemlerde bulunduk. İktidarın ihmal, kayıtsızlık, vurdumduymazlıkla örttüğü siyasi beka sorununu bizzat gözlerimizle gördük. İliç’teki kaza da dâhil yaşanan tüm maden kazalarının sebep-sonuç ilişkisi bizleri bir yere götürmektedir ki o da bu siyasi zihniyetin ülkeyi getirdiği iklimin ülkeyi her anlamda düçar bıraktığı acınası durumdur. Bilimsellikten uzak, ihmal ve vurdumduymazlığın iktidar eliyle büyütüldüğü, üstelik “Geliyorum.” diye bağırın bu ve benzer faciaların bir kaza değil, kaza süsü verilmiş bir aymazlık olduğunu ifade etmek zorundayım. Felaketin yaşandığı İliç’teki bölgede gördüğümüz şey, tıpkı Soma’da, Elbistan’da, Ermenek’te, Kozlu’da, Zonguldak’ta, Akbelen’de, Kaz Dağları’nda yaşananların bir benzeri olduğu hususudur. İliç’te milyonlarca ton toprak altında kalan ve hayatlarını kaybeden vatandaşlarımızın ve ailelerinin ahi yeri göğü inlettii ama iktidar zevatının umurunda olmadı, tıpkı diğer ihmal ve kaza süsü verilmiş felaketlerden sonra olduğu gibi.

Bakınız, o zaman söylemiştim, Erzincan İliç’teki Çöpler Kompleks Madeni hakkında Türkiye Barolar Birliği 14/4/2022 tarihinde yani olaydan yaklaşık iki sene önce bir rapor hazırlamıştı. Buna göre, Erzincan İliç ilçesine 650 metre uzaklıkta olan Çöpler köyü mevkiindeki Anagold Madencilik Sanayi ve Ticaret AŞ’nin yapmaya çalıştığı 1 milyon 746 bin 52 hektar gibi büyük bir alanı kaplayan Çöpler Kompleks Madeni 2’nci Kapasite Artışı Projesi’nin ciddi bir felaket riski taşıdığı ifade edilmişti. Tesise deprem, su kaynakları ve nehirlerin korunması bakımından bilimsel gerçeklere aykırı olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca nihai ÇED olumlu kararı verildiği raporlanmıştı. Projede de zenginleştirme için siyanür, sülfürük ve nitrik asit kullanıldığı, proje sahası Türkiye’nin en büyük su toplama havzasına sahip Fırat Nehri’ne birkaç yüz metre uzaklıkta ve Munzur Dağları ekosistemi içerisinde olduğu, Munzur ve Fırat havzasında zengin ve pek çoğu endemik bitki, hayvan varlığı olduğu bilimsel araştırmalarda ortaya konulduğu belirtilmişti. Hâlen çalışan madenin atık depolama tesisinde biriken suyu içen kuşların yoğun şekilde ölmekte olduğu, hava, su ve toprağın ağır kimyasallarla yavaş yavaş zehirleneceği raporlanmıştı. Türkiye Barolar Birliği bu durumun hassasiyetine dikkat çekmiş, ayrıca deprem fay hattına çok yakın bu proje nedeniyle olası felaketlerin gerçekleşmemesi adına ÇED kararına itiraz etmişti. Aslında sadece Barolar Birliği değil, konunun muhatabı STK’lerin tamamı yaşanan felakete dikkat çekmiş ve uyarılmıştı. Peki, dikkate alan oldu mu? Tedbir alan oldu mu? Burayı denetleyen Enerji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı yetkilileri ne yaptı mesela? Buradan tekrar soruyorum: Hazır Maden Yasa Teklifi vesilesiyle belki birkaç kelimetmek lütfunda bulunursunuz.

Şimdi, Maden Yasa Teklifi'ni müzakere ediyoruz, değil mi? Peki, Türkiye Büyük Millet Meclisini iktidarın bir noteri gibi görüp yalap şalap buradan kanunları geçirdiğinizde ne oluyor, söyleyeyim mi? Erzincan İliç'te yaşanan felaket gibi felaketlerin meydana gelmesine sebep oluyor. Nasıl mı? Bizler, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ne kadar önemli bir görev ifa ettiğini hatırlattıkça, iktidar milletvekilleri olarak sizler, milletimizin ve ülkemizin kaderini etkileyen konularda sadece el kaldırıp indiren bir görev üstlendiğiniz için bunun farkında olmayabilirsiniz.

Bakınız, mesela İliç'teki bu büyük felaket için herkes bir şeyler söyledi; "tweet"lerinde kullandılar, demeçler verdiler, basın açıklamaları yaptılar, kınadılar, lanetlediler, başsağlığı dilediler. Peki, burada altın çıkarmak için yetki verilen bu firmalar neye göre bu kadar vurdumduymaz oluyorlar, niye bu kadar rahatlar? Söyleyeyim: 2019'da, yine, burada, Türkiye Büyük Millet Meclisinde altın madenlerini de ilgilendiren bir hususu bu Meclise getirip kaldırdığınız ellerle yasalaştırdığınız için, tıpkı Maden Yasası'nda değişiklik içeren bir teklifi bugün huzura getirdiğiniz gibi. Zamanın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum asli suçlu; bu, doğru ama bu kanunun altında onayı bulunan milletvekilleri ile "ÇED Olumlu" raporunun altında imzası olanlar çok mu masum, soruyorum size.

Değerli milletvekilleri, o kanun bu Meclisten 214 kabul ve 36 ret oyuyla geçmişti ve ne yazık ki 342 milletvekili oylamaya katılmamıştı; ne acı, ne hazin, değil mi?

Bu vesileyle, ülkemizin hayat kaynağı olan doğamızın, ormanlarımızın, tarım alanlarımızın, derelerimizin, hatta şehirlerimizin talan ve tahrip edilmesinden kaynaklı ciddi bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu özellikle belirtir, az bilinen bir hususu da hatırlatmak isterim.

Değerli milletvekilleri, 2004 yılında bu iktidar tarafından çıkarılan 5177 sayılı Kanun'la yabancılara maden çıkarma ve ülkesine götürme yetkisi verilmişti. Cumhuriyetin ilanından 2003 yılına kadar 1.168 maden ruhsatı arama ve çıkarma ruhsatı verilmiş, 2003 yılından 2019 yılına kadar yaklaşık 150 bin ruhsat verildiği açıklanmıştır, 2019 yılından itibaren ise -net olmamakla beraber- bu rakamın yaklaşık 350-400 bin civarında olduğu tahmin edilmektedir ve birilerinin iddia ettiği gibi Lozan'da yabancılara maden çıkarma hakkı falan da verilmemiştir. Yabancılara maden çıkarma ve ülkesine götürme yetkisi 2004 yılında çıkarılan 5177 sayılı Kanun'la bu iktidar tarafından verilmiştir.

Bu ülkenin varlıklarının ekonomimize kazandırılması yani istihdam alanlarının oluşturulması ve her şeyden önce yurt dışına olan enerji bağımlılığımızın sona erdirilmesi elzemdir, biz de bunu istiyoruz. Halkımızın refahı ve ülkemiz kaynaklarının verimli bir şekilde kullanılması elbette gereklidir. Türk halkının da "Madenlerimizi çıkarmayalım, ekonomimize katkı sağlamayalım." dediğini kimse söyleyemez ama şirketler daha fazla kâr etsin diye ormanlarımızın, derelerimizin, ovalarımızın vahşice tahrip edilmesine, iş ve işçi sağlığı ile güvenliğinin göz ardı edilmesine kimse onay veremez.

Huzurdaki teklifle, esasen kamu kurumları ve ilgili belediyelerin yetkisi altında olması gereken imar planı yetkililerinin yetkileri baypas edilmektedir. Kamuya ait kaynakların verimsiz kullanılmasına ve denetiminin yapılamamasına sebep olacaktır. İmar planı yapılmaksızın doğal alanlar üzerinde enerji tesislerinin kurulmasının kamu yararıyla ne ilgisinin bulunduğunu umarım bir yetkili burada bizlere de izah eder. Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üreten firmalara dövizle alım garantisi verilmesinin ise enerji, elektrik fiyatlarında da ciddi artışlar getireceğini tahmin etmek zor değildir. Sözde bürokratik işlemlerin azaltılması adına 4'üncü grup madenler dışında kalan madenler için uluslararası standartlar içeren kaynak ve rezerv raporlamasını zorunlu olmaktan çıkarmakla ne amaçlamaktasınız? Gelir kaynakları azalacak, aynı zamanda da burada işsizliğe sebebiyet vereceksiniz. Yeni istihdamlar yaratmanız gerekirken, yeni işçiler istihdam etmeniz gerekirken bunu yapmanızın izahı nedir? Güneş ve rüzgâr enerjisi sistemlerinin inçme ve kullanma suyu barajları haricindeki baraj, göl ve göletlerde kurulmasını izin verilmesini içeren hüküm ve imar planlarının zorunlu olmaktan çıkarılması tam bir "Ben yaptım oldu." mantığıdır. İmar planlarının zorunlu olmaktan çıkarılması doğru bir yöntem değildir. Yerel yönetimlerin devreden çıkarılmasının bu başlıkta değerlendirildiğinde bir başlangıç olacağını ve bunun devamının geleceğini düşünmemek mümkün görünmemektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özdağ, lütfen tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) – Teşekkür ederim.

Malum olduğu üzere, 31 Mart yerel seçimlerinde dengeler büyük ölçüde değişmiş, ülkenin ekonomik büyüklük, nüfus bağlamında neredeyse yüzde 70'e yakın yönetimi iktidarın elinden çıkmıştır.

Değerli milletvekilleri, yasa teklifinin bütününe baktığımızda görülen husus özetle, huzurdaki teklifin yangından mal kaçırma saikiyle hareket edilen ve alelacele hazırlanarak Meclise getirilen bir yasa teklifi olduğudur. Ne yapıp edip teklifin apar topar değiştirilmesi amaçlandığı ortadadır. Yılların iktidar pratiği ve zihniyetinden yola çıkarak ifade etmeliyim ki adrese teslim ve daha önce sözleri verilmiş hususlara mâni olacağı düşünülen düzenlemelerin yapılması için zemin hazırlandığı o kadar açık ki bu teklif yasalaştığında maalesef yakın bir zamanda bunu da göreceğiz.

Ben buradan, aziz milletimize ve elbette vicdanlı milletvekillerine sorumluluğunun gereği bir çağrıda bulunuyor ve bu yasa teklifinin bu hâliyle yasalaşmaması gerektiğini ifade ediyorum. Huzura getirilen Maden Kanunu'na bu hassasiyetle yaklaşılmasını bir kez daha hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Özdağ.

Bölüm üzerinde ikinci söz talebi İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Burak Akburak'a ait.

Sayın Akburak, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURAK AKBURAK (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubumuz adına Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Devletimiz lisanssız elektrik üretimiyle ilgili sorunları nasıl öngörmüştür, kesin bir kanı yoktur. Ancak geldiğimiz noktanın ve de gelecekte yaşanacakların neler olduğu net bir şekilde ortaya konmalıdır.

Biz, Gazi Meclisimizde milletimiz için en uygun kanun ve müeyyideleri çıkarmaya çalışırken, bu tartışmaları yaparken ciddi anlamda bir sektör oluştuğunu da göz ardı edemeyiz. Bu sektörde, maalesef, birtakım sorunlar yaşadığımızı da gözden geçiriyoruz. Öncelikle, dağıtım şirketlerinin altyapısı düzeltilmedikçe ve güçlendirilmedikçe yapılan kanuni düzenlemenin uygulamada başarıya ulaşması zorlaşacaktır. Üzerinde konuştuğumuz kanun teklifiyle yatırımların tek başına yeterli olmayacağı aşikârdır. Sadece kanuni düzenleme yapmak, onay vermek ya da kanuna bir ek madde eklemek işi çözümü. Kalıcı ve geliştirilebilir bir yaklaşımla, özellikle enerji dağıtımı ve iletimi konusunda toplumun menfaatini önceleyen, yatırımcının elini kolaylaştıran pratikteki çalışmaları da desteklemek gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, bizi birçok alanda kıskanan Almanya güneşimizi de kıskanıyor. Cennet ülkemiz, Almanya'dan 2,5 kat daha fazla güneş almaktadır yani yüzde 60 oranında daha az güneş alan bir ülke Almanya. Buna rağmen Almanya bizden 6,4 kat daha fazla güneş enerjisi üretmektedir. Dünyanın en bereketli coğrafyaları arasında olmamıza rağmen güneş fakiri Almanya'nın katbekat altında enerji üretmemiz üzücüdür. Bizden yüzde 60 oranında daha az güneş alan Almanya'nın başkenti Berlin'de yıllık 100 kilovatsaatlik enerji üretebilecek potansiyel olduğu bilinmektedir. Buna karşın, en az güneş alan Doğu

Karadeniz Bölgemiz bile Berlin'in 4 katı civarında güneş almaktadır. Ülkemizin yıllık 2.750 saat, günlük ise 7,5 saat verimli güneşlenme süresi olduğu biliniyor. Böylesine muazzam bir coğrafyada güneşten bu kadar az yararlanmak kabul edilemez. Ülkemizin güneş enerjisi üretiminde henüz yolun başında olduğunu bile kabul etsek, bu yavaşlık ve düzensizlik ivedilikle toparlanmalıdır. Başta endüstriyel tüketim olmak üzere, önemli bir yere sahip olduğunu düşündüğümüz, öz tüketime dayalı çatı tipi GES yatırımlarının yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu konularda son on yıldır üzerinde tartışılan 2 konu bulunmaktadır: Bunlardan ilki dağıtım altyapısıdır. Dağıtım altyapısı enerji üretiminin can damarıdır. Bu konuda etkin düzenlemeler yapılmazsa karmaşık bir sistemde ülkemiz ve milletimiz önemli bir enerji potansiyelini iskalayacaktır. İkinci sorun ise bürokrasinin aşılama sorunu. AK PARTİ iktidar her zaman olduğu gibi rantın olduğu her alanda önce yandaşlarını konumlandırmaktadır. Enerji alanında iş yandaşa gelince kapılar açılmakta, diğer vatandaşlarımız bu konuda girişimde bulunduğu bürokrasiye takılmaktadır. Böylelikle, aşılama bürokrasi konusunda nasıl bir yöntem belirleneceği de merak konusudur. Bu süreçte yine yandaş kayırmacılığı mı yapılacak, yoksa vatandaşımızın her birine, her bir bölgemize eşit hizmet mi götürülecek bilinmemektedir.

Değerli milletvekilleri, Kıyı Kanunu'nda yapılan bir değişiklikle "denizde" ifadesi yerine "suda" ifadesi getirildiğini görüyoruz. Bu değişiklikle, özellikle içme, kullanma suyu temin edilen rezervuarlar ve sulak alanlar ile bu kanun kapsamında kalan kıyı ve sahil şeritleri hariç tutuluyor. Denizler, baraj gölleri, suni göller, tabii göller ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yenilenebilir enerji kaynak alanı olarak ilan edilen alanlarda imar planı yapılmaksızın yenilenebilir enerji üretim santralleri kurulabileceği öngörülmektedir. Biz İYİ Parti olarak ülkemizin enerji kaynaklarının tam kapasiteyle kullanılmasının önemli olduğunu her fırsatta vurguluyoruz. Ancak kanun metninde yer alan "imar planı yapılmaksızın" ibareleri yerel yönetimleri tamamen pasif bırakma ihtimalini de içinde barındırıyor. Yerel yönetimlerin yenilenebilir enerji uygulamalarının içerisinde bulunması gerektiğini özellikle vurguluyor, yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretimi tesisi kurabilme yetkisinin yalnızca Devlet Su İşlerine ve Devlet Su İşleri izniyle sulama birliklerine verilmesini de doğru bulmuyoruz.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz kanun teklifiyle, UMREK Kodu'na göre raporlama zorunluluğu sadece 4'üncü grup maden işletme ruhsatları açısından devam etmekte, 4'üncü grup haricindeki maden grupları açısından bu zorunluluk ve mevcut fıkradaki taksir yaptırım kaldırılarak UMREK Kodu'na göre raporlama zorunluluğu kaldırılmaktadır. 2017 yılında getirilen kanun değişikliği ve 2018 yılında faaliyete başlayan Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonunun verdiği kodlamaya göre raporlama yapılması şartı getirilmesi, şimdiye bu şartın ortadan kaldırılması düşündürücüdür. 2018 yılında faaliyete başlayan UMREK Sistemi'nde yetkin kişiler kadrosu oluşturulduğunu görüyoruz. Bu kadrolar hangi kriterlere göre oluşturulmuş ve sürecin gelişimi açısından ne tür faydalar sağlamıştır, açıklanmalıdır. Böyle bir süreçte Maden Mühendisleri Odasının etkisinin ya da taraf olduğu bir durumun olmaması ülkemiz adına önemli bir eksiklik. Hâlihazırda yetkili tüzel kişiliğe sahip mühendis ve mühendis grupları olmasına ve bu YTK'lerin tüm iş ve işlemlerde yetkili olarak faaliyet göstermesine rağmen UMREK Kodu sürecinin nasıl işlediğinin açıklanması gerekmektedir. Günümüzde kadar UMREK Kodu'na uygun bir rezervleme raporu olmadığı da araştırmalarımız sonucu ulaştığımız bilgiler arasındadır. ABD, Çin, Güney Afrika, Kanada, Avustralya ve Rusya gibi dünyada madencilik sektörünün en yoğun ve üst teknolojik seviyede yapıldığı ülkelerde meslek odaları ve mühendislik faaliyeti gösteren kuruluşların bu düzenlemelerin sürükleyicisi konumunda olduğu bilinmektedir. Ülkemizde de bu tür bir bakış açısı madencilik sektörümüze önemli bir ivme kazandıracaktır.

AK PARTİ iktidarının her zaman liyakat konusunda sınıfta kaldığı malumdur. Özellikle dünyayla yarışacağımız, ülkemizin kalkınmasında en büyük katkırı sağlayacak maden konusunda alanında uzman kişi ve kuruluşlardan, maden mühendislerinden destek alınmayacak da kimden destek alınacaktır?

Yine, bu konuyla ilgili, aslında iktidarın ülkemizi getirdiği noktayı da bir kez daha gözler önüne sermek istiyorum. Düzenlemeyle 3213 sayılı Kanun'un 47'nci maddesinin dördüncü fıkrasına "UMREK Koduna göre rapor hazırlama şartı aranmaksızın MTA tarafından hazırlanan raporlar ile" kısmı eklenmiştir. MTA tarafında bulunan madenlerde UMREK Koduna uygun raporlama zorunluluğu kaldırılmaktadır. Burada MTA'ya bir ayrıcalık tanındığını hepimiz görebiliriz. Bir kamu kuruluşu olarak MTA'nın dahi istenen UMREK raporlamalarını düzenleyebilme noktasında yetersiz kaldığı görülmektedir. İYİ Parti olarak UMREK Kodu hususunun 4'üncü grup madenlerde de geçerli olmasını yani UMREK Kodu zorunluluğunun kaldırılmasını bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, görüştüğümüz Maden Kanunu'nun komisyon sürecindeki Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Enerji İşleri Genel Müdürü Ahmet Özkaya'nın tutanaklara geçmiş ifadeleri şu şekilde: "Burada sadece dolar değil yani biz TL de yapabiliriz, dolar da yapabiliriz ama burada ilk metin, mevcut metin TL'yi zorluyor." İşte, bu itiraf aslında kaynak alanlarının belirlenmesi, korunması ve kullanılmasıyla ilgili maddede tavan fiyatın Türk lirası olarak belirlenmesi zorunluluğunun kaldırıldığını da doğrulamaktadır. Türkiye'de Türk lirasıyla işlem görmemek iktidarın hem doğrudan hem de dolaylı utancı olmalıdır. Doğrudan utancıdır çünkü bir ülkenin para birimi neden dövizle değiştirilecek şekilde kanun yapılıyor; bu, izaha muhtaç bir konudur. Dolaylı utancıdır çünkü ülkeyi getirdikleri ekonomik durum, maalesef, Türk lirasının iktisadi statüsünü değersizleştirmiş, alım gücü düşmüş ve artık kendi para birimiyle kamusal işlem dahi yapamaz hâle getirilmiştir.

İYİ Parti olarak teklifte yer alan bazı maddeler tarafımızca olumlu görülüp desteklenmekle birlikte, genel hatlarıyla yetersiz olduğunu ifade etmek istiyor, bu düşüncelerle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Akburak.

Bölüm üzerinde diğer söz talebi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Adına Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı'ya aittir.

Sayın Kaşıkçı, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA LÜTFİ KAŞIKÇI (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzda görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi ve televizyonları başlarında bizleri izleyen aziz Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, dün hep birlikte kutladığımız tüm emekçilerimizin Emek ve Dayanışma Günü'nü kutluyor; aileleriyle birlikte sağlık, huzur ve mutluluk içinde bir ömür geçirmelerini Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Yine, dün İstanbul'da yaşanan olaylar sırasında polise mukavemet uygulayan alçakları kınıyor, yargı önünde her birinin gerekli cezalarını diliyor ve bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz yıllarda Bartın Amasra maden ocağında meydana gelen kaza sonrasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulmuştu. Bu komisyonun değerli üyeleriyle Zonguldak Kilimli'de bulunan Türkiye Taşkömürü Kurumuna ait Karadon İşletme Müdürlüğünü ziyaret etmiş ve burada maden ocağına inmiştik. Maden ocağı ziyaretimiz sonrasında maden işçilerimizin ne denli zor şartlar altında çalıştıklarını gözlemledik. Bu vesileyle, bugüne kadar ülkemizin dört bir yanında helal rızıklarının peşinde çalışırken hayatlarını kaybeden tüm maden şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Ayrıca, Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depreminde, başta Hatay olmak üzere tüm deprem bölgelerinde insanlarımızın enkaz altından kurtarılması için canla başla mücadele veren tüm madencilerimize de sonsuz teşekkür ediyorum.

Maden kazasıyla ilgili aylarca yaptığımız titiz çalışmalar neticesinde elde ettiğimiz bulguları bir rapor hâline getirip Meclis Başkanlığına sunduk. Umarım, bu rapor doğrultusunda ele alınan konular kurumlarımız tarafından titizlikle incelenir ve gerekli düzenlemeler yapılır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; madenler, ülkelerin kalkınmasındaki en önemli kaynaklar, madencilik ise bu kaynakların ekonomiye kazandırılmasındaki en stratejik sektördür. Madencilik, diğer sektörler için ham madde kaynağı olması nedeniyle sürekli desteklenmesi ve güçlendirilmesi gereken sektörlerin başında gelmektedir. Ülkemiz maden çeşitliliği bakımından dünyada 8'inci sırada yer almaktadır. Cari açığımız düşünüldüğünde, sahip olduğumuz bu çeşitliliği ekonomiye kazandırmak bir tercihten ziyade bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda geliştirilen madencilik vizyonu ve politikalarıyla altın, bor, kömür ve nadir toprak elementleri gibi rezervlerimiz ekonomiye kazandırılarak üretim sürekliliği ve buna bağlı olarak katma değer ve istihdam artışı sağlanmıştır. Rezerv açısından zengin olduğumuz mermer, trona, bor ve tuz madenlerimiz ihracat açısından büyük önem arz etmektedir. Sadece bu madenler açısından değil, diğer madenlerimiz açısından da net ihracatçı konuma gelinmesi son derece önemlidir. Madencilik sektörü yaklaşık 180 bin kişiye istihdam sağlamaktadır. Madenciliğin diğer sektörlerle ekonomik bağı dikkate alındığında madencilik sektöründe çalışan 1 kişi diğer sektörlerdeki 4 kişiye istihdam sağlamaktadır. Ülkemiz genelinde 10.026 işletme, 4.675 arama olmak üzere toplam 14.701 maden ruhsatı yürürlüktedir. İşletme ruhsatının 7.586'sı, işletme iznidir. Bu ruhsatların haricinde, kamu kuruluşları uhdesinde yer alan 4.989 ham madde üretim izni mevcuttur. Madenciliğin sürdürülebilir bir konuma ulaşması için insan ve çevre faktörlerinin kesinlikle ihmal edilmemesi gerekir. Bu açıdan, Sayın Bakanımız Alparslan Bayraktar'ın da ortaya koyduğu "Önce insan, sonra çevre, sonra katma değerli üretim" vizyonu büyük önem taşımaktadır. Buradan hareketle, insan sağlığı madencilik için değişmez kırmızı çizgimizdir. Maden sahalarının yerinde denetimini gerçekleştirmek MAPEG'in görev ve sorumluluğudur. 2023 yılında 81 ilde 8.828 maden sahasının denetimi gerçekleştirilmiştir ve bu sayı, bugüne kadar bir yıl içerisinde gerçekleştirilen en fazla denetim sayısıdır. Madencilik faaliyetlerinin tamamlandığı alanların rehabilite edilerek doğaya yeniden kazandırılma çalışmaları son yıllarda büyük artış göstermektedir. Çevre hassasiyetinin bir gereği olarak ağaçlandırma esaslı rehabilitasyon çalışmaları yine MAPEG tarafından izlenmektedir. Bu kapsamda 2024 yılı Ocak ayı itibarıyla madencilik faaliyetlerinin sona erdiği 6.560 hektarlık alana 18 milyon ağacın dikildiği tespit edilmiştir.

Madenciliğin ülkemiz için ne denli önemli bir sektör olduğu 2024-2026 Orta Vadeli Program'da da belirtilmiştir. Programa göre maden arama faaliyetleri mevzuatta "kamu yararına faaliyet" olarak tanımlanacaktır. Bunun yanında, madenlerin işletilmesinin türlerine, niteliklerine ve sürdürülebilirlik ilkelerine göre detaylı olarak ele alındığı, yatırım güvencesinin artırıldığı yeni bir temel düzenleme hazırlanması başta olmak üzere birçok düzenlemenin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Yine, 2024 Yılı Yatırım Programı'nda madencilik sektörüne yapılacak kamu yatırımları yüzde 30 artışla 106 milyar TL olarak değerlendirilmiştir. Hem orta vadeli plan hem kamu yatırım programı dikkate alındığında madencilik sektörünün bugünkü konumdan çok daha iyi yerlere gelerek gayrisafi yurt içi millî hasıla içindeki yüzde 1,4 olan payının kısa süre içerisinde yüzde 5'lere çıkarılması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; madencilikte özellikle arama döneminde gelişen risklerin en aza indirilmesi, arama sonuçlarının maden kaynak ve rezervlerinin doğru, tutarlı ve güvenilir bir şekilde raporlanabilmesi amacıyla 1994 yılında, uluslararası bir çatı örgüt niteliğinde olan Uluslararası Maden Rezerv Raporlama Standartları Komitesi kurulmuştur. Bu kuruluşun 2023 yılı itibarıyla ülkemizin de içinde bulunduğu 14 üyesi bulunmaktadır. Ülkemizin üyelik sürecinin öncesinde, 2016 yılında Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu kurulmuş ve aynı yıl 3213 sayılı Maden Kanunu'nda UMREK'e ilişkin düzenlemelere yer verilmiştir. Bu kapsamda, kanunun 24'üncü maddesinin dördüncü fıkrasına 2019 yılında eklenen hükümle, muhtemel rezerv alanlarına ilişkin raporlamaların 4'üncü grup maden işletme ruhsatları için on yıl, diğer grup maden işletme ruhsatları için beş yıl içerisinde Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Kodu'na göre yapılması gerektiği, aksi takdirde ilgili sürelerin sonunda ruhsatların taksir edileceği düzenleme altına alınmıştı. Ancak raporlama maliyetlerinin çok yüksek olması, raporlamayı yapabilecek yetkin kişi sayısının yetersiz olması, 4'üncü grubun haricindeki maden grupları açısından daha çok yüzey madenciliği yapıldığı ve detaylı arama gerektirmediği için UMREK Kodu'na göre raporlamaların gerekli olmaması nedeniyle geline süreçte UMREK Kodu'na göre raporlama yapılamamıştır. 28/2/2024 tarihi itibarıyla maddedeki beş yıllık süre kapsamına girecek ve taksir yaptırımı uygulanabilecek 3.907 işletme ruhsatı bulunmaktadır. UMREK Kodu'na göre raporlama zorunluluğu 4'üncü grup madenler haricindeki maden grupları açısından kaldırılmaması durumunda 242.284 hektar alan ruhsatlardan taksir edilecektir. Bu durumda, madencilik faaliyetlerinin olumsuz etkilenmesi kuvvetle muhtemeldir.

Uluslararası Maden Rezerv Raporlama Standartları Komitesi üyesi diğer ülkelerin mevzuatları incelendiğinde, raporlama standartlarına ilişkin düzenlemelerin büyük oranda gönüllülük ilkesine dayandığı, ilgili şirketlerin de bu kapsamdaki raporları kredibilitelerini artırmak, madencilik faaliyetlerine finansman sağlamak adına yaptıkları göz önünde bulundurulduğunda, bu yükümlülükler gerek olmadığı anlaşılmaktadır. Tüm bu hususlar doğrultusunda, daha çok yüzey madenciliği yapılan, derin sondajlar ve detaylı arama gerekmeyen 4'üncü grup haricindeki maden grupları açısından zorunluluğunun kaldırılması, bu ruhsatlarda UMREK Kodu'na göre yapılacak raporlamaların gönüllülük esasına dayandırılması gerektiği anlaşılmıştır. Bu düzenlemeyle gerçek durumla bağdaşmayan kanuni uyumsuzluk çözüme kavuşturulacak olup söz konusu madenlerimiz için kanuni yükümlülük ortadan kaldırılacaktır.

Görüşülmekte olan kanun teklifinin diğer ilgili maddelerini de hem Komisyon sırasında hem de burada tartışılırken takip ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kaşıkçı, lütfen tamamlayın.

LÜTFİ KAŞIKÇI (Devamla) – Dolayısıyla, görüşülmekte olan kanun teklifinin tekrar hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kaşıkçı.

Bölüm üzerinde diğer söz talebi Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'ya ait.

Sayın Kordu, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA AYTEN KORDU (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Umarım, bir toplumsal barış adına da birazdan ifade edeceğim sonuçlar üzerinden, bir gün bu kürsüye Dersim milletvekili olarak çağırılırım diye tekrar söylemek istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – O günler gelecek.

AYTEN KORDU (Devamla) – Şimdi, aslında, konuşmama madenler üzerine başlayacaktım ama kısa bir cevap verme, bölgenin vekili olarak, Dersim'in vekili olarak cevap verme gereği duyuyorum. Selçuk Özdağ'ın belirttiği resmî ideoloji, inkâr tarihinin kendisidir. Bu inkâr tarihi aşılmadan da mümkün değil, gerçekler açığa çıkmayacaktır.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Hiç de öyle değildir, hiç de öyle değildir. 37 kişiyi kim öldürdü, oradaki askerleri kim

öldürdü?

AYTEN KORDU (Devamla) – Dolayısıyla, 4 Mayıs 1937 Bakanlar Kurulu kararıyla gerçekleşen “Tenkil Harekâtı” adı altında Kürt ve Alevi halkına, Kızılbaş halkına çok büyük bir katliam uygulanmıştır. Bir terteledir bu, bir insanlık suçu işlenmiştir ve bu insanlık suçu kabul edilene kadar da biz burada mücadelemize devam edeceğiz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Bakarsınız burada var, tutanaklarda var, burada tutanaklara bakarsınız; bakarsınız tutanaklara. Hiç de Kürtlerle problemimiz yok, Alevilerle de yok. Ben de Aleviyim, benim bir tarafım da Alevi; eşim Zaza. İnsanlık suçu da işlenmemiştir, işlenmemiştir!

AYTEN KORDU (Devamla) – Tam 87’nci yılındayız, ben tarihçiye sesleniyorum o zaman buradan: Pir Seyit Rıza’nın yaşını küçülterek, oğlunun yaşını da büyüterek gözlerinin önünde idam eden bir zihniyetin kendisi karşısında resmî ideolojinin kendisini savunmamak gerektiğini bir kez daha söylüyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – O da doğru değildir, o da doğru değildir! Buradaki tutanaklara girersiniz, bakarsınız; buradaki tutanaklara girer bakarsınız, mahkeme kararlarına bakarsınız. O da doğru değildir, doğruya “Doğru.” deriz, yanlışla “Yanlış.” deriz.

AYTEN KORDU (Devamla) – Bu inkârcı resmî ideoloji tarihle de mücadele etmeye devam edeceğiz ve bu vesileyle de yine 37-38 katliamında, tertelesinde, kırımında, insanlık suçunda yaşamını yitiren kefensiz insanlarımızı ve başta Masumu Paklar olmak üzere hepsini saygıyla ve minnetle burada anıyorum ve gerçeklerle, hakikatlerle yüzleşilene kadar da mücadelemize devam edeceğimizi bir kere daha söylemek istiyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) – Bütün masumları ben de rahmetle anıyorum, orada haksızlığa uğramışları ben de rahmetle anıyorum.

AYTEN KORDU (Devamla) – İşte, bu inkârcı ve tekçi anlayışın doğa üzerinde sömürü anlayışı devam etmektedir çünkü AKP Hükûmetinin uyguladığı politikalar özellikle sermaye taleplerini karşılamak adına yapılan, çalakalem düzenlenen kanunlardır. 22 kere değişmiş bir Maden Yasası’ndan bahsediyoruz. Bu maden yasaları -işte, bugün İliç Komisyonunda olduğum- altın şirketlerinin “Daha fazla bir yüke, bir ülkenin insanını, topraklarını, suyun, havanın nasıl sömürebilirim, neyin üzerinden sömürebilirim?” yasalarının geçtiği yerdir. Dolayısıyla, yasalar şirketlerin çok daha fazla zengin olması, çok daha fazla rant alanlarının açılması üzerinden gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bu zihniyet terk edilmediği sürece de bu sömürü çarkı da devam edecektir.

Şimdi, bunun için şunu özellikle söylemek istiyorum: Sermaye isteği uğruna yapılan bu çabaların adalet ve şeffaflık ve demokratik prensiplere aykırı olduğu kesin bir sonuçtur. Bu, hepimiz tarafından bilinen bir şey ve bunların sosyal dengesizliklere de yol açtığı açıktır. Şimdi, bugün Komisyonunda da tartışıyoruz; işte, dün Enerji Bakanı geldi, bugün Çevre Bakanı geldi. Aslında hepsi madenlerin daha iyi nasıl işletilebileceği üzerinden tartışmalar yürütüyor çünkü bu ülkede gerçekten altın madenlerinde siyanürlü çalışmayla, ağır kimyasal maddelerle bu toprakların, suyun, havanın nasıl kirlendiğini kimse konuşmuyor; konuşulan şey, teknik bilgiler ve teknik bilgilerin üzerinden de bu madenleri daha iyi nasıl geliştirilebileceği. Aslında bir insanlık suçu işlendiğini ısrarla orada söylüyoruz, bir ekokırım suçu işlenmiştir ve bu suç işlenmeye de bu zihniyetle devam etmektedir.

Peki, bu ÇED raporları nasıl böyle düzenleniyor? Önceden ÇED raporlarına ilişkin belli bir güven vardı. Bu yasalarla, değiştirilen yasalarla ve oluşturulan boşluklar sayesinde artık ÇED raporları da toplum tarafından, kurumlar tarafından güvenilmez hâle getirilmiştir. Siz bir deprem bölgesinde ve siyanürlü havuzlarda, altın ve ağır kimyasal işletmesi yaptığınız yerde, üstelik Dersim’in bir bütün coğrafyasını kaplayabilecek bir alanda uzun zamandan beri bilim insanlarının, kurumların, odaların bas bas bağırdığı bir yerde ağır ÇED raporlarıyla defalarca “Tedbirler alındı, hiçbir tehlike yok.” diyerek yürütüyorsanız ÇED raporlarının güvenilirliği yok demektir, yok durumundadır çünkü toplumda da zaten ÇED raporlarına ilişkin rüşvet tartışmalarının yoğun döndüğünü de biliyoruz. ÇED raporlarından dolayı Fatsa’da, Kaz Dağları’nda, Murat ve Ağrı Dağlarında, Munzurlarda, Gümüşhane’de ve pek çok yerde altın madenciliği ekolojik yaşamı büyük bir tehlike altına itmektedir. Bakın, tonlarca su ve tonlarca toprağın ağır kimyasallarla işlendiği yaşam alanlarının birer ekokırım suçu yeri olduğunu tekrar söylemek istiyorum.

Anagold şirketinin dışında, Kanadalı şirket SSR Mining’in yüzde 80 olduğu Anagold Madencilikle tek yumurta ikizi olan Kartaltepe Madencilikte başka bir şirketin, başka bir ruhsat sahasından çıkardığı oksitli cevheri getirip bu madendeki alana nasıl yığıldığını kamuoyundan sakladılar. Bu sonuç Komisyonunda açığa çıktı ve o Komisyonunda da tartışıyoruz. Bu bilgi ÇED raporlarında belirtilmemiştir, ne Bakan Yardımcısı ne de o kurulda bulunan birisi Araştırma Komisyonunda bize bu bilgiyi vermişti. Buradan da bir kez daha söyleyeyim ki gerçekler halktan, kamuoyundan ve ilgili kurumlardan saklanıyor.

Peki, bu katliamı, bu bilgiyi saklayan, bu yığına izin veren ve bunu sümen altı yapmalarına dair neden bir soruşturma yapılmadı, bir görevden alma olmadı, bir kınama söz konusu olmadı? Çünkü gerçekler saklanıyor. Neden? Açıkça görünen şey ki suç orada görev yapan teknik ekibin üzerine atılarak aslında aklanmaya çalışılıyor. Yani orada sorun sadece mühendis olarak çalışan işçilerin sorumluluğunda değil, bizzat Anagold Madencilik, bizzat Çevre Bakanlığı, bizzat Enerji Bakanlığı ve bizzat Sosyal Çalışma Bakanlığı bu işten birebir sorumludur ve bu insanlık suçunun da ortağıdır. Bunların da bu hukukta yargılanması gerektiğini tekrar açıkça söylemek istiyorum.

Şimdi, Erzincan İliç’teki madenin kapatılmasını yalnızca biz değil, son olarak 170 kurum ortak açıklama yayınlayarak vahşi madencilik sonucu katliamın yaşandığı Çöpler Altın Madeni ve madeni işleten Anagold’un acilen kapatılması ve sorumluların yargılanması çağrısı yaptı ancak yaşanan bu katliama rağmen maalesef AKP bu sesi duymazdan geldi ve bu nedenle Türkiye Büyük Millet Meclisi de bu çağrıyı öncelikli olarak tekrar dikkate alarak gerekli adımı atmadı ve önlemlerini almadı.

Değerli milletvekilleri, bu kanun teklifi vesilesiyle bir kez daha belirtmek isteriz ki çoğunlukçu bir anlayıştan uzak, çoğunluğun reddedildiği Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemine geçişle birlikte Büyük Millet Meclisinin de bütününü baypas edilmek istendiği bir süreci yaşadığımız açıktır. Meclisin âdeta bir noter makamı olarak görülmesi de her şeyden önce yurttaşın iradesine bir hakarettir. İliç’te yaşanan felaket, tartışmasız “ekokırım” olup doğaya, tüm canlılara ve insanlığa karşı kasıtlı olarak işlenmiş bir suçtur. Dolayısıyla, bir kez daha ifade etmekte yarar var: Çöpler Altın Madeni ve Anagold şirketi acilen kapatılmalıdır, siyanürlü ağır çalışma yapılan madenlere izin verilmemelidir. Buna ilişkin bir yasal düzenleme olmadığı sürece bu Meclisten çıkacak bütün maden yasaları, sadece rant, sömürü, uluslararası şirketleri daha fazla zengin etmek, burada yerelden beslenen şirketleri zengin etmek ama o çevrede yaşayan insanlara kanser hediye etmek demektir. İşte, toprağın ıslahının asla mümkün olmadığı yerlerde belki uzun yıllarca kalacak kimyasalların çevreyi, doğayı, tarımı, hayvancılığı öldürerek insansızlaştırmayı geliştiren güvenlik politikalarından bir tanesi olduğunu da yine söylemek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, nükleer reaktör atıklarıyla eş değer tutulan altın madenlerinin ortaya çıkardığı atıkların yarattığı tahribatı hangi sözlerle ifade edeceğimizi biz de artık bilemiyoruz. Belki altın madenlerinin çevrelerinde yarattığı tahribatı, doğaya karşı, ekosisteme karşı bir soykırım olarak tanımlamak gerçekçi bir yaklaşımın kendisi olacaktır. Sömürgeci bir anlayışla sürdürülen, madencilikle yapılan doğa soykırımı da yine, bu inkârcı zihniyetin kendisinin devamı olduğunu bir kez daha söylemek istiyorum. Topraklarımız gerçek anlamda sömürgeci bir anlayışla talan edilmektedir. Bu anlayış, sadece maden sahalarında değil, güvenlikçi politikalarla, sistematik bir şekilde ormanların yakılması sonucunda, arazilerin çöl hâline getirilmesinde de kendisini göstermektedir. Örneğin, her yıl bilinçli bir şekilde orman yakılmalarının olduğu Şırnak ve ilçelerinde 22 ayrı yerde şirketlere

maden izni verilmiştir. Ağaç kesimi o denli yoğundur ki oralarda, yüzde 80'i yok edilmiştir. Şırnak bölgesinde tarım ve hayvancılık faaliyetleri neredeyse yok olmak üzeredir.

Erzincan İliç'te yaşanan facianın ardından altın madenleri için verilen çevresel etki değerlendirme kararları tartışma konusu iken, son örneği yine, Erzurum'un Karayazı ilçesinde verilen bir kararla gerçekleşti. Akın İpek'e aitken kayyum atanan Koza Altın İşletmeleri AŞ'nin bölgede kuracağı altın madeni için, yine "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiştir. Yine, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde yer alan Mollakara Altın Madeni Projesi'nin uygulanmamasına dair yapılan bütün itirazlar, olumlu bir adım atılmamasını getirmiş ve sahada çalışma başlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYTEN KORDU (Devamla) – Toparlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kordu, lütfen tamamlayın.

AYTEN KORDU (Devamla) – Son olarak, yaşam savunucuları ve bizler İliç'teki felaketi hatırlatarak Murat ve Fırat Nehirleri ile Basra Körfezi'ne kadar canlı yaşamın yok edileceğinden endişemizi bu kürsüden tekrar ifade etmek istiyoruz.

Altın madenleri, başta İliç olmak üzere kapatılmalıdır, çalışma ruhsatları iptal edilmelidir, maden yasaları geri çekilmelidir ve yeniden ilgili tüm toplumsal kesimlerin görüşleri alınarak, kâr ve rant odağından çıkarılarak ekolojik olarak bütünlükle ele alınmalıdır ve yasal düzenlemeler de bu bakış açısıyla düzenlenmelidir. Bunun dışında "alınacak önlemler" adı altında konuşmak geçici tedbirlerle başka faciaların yine göz göre göre gelmesinden başka bir sonuç vermeyecektir. Bunun için ulusal ve yerel düzeydeki tüm yaşam savunucularıyla birlikte bu konudaki mücadelemizi çok daha fazla büyüteceğimizi bir sorumluluk olarak görmekteyiz diyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Kordu.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkanım, çok özür dilerim sizden. Ben Sayın Komisyondan bu kanunun etki analiz raporunu istedim, maalesef ellerinde olmadığını, bana veremeyeceklerini söylüyorlar, "Ancak flaş bellekle verebiliriz." diyorlar; bu kadar gayriciddi bir şey olamaz. Benim sizden istirhamım -size zahmet olacak Meclis Başkan Vekilimiz sıfatıyla, yani artık ne sıfatla bana verecekseniz- lütfen takdir buyurun, bana bu kanunun etki analiz raporunu versinler.

BAŞKAN – Peki Mahmut Bey.

Şimdi, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Ednan Arslan'a söz veriyorum.

Sayın Arslan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EDNAN ARSLAN (İzmir) – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; madenlerimizi, kıyılarımızı, enerjimizi ilgilendiren 7 temel kanunda değişiklik öngören bir torba kanun teklifiyle tekrar karşı karşıyayız. Şüphesiz, bu teklifin en önemli kısımlarından biri UMREK'le ilgili olan maddelerdir. Eğer teklif yasalasarsa bu şekliyle 4'üncü grup madenler dışındaki madenlerde UMREK koduna göre raporlama zorunluluğu ortadan kalkacak ve 4'üncü grup madenler dışındaki madenler artık gönüllülük esasına göre raporlama yapacaklardır. Şimdi, buradan değerli milletvekillerine şunu sormak isterim: Hepimizin bildiği gibi, iki yılda bir zorunlu araç muayenesi var değil mi? Eğer yasal bir zorunluluk olmasa kendimizi taşıdığımız, ailemizi, çocuklarımızı taşıdığımız araçlarımızı gönüllü olarak gidip muayene ettirir miyiz? Ben ettirmeyeceğimizi düşünüyorum. Eğer bir işte yasal zorunluluk yoksa, gönüllülük var ise bizim ülkemizde o kural işlemez ve göreceksiniz 4'üncü grup maden dışındaki hiçbir maden bundan sonra raporlama, UMREK'e göre bir raporlama yapmayacaktır ve bunun da acı sonuçlarıyla maalesef ama maalesef yüzleşmek zorunda kalabiliriz diyorum.

Bakin, bu UMREK yasalarımıza nasıl girmiş, önce onu bir irdeleyelim. Soma maden kazasından sonra, başta Soma maden kazası olmak üzere, bu kazaların, maden kazalarının araştırılması için kurulan komisyonun tespit ve önerisi sonucunda kurulmuştur. O dönemde yasalasırken, bu UMREK'le ilgili altyapı oluşturulurken dönemin Kalkınma Bakanı Sayın Lütfi Elvan madencilerimizin raporlama konusunda sıkıntılar yaşadığını, düzenlemeyle sıkıntıların giderileceğini ve hazırlanan raporların artık uluslararası alanda akredite rapor hüviyeti kazanacağını, dolayısıyla uluslararası normlara uygun bir yapı oluşturulacağını, kaldı ki uluslararası alanındaki uygulamaların da bu yönde olduğunu söylemek suretiyle düzenlemeyi savunmuştur. Peki, ne değişti de sekiz yıl içerisinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir kararını olan bu ileri adımın geri adım atıyoruz? Çünkü siparişe yasa yapıyoruz; çünkü bu yasa tekliflerinin müellifi ne buradaki ilk imzacıdır ne de bu kanun teklifini savunmuşlardır. Bu yasalar, bu kanun teklifleri sarayda siparişe yazılıyor, önümüze getiriliyor, komisyonlardan alelacele geçiriliyor, ondan sonra da "Yasa yaptık." diyerek bu işler yasalasıyor. Peki, bu siparişe kanun yapma işinin millete ne hayrı var, ne faydası var? İmtiyazlı birkaç şirketi korumaktan başka hiç kimseye bir faydası yok. Peki, şimdiye kadar nasıl yürümüş bu işler? Siz iktidar olana kadar 4 kez değiştirilen bu kanun siz iktidar olduktan sonra 21 kez daha değiştirilerek yapboz tahtasına dönüşmüştür. Siz inanıyorsunuz ki bu değişiklikler doğal kaynaklarımızı daha iyi koruyacak, madencilik faaliyetlerini daha denetlenebilir hâle getirecek. Değil. Bu değişiklikler sadece ve sadece yandaşlar daha rahat ruhsat alsın, keyfi şekilde ruhsatlar dağıtılsın diye yapılıyor.

Bu teklifte diğer önemli bir madde ise denizlerimizin yanında baraj gölleri, suni göller, akarsu ve tabii göller de yenilenebilir enerji yatırımlarına açılmaktadır. Biz, bu maddeyi olumlu bulmakla beraber kurulacak olan güneş enerji santrallerinin, rüzgâr enerji santrallerinin imar planlarından muaf tutulmaması gerektiğini söylüyoruz. Bu santralleri nereye kuracağız, nasıl kuracağız, bunların etkiel değerlendirmeleri nelerdir, uzun vadede bize ne tür sıkıntılar yaratır? Bunların hepsini iyice tartışmamız gerekiyor. Madde kapsamındaki tüm bu tesisler için o yüzden imar planı zorunlu tutulmalıdır çünkü bu tesisleri kurarken orman ve sulak alanların, tarım arazilerinin, turizme uygun bölgelerin, zeytinliklerin tahrip edilmemesi, erozyona uğratılmaması büyük önem arz etmektedir. Teklifteki ilgili madde yasalasınca özellikle Van Gölü çok daha önemli bir duruma gelecek. Van Gölü üzerine kurulacak olan güneş enerjisi santrali verimlilik açısından son derece önemlidir. O yüzden her fırsatta yerli ve millî olduğunu ifade eden iktidarınızın bu Van Gölü'nde yapılacak olan güneş enerjisi santralinin yerli sermayeyle yapılması yönünde tedbir almasını teklif ediyorum. Van Gölü üzerine kurulacak olan yüzer güneş enerji santrali Elektrik Üretim AŞ'yle birlikte yerli sermayeyle yapılmalı, Van Gölü'ne kıyısı olan iller ve ilçeler de bu santralin doğal ortağı yapılmalıdır, hiçbir surette bu yatırım yabancılar tarafından yapılmamalıdır. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Teklifte yer alan bir diğer madde âdetâ itiraf niteliğinde: Yenilenebilir enerji alanındaki üretim tesisleri için yapılan yarışmalı ihalelerinde Bakanlıkça belirlenen taban fiyatı Türk lirası zorunluluğundan vazgeçilerek dövizle geçilmesi. Bunun anlamı şudur: "Dolar artacak, Hükûmet olarak bu doları frenlemiyoruz, enflasyonu kontrol edemiyoruz. O yüzden yandaşa verdiğimiz ihalelerde yandaşlar zarar edecek, varsın millet zarar etsin; dolardan kaynaklı, enflasyondan kaynaklı yandaş zarar etmesin." düzenlemesidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) O yüzden bu maddenin derhâl buradan çekilmesi gerekiyor. Peki, bu düzenleme, Türk lirasına geçilme ne zaman yapıldı? 2020 yılında. Dört yıl içerisinde ne değişti? Dört yıl içerisinde değişen aslında hiçbir şey yok, sadece siz ülkeyi kötü yönettiğiniz için dolar yükseldi, enflasyon yükseldi ve bunun sonucunda da sizler yandaşlarınızın zarar ettiğini düşünerek onları kurtarma yoluna gidiyorsunuz. Peki, o zaman, Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmelerde ilk imzacı olarak Sayın Nilgün Ök "YEKA yarışmaları kapsamında uygulanan döviz cinsinden fiyat tabanında artık Türk lirasına döneceğiz, kamu kurum ve kuruluşlarımızın yapacağı yatırımlar ve çalışmalarda Türk lirasına dönerek yerlilik ve

milliliğimizi göstereceğiz.” demiş ve düzenlemeyi bu şekilde savunmuştu. Sonuç? Sonuç, dört yıl sonra dolar ve enflasyon karşısında tarumar olan yerlilik ve millilik.

AKP iktidarının dilinden düşürmediği önemli konulardan biri ise enerjide dışa bağımlılık. Enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmaktan bahsediyorlar ama ne hikmetse bizim topraklarımızda dünyada bir başka şekli, benzeri olmayan bir şekilde, bizim olmayan bir santral inşa ediliyor; Akkuyu Nükleer Santrali. Yap-ışlet-sahip ol modeliyle yapılan bu santral bizim olmadığı gibi bizim burada bir tek görevimiz var, bu santralin müşterisi olmak ve bununla övünen bir Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı var ve enerjide dışa bağımlılıktan kurtulmaktan bahsediyor. Bu, olsa olsa Rusya'ya göbekten bağımlılık olur, Rusya'ya enerjide göbekten bağlı olmak anlamına gelir.

Bakin, bu santralin kurulum maliyeti 20 milyar dolar. Peki, on beş yılın sonunda Rusya'nın bizden alacağı para ne? 71 milyar dolar. Eğer bunu altmış yıla revize eder, süresini uzatırsak Rusya'nın cebine girecek para ne kadar? 284 milyar. Yani bizim yurttaşımız gidecek, elektrik faturasını ödeyecek, siz de Türkiye Cumhuriyeti kasasından bu parayı alıp, götürüp Rusya'ya vereceksiniz ve ondan sonra enerjide dışa bağımlı olmayacaksınız, yerli ve millî olacaksınız(!) Sevsinler böyle yerliliği de milliliği de(!) (CHP sıralarından alkışlar)

Eğer yerleşmek istiyorsak, millileşmek istiyorsak, dışa bağımlı olmaktan kurtulmak istiyorsak, bunun yolu yatırımların ülkemiz tarafından, ülkemiz yatırımcıları tarafından yapılması, daha doğrusu Elektrik Üretim AŞ yani kamu tarafından yapılmasıdır. Bakın, kamunun payı ne kadar düşerse elektrikte vatandaşın cebinden fatura bedelleri o kadar çok artarak çıkar. O yüzden, biz, burada, yerlilik, millilik ve dışa bağımlılıktan kurtulmak istiyorsak kamunun payını artırmak zorundayız. Biz, zaten, bu Akkuyu Nükleer Santrali'nde bir müşteri iken bunun 2'ncisinin Sinop'ta, 3'üncüsünün Trakya'da... Hele hele Dışişleri Komisyonunda bekleyen Birleşik Arap Emirlikleri'yle yapılması planlanan bir anlaşma var, o tam bir fecaat. Eğer o anlaşma hayata geçerse biz, Rusya'nın yanında Birleşik Arap Emirlikleri'ne de göbekten bağımlı hâle geliriz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Arslan, lütfen tamamlayın.

EDNAN ARSLAN (Devamla) – Bu yönüyle çok sakıncalı. Zaten müşteri olmaktan başka görevimiz olmayan bu Akkuyu Nükleer Santral'le ilgili teklifte bir madde var. Eğer, o madde de yasalaşırsa nükleer madde taşıma işinin sigorta ve teminat gösterme yükümlülükleriyle birlikte üçüncü kişilere devrolma imkânını tanımış olacağız. Ya, zaten, bizim, bu santral üzerinde herhangi bir denetim hakkımız neredeyse yok. En son Ticaret Sicili Gazetesi'nde de bir düzenleme yayınladılar. Daha önce, ortaklık yapısı değiştiği zaman EPDK'den izin alması gereken şirket artık yeni düzenlemeyle ortaklık yapısı değiştiğinde sadece EPDK'ye bilgi vermekle yetiniyor. Biz, buradan zaten denetimi iyice kaybetmişken, bu nükleer atıkların üçüncü şirketlere taşıtılma işi de bizim bu işlere ne kadar yabancı olduğumuzu gösteriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EDNAN ARSLAN (Devamla) – Ve biz hukuken üçüncü kişilerle değil, devlet kurumlarıyla muhatap olmalıyız, Rusya'yla muhatap olmalıyız. O açıdan bu madde sakıncalıdır, tekliften çıkarılması gerekiyor diyor, tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.(CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Arslan.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Şahısları adına birinci söz talebi Mersin Milletvekili...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Sayın Başkanım, kısa bir söz talebim var, acil bir durum.

BAŞKAN – Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

36.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar ve annesi Emine Şenyaşar'ın Adalet Bakanlığı önünde tuttukları adalet nöbetine ve “Kanun Hükmü” filminin bugün Ankara'daki gösteriminin Ankara Valiliği tarafından yasaklanmasına ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biliyorsunuz -sizin de milletvekili olduğunuz ilden- Şanlıurfa Milletvekilimiz Ferit Şenyaşar ve annesi Emine Şenyaşar Adalet Bakanlığının önünde bir adalet nöbeti tutuyorlar. Bugün Bakanlığın önüne giderken ellerindeki döviz oraya konulmamış, alınmış ve yırtılmış anne ve Ferit Şenyaşar Milletvekilimiz yolun ortasında oturmak zorunda kalmışlar. Ben bu tutumu kabul etmediğimizi ifade etmek istiyorum. Acılı bir anneye her gün ama her gün yeniden acı yaşatmanın, orada astığı bir döviz kaldırmanın, onun feryadını duymak yerine bastırmanın hiç kimse için iyi olacağını düşünmüyorum. Bunu yeniden, bir kez daha buradan ifade etmek istiyorum. Adalet talepleri baki, o gün o katliamdan hayatta kalan oğlu hâlâ cezaevinde tutuluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kılıç, lütfen tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Bu konudaki nöbeti, acısı, haklılığı, meşruluğu açık ve ortadayken onu görmek yerine, onun adalet talebine ses vermek yerine nöbeti engellemenin kendisi ne hukukla ne vicdanla ne insanlıkla ne de adaletle bağdaşmıyor. Bunu tekrardan buradan ifade etmek istiyorum.

Yine, bugün “Kanun Hükmü” filmi Ankara'da gösterilecekti, yönetmeni Nejla Demirci'ydi. Hatırlarsınız, Antalya Altın Portakal Film Festivali'nin gündemi olmuştu, bu nedenle festival artık yasaklandı, iptal edildi. Bugün Ankara'daki gösterimi de Ankara Valiliği tarafından yasaklanmış. Biz soruyoruz buradan: AKP “Yasaklara karşı bir partiyiz.” diye kendisini ifade ediyordu, yasaklara karşı gelmişti, ne oldu da şimdi bir belgeselden korkuyorlar? Ne oldu da KHK'lilerin yaşamının, yaşadığı dramın, yaşadığı hukuksuzluğun duyulmasından korkuyorlar? Bunun düzeltilmesi gerekiyor. Ankara Valiliğini bir kez daha hukuka davet ediyorum. Belgesellerden, filmlerden değil hukuksuzluktan korkun, adaletsizlikten korkun, vicdansızlıktan korkun çünkü bunlar asıl sizi bitirecek şeylerdir.

Teşekkür ediyorum.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Şahısları adına ilk söz talebi Mersin Milletvekili Talat Dinçer'e ait.

Sayın Dinçer, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TALAT DİNÇER (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, Maden Kanunu'yla ilgili görüşmeler yapılıyor. Maden Kanunu kanunluktan çıkmış yamalı bir bohçaya dönmüş zaten, her yıl, mümkünse her yıl bir değişiklik yapılıyor; bu da

gösteriyor ki bunlar, kişiye ve herhangi bir şirkete göre yapılan düzenlemeler.

Şimdi, bunların içerisinde bir Akkuyu Nükleer Santrali var. Akkuyu Nükleer Santrali Mersin merkezin yani seçim bölgemin 140 kilometre batısında, Gülnar ilçemizin de 30 kilometre güneydoğusunda bir yer; sahil ve cennetten bir bahçe gibi bir yer ama buraya bir nükleer santral inşaatı gerçekleştirildi. Şimdi, başlangıçta ne deniliyordu burayla alakalı? İşte, "Anlaşmalar var, efendim, yüzde 49'u Türkiye'nin, yüzde 51'i Rusya devletinin." denilerek bir anlaşma yapıldı. Ama gelenin süreç içerisinde, kapalı kapılar arkasında yapılan anlaşmalarla maalesef nükleer santralin hissesinin tamamı, yüzde 100'ü Rus devletinin oldu. Bunun içerisinde öyle bir görüntü var ki burası özerk bir bölge oldu. Şimdi, tabii, görmeyenler bilmez. Biz oraya gittiğimizde bir siyasetçi kimliğimizle bile giremeyiz, herhangi bir olumsuzluk olduğunda bile dışarıdan herhangi bir heyet oraya giremez. Geçenlerde sağlık sorunu oldu, 2 işçi vefat etti. Menenjit teşhisi konuldu oradaki hastalara. "Dışarıdan bir heyet gelsin, buradaki insanlar sağlıksız koşullarda çalışıyor bir inceleme yapılsın, tarama yapılsın." dedik ancak maalesef ona bile izin vermediler.

Dolayısıyla, Rusya kendi toprakları dışında dünyada ilk defa bizim ülkemizde bin hektarlık bir yeri kendi topraklarına kattı. Altmış yıl boyunca -burası- o ülkenin kendi kontrolü altında, tamamen Rusya'nın kamu idaresinde olan bir yerdir nükleer santralin inşaat alanı şu an itibarıyla ve bu dünyada da bir ilktir.

Değerli milletvekilleri, Mersin'in stratejik gelişmesinin en önemli maddelerinden bir tanesi turizmdir. Şimdi, buraya nükleer santral inşaatı kuruldu, hemen yakınında turizm genişlemeye alınıyor var, bunun göbeğine nükleer santral kuruldu. Tabii, bizim stratejik ayaklardan biri yok oldu. Ne oldu? Bizim, turizmden gelecek yatırımcıların önü bir şekilde burada kesilmiş oldu. Dolayısıyla, turizmden de bir fayda alamıyoruz şu an itibarıyla. Artık tamamen tarımsala yönelim dedik ancak nükleer santralin oraya konmasıyla da tarımsal alanımız da zarar gördü; büyük sıkıntılar içerisinde ve buradan, bunun etkisiyle, nükleer santralin etkisiyle, ileride üretilecek ürünlere dünya halkı veya Türk halkı nasıl bir gözle bakar, bilemiyoruz. Çevre dersiniz talan edildi orada -herhangi bir şekilde- o bin hektarlık alanın yeşili, her şeyi tamamen yok edildi; normal, çıplak bir dağ hâline getirildi orası, çevre de büyük sıkıntı içerisinde.

Değerli milletvekilleri, şimdi, burası nükleer santral. Nükleer santralin oluşumuyla ilgili insanların büyük tedirginlikleri var. Burada yaşanabilecek bir kazayı düşünebiliyor musunuz? İşte, Çernobil ölümlünde, 1986'da oldu. İşte, "6 bin kişi öldü." denildi, "40 bin kişiye vardı." denildi, günümüze kadar etkileri geldi. Burada yaşanabilecek bir sızıntının hem bizim bölgemize hem ülkeye nasıl bir etkisinin olacağını düşünebiliyor musunuz? Yarın bunun atıklarının taşınması söz konusu, nükleer yakıtların taşınması söz konusu. Buraya gelirken olabilecek bir olumsuzlukta bu ülkenin çekebileceği sıkıntıları düşünebiliyor musunuz? Bunlar çok çok önemli. Hiçbir enerji kaynağı insan sağlığından ve insan hayatından daha önemli değildir. Dolayısıyla, bu yatırımları yapılırken daha dikkatli olunması gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, nükleer santralle ilgili, üretilecek elektrikle ilgili 12,5 sentten bir anlaşma yaptık, on beş yıl boyunca ödeyeceğiz. Maliyeti ne? 20 milyar dolar. Zaten Rusya bu parayı fazlasıyla, misliyle bizden bunu tahsil ediyor. On beş yıl boyunca bizden bu parayı tahsil ettiği gibi, daha sonraki süreçte altmış yıl boyunca da elektriği bize çok yüksek bir bedelle satmaya devam edecek.

Biz, yenilenebilir enerji üreten kendi üreticimizden 2,5 sente elektrik alırken maalesef nükleer santralden alacağımız elektriğin kilovatı 12,35 sent.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Dinçer, lütfen tamamlayın.

TALAT DİNÇER (Devamla) – Tamamlamaya çalışıyorum Sayın Başkanım.

Şimdi durum böyle olunca yani bu "yap-işlet-devret" adı altından çıkmış "yap-işlet-sahip ol" modeline girmiş bir durumda bu nükleer santral ve ileriye dönük de büyük sıkıntılar içerisinde.

Şimdi, Mersin, güneş enerjisi bakımından ikinci bölge bir yer yani güneşli gün sayısı bakımından Türkiye'nin en önemli illerinden bir tanesi ve bu kadar yenilenebilir enerjiyle üretilen elektriğin biz yüzde 10'unu kendi girişimcilerimizden sağlarken nükleer santral devreye girdiğinde yıllık üreteceği enerji kapasitesi yine bizim ihtiyacımızın yüzde 10'unu geçmiyor. Dolayısıyla burada yerli ve millî kendi müteşebbislerimizle bu elektriği üretmemizin daha mantıklı olduğunu, daha doğru olduğunu düşünüyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Dinçer.

Şahısları adına ikinci söz Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'a ait.

Sayın Kısacık, buyurun.

SADULLAH KISACIK (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz bu kanun teklifi bilindiği üzere ilk kez 13 Şubat'ta Genel Kurul gündemine geldi, aynı gün İliç'te maden kazasının gerçekleştirilmesi ve toprak altında kalan canlarımızın olduğu haberiyle birlikte gerilim çekilmek zorunda kaldı. Daha sonra kanun teklifi geçtiğimiz hafta noktasına ve virgölüne dahi dokunulmadan tekrar Genel Kurul gündemine geldi ve şu anda da aletlece bir şekilde geçirilmeye çalışılıyor. Bu kanun teklifinin görüşmelerini hâlen 7 kardeşimizin cansız bedeni İliç'te balçık altında yatarak gerçekleştiriyoruz. Bu vesileyle tüm maden şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Bu kanun teklifi tekrar gelmeden en azından yaşanan olaylardan ders alınarak iş sağlığı ve güvenliği başta olmak üzere bazı iyileştirici maddelerin eklenmesini beklerdik. Bu kadar acı ders alıyoruz fakat maalesef bu aldığımız derslerden tekrar tekrar geri kalıyoruz. Kanun teklifi değişikliğinde iş güvenliğini ve madencilerimizin şartlarını iyileştirecek hiçbir madde yok ama rant yaratıcı maddelere bakıyoruz, maşallah, her birinin satır aralarında herkese alan açılacak bir yer görüyoruz. İyileştirici herhangi bir madde yok ama geriye dönüştürücü maddeler çok. Örneğin, 2019 yılında UMREK standardı zorunluluğunu getiriyorsunuz, bugün o zorunluluğu "Biz yanlış yapmışız." diyerek geri kaldırılıyorsunuz. Bakın, bu ülkede işini kanunlara, standartlara uygun yapmak suç hâline geldi. Şimdi size şu soruyu sormak istiyorum: 2019 yılında bu kanun, UMREK standardı zorunluluğu geldiğinde "Ya, devletimiz kanun çıkarmış, standartlar koymuş, biz buna uyalım." deyip de kendi işletmesini UMREK standardına uygun hâle getirmek için emek harcayan, zaman harcayan, para harcayan işletmecilerimizin suçu ne? Tesisini beş yıl boyunca buna uygun hâle getirmek için çalışan işletmecilerimizin suçu ne? Ya, bu ülkede hep bu oluyor, ilk önce standartlar konuluyor, daha sonra tam uygulamaya geçecekken geri kaldırılıyor. Mesela, aynısını okul gıdasında da yaşadık, Okul Gıdası Tebliği'nde de yaşadık; bazı işletmeler ona uygun hâle geldi, sonra tam uygulamaya gireceken "Biz bu kanunun süresini üç yıl daha erteliyoruz." Ya, değerli arkadaşlar, ülke böyle yönetilir mi? Biz burada oyun mu oynuyoruz? Türkiye Büyük Millet Meclisi deneme yanılma tahtası mı? "İlk önce kanunu çıkaralım, sahada bakalım, uygulanırsa uygulansın, uygulanmazsa geri çekeriz."

Peki, niye böyle oluyor? Çünkü kanunlar Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna gelmeden önce komisyonlarda detaylı olarak tartışılmıyor; sivil toplum örgütleri, odalar, üniversiteler ve paydaşlarla detaylı olarak görüşülüyor, görüşleri alınmıyor. Burada kanunlar geçiyor, sonra sahada bakıyoruz ki "Ya, bu kanunun karşılığı sahada yok.", sonra "Bunu geri çekelim." Bakın, bu tutumunuz, milletimizin ve girişimcilerimizin Türkiye Büyük Millet Meclisine olan güvenini sarsıyor, milletimizin Türkiye Büyük Millet Meclisinin geçirdiği kanunlara olan güvenini sarsıyor. Yine, aynı şekilde, 2020 yılında getirdiğiniz Türk lirası fiyat

uygulamasını şimdi bu kanun teklifiyle geri kaldırılıyorsunuz. Niye koydunuz, niye geri kaldırılıyorsunuz? Siz bu kanunun sahada nasıl işleyeceğini paydaşlarla istişare etmeden mi koydunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kısacık, lütfen tamamlayın.

SADULLAH KISACIK (Devamla) – Bakın, tekrar söylüyorum, maalesef, bu tür uygulamalarla, bu tür torba kanunlarla Türkiye Büyük Millet Meclisi bir deneme yanılma tahtasına çevrilmiştir.

Diğer bir husus, kanun görüşmeleri boyunca muhalefet temsilcilerinin çoğunluğu konuşmalarında, bu kanunda teklif edilen bazı maddelerin Türkiye'nin enerji kaynaklarının başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere bazı ülkelere peşkeş çekilmesine sebep olacağını defalarca belirtmesine rağmen, tutanaklara baktım, iktidar kanadından buna elle tutulur bir cevap yok.

Bakın, bu toprakların her bir karışı kanla sulanmıştır; bu ülkenin okullarında, caddelerinde, sokaklarında, köprülerinde aziz şehitlerimizin ismi vardır. Nasıl ki “Kimseye bir karış toprak vermeyiz.” diyorsak bu toprakların her karışının altında ve üstündeki maden ve enerji varlıklarımızın kimse tarafından peşkeş çekilmesine de izin vermeyiz. Bu ülkenin yer altı ve yer üstü tüm kaynakları halkındır ve tüyü bitmemiş yetimin hakkı vardır. Bu nedenle, bizi DEVA Partisi olarak bu kanuna ret oyu vereceğimizi söylüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kısacık.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Emir, buyurun.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkanım, çok önemli bir konuyu Genel Kurulumuzun gündemine getirmek istiyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanunla, nükleer atıkların taşınmasının, sigortalanmasının ve teminat verilmesinin yükümlülüğünü Rosatom'un yani Rus firmanın üzerinden alıyoruz, üçüncü bir firmanın da yapabileceğini düzenliyoruz. Burada çok önemli bir nokta var. Bir önceki kanunda bu sigortalama sınırının en fazla 80 milyon euro olabileceğini kanuna bağladı bu Meclis, o zaman da itiraz ettik. Bakın, Rus firma geliyor, işletiyor; kendisi taşıyacaktı nükleer atıkları, taşımıyor. Şimdi diyoruz ki: “Bir başkası taşısın, bir başkası sigortalasın. Sigorta üst sınırı da 80 milyon euro olsun.” Peki, size soruyorum: Bu taşıyan firmanın yarattığı zarar, bir nükleer sızıntının üst sınırı 80 milyon euroyu geçmez mi, milyar dolarlarca euro olmaz mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) – Bitiriyorum Başkanım, çok önemli.

BAŞKAN – Sayın Emir, lütfen tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) – Çocuklarımız, doğmamış bebekler risk altında değil mi? Bakın, çok ağır bir vebal altındasınız, bunu gözden geçirin. Taşıyıcı firmanın yükümlülüğünü sınırlamayın; eğer bu işi yapabiliyorsa yapar, yapamıyorsa yapmaz. Dünyada nasıl oluyorsa öyle olmalıdır; bizim yavrularımız, bizim topraklarımız başkasınınkinden daha az değerli değildir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, ikinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

9'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alıp oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Necmettin Çalışkan

Doğan Demir

İstanbul

Hatay

İstanbul

Mehmet Karaman

Şerafettin Kılıç

Cemalettin Kani Torun

Samsun

Antalya

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Bursa Milletvekili Cemalettin Kani Torun'a söz veriyorum.

Sayın Torun, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İsrail'in Gazze'ye yönelik gerçekleştirdiği soykırımda iki yüz gün geride bıraktık. Son aldığımız bilgilere göre 34.396 kişi hayatını kaybetti, yaralı sayısı da 77.816'ya yükseldi. Dünyanın dört bir yanında Filistin yanlısı gösteriler ve yürüyüşler devam etmektedir. Amerika'nın önde gelen üniversitelerinde başlayan ve Avrupa'ya da sıçrayan öğrenci eylemleri sert polis müdahalelerine rağmen günlerdir sürüyor. Buradan vicdan sahibi öğrencileri selamlıyor, hükümetleri bu sese kulak vermeye davet ediyorum. Bizler de günler geçtikçe bu katliamın olağan bir hâle gelmesinden ve gündemimizden çıkmasından endişe duymalı ve bu meseleyi her zaman taze tutarak mücadeleye var gücümüzle devam etmeliyiz.

Malumunuz Güney Afrika Cumhuriyeti'nin atmış olduğu tarihî ve cesur adımı hepimiz takdirle karşıladık ve Lahey'de yapılan yargılamayı ilgiyle takip etmeye devam ediyoruz. Başvurudan önce başta bu girişime Türkiye'nin öncülük etmesi, başvurudan sonra da müdahil olunması gerektiğini ısrarla buradan dile getirmiştik. Nihayet dün Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan tarafından bu davaya müdahil olunacağı bilgisi kamuoyuyla paylaşıldı. Sürecin ciddiyetle takip edilmesini ve uluslararası hukukun Netanyahu Hükûmetini en kısa zamanda soykırımcı olarak yargılamasını temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Genel Başkanımız Sayın Ahmet Davutoğlu, Gazze katliamının başladığı ilk günden itibaren Hükûmet yetkililerine atılması gereken adımlar konusunda tavsiyelerde bulunmuş, ateşkes ve kalıcı çözüm için girişimlerde bulunmaya devam etmiştir. Bu çerçevede oluşturulan, içlerinde diplomatların, eski devlet yöneticilerinin, Nobel ödüllü bilim insanlarının da bulunduğu, 139 entelektüelin imzaladığı “Küresel Vicdan Bildirisi” Sayın Davutoğlu'nun öncülüğünde hazırlanmış ve 18 Aralık 2023 tarihinde Meclisimizde yapılan bir açıklamayla kamuoyuyla paylaşılmıştı. Bildirinin yayınlanmasından sonra, 27-28 Ocak tarihlerinde Londra'da düzenlenen programda imza sahibi isimler bir araya gelerek ateşkes çağrısı yapmış, bundan sonra atılacak adımları müzakere etmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, bilindiği gibi, 15 Mayıs 1948 Filistinlilerin topraklarından sürüldükleri, “nakba” “büyük felaket” olarak isimlendirdikleri ve yetmiş altı yıldır yaşadıkları kayıpları andıkları önemli bir gündür. Genel Başkanımız Sayın Davutoğlu, yaklaşık bir aydır hem grup toplantılarında hem de ulusal ve uluslararası medyaya vermiş olduğu mülakatlarda, eylül ayında olağan olarak toplanan Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun 15 Mayıs tarihinde olağanüstü toplanması ve orada Nakba Günü'nün uluslararası toplum tarafından tanınarak siyonizme karşı güçlü bir ses, gür bir ses çıkarılması gerektiğini dile getirmiştir. Bu çağrıyla sahiplenmesi amacıyla Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a bir mektup göndermiş ve çağrıya destek olmaları için

birçok ülkenin liderine mektuplar hazırlamış ve ziyaret ettiğimiz büyükelçilikler vasıtasıyla kendilerine mektupları ileterek bu çağrıya destek istemiştir. Önümüzdeki hafta 10 Mayıs tarihinde Apartheid rejimini yaşamış ve bu rejime karşı başarılı bir mücadele vermiş olan Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Filistin'deki Apartheid rejimini ve yaşanan soykırımı konu alan uluslararası bir konferans yapılacaktır. Genel Başkanımız da bu konferansa onur konuğu olarak davet edilmiştir. Burada da Devlet Başkanı Sayın Cyril Ramaphosa'yla bu çağrıyı yineleyecek ve dünya kamuoyundan destek isteyecektir.

Ben de buradan Filistin konusundaki hassasiyetini bildiğimiz Sayın Cumhurbaşkanımıza ve Sayın Dışişleri Bakanımıza tekrar çağrıda bulunuyorum: Gelin, bu girişimi Türkiye olarak sahiplenelim. 15 Mayıs Nakba Günü'nde Türkiye'nin çağrısıyla Birleşmiş Milletler toplansın ve Filistinli kardeşlerimize buradan bir umut ışığı yakılsın.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 3'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının "b)" bendinde geçen "faydalanmak" ibaresinin "yararlanmak" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Şeref Arpacı

Denizli

Seyit Torun

Ordu

Nail Çiler

Kocaeli

Türker Ateş

Bolu

Talat Dinçer

Mersin

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Ordu Milletvekili Seyit Torun'a söz veriyorum.

Sayın Torun, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SEYİT TORUN (Ordu) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, 13 Şubat 2024 tarihinde Erzincan İlç'te meydana gelen facianın üzerinden daha üç ay geçmedi ama yine apar topar bir torba yasa getirerek madenlere ilişkin bir dizi düzenlemeleri dayatıyorsunuz. Türkiye'de madencilik yapılmasına ilişkin en önemli sorun bu işin tam anlamıyla vahşi madencilik faaliyetine dönüşmüş olmasıdır, insan hayatının, ekolojik dengelerin hiçe sayılmasıdır. Memleketim Ordu, vahşi madencilik en acı şekilde yaşayan bir şehrimizdir. Sizlere Ordu'daki ve ülke genelindeki maden çalışmalarına ilişkin birtakım bilgiler vereceğim ve birkaç da sorum olacak.

Türkiye'de fındık üretiminin merkezi olan ve eşsiz doğasıyla tanınan Ordu'nun yüzde 74'ü madenlerle ruhsatlandırılmış durumdadır yani Ordu, âdeta maden alanlarına parsellenmiştir. 8 ilçesinde ruhsatlılık oranı yüzde 90'ın üzerine çıkmıştır. Fatsa, Çatalpınar, Çamaş, Gülyalı, Gürgentepe, Kabadüz, Kabataş, Ulubey ruhsat oranları yüzde 100'e yaklaşmıştır. Orman alanlarının yüzde 65'i madenler için ruhsatlandırılmıştır. Ordu'da bulunan uluslararası koruma kriterlerine göre belirlenen ve nadir flora ile fauna barındıran, dünya ölçeğinde önemli ekosistemleri olan önemli doğa alanlarının yüzde 80'i -bakın, yüzde 80'i- madenler için ruhsatlandırılmıştır. Tarım alanlarının yüzde 76'sı madenler için ruhsatlandırılmıştır. Ordu meralarının yüzde 64'ü madenler için ruhsatlandırılmıştır. Ordu'nun nadir canlı tür çeşitliliği, doğal ve kültürel özellikleriyle tabiatı koruma alanı, millî park gibi statülerle koruma altına alınmış alanların yüzde 91'i madenlere ruhsatlıdır. Korunan alanların içinde yer alan ekolojik sit alanlarının yüzde 94'ü ve tohum meşcere alanlarının tamamı madenlere ruhsatlıdır. On yıl boyunca Fatsa'da zaten siyanürle altın çıkarıldı. Bunun olumsuzluğunu her ortamda yaşadık, her yerde dile getirdik. On yıl süren mücadelenin sonunda maden firmasının saha genişletme talebi reddedildi ama yeniden başvuru için hazırlıklar yapılıyor.

Siyanür katliamının üzerinden bir de nükleer atık tehdidinin önünü açmak istiyorsunuz. Dünya genelinde nükleer enerji üretiminin en sorunlu alanı atık yönetimidir. Akkuyu'da inşa edilmekte olan nükleer santralin atık yönetiminin nasıl düzenleneceği daha belirsizken siz santral işletmesini atık taşımasına dair sorumluluktan kurtarmaya çalışıyorsunuz.

Bu bilgilerin ışığında sormak isteriz: Ekonomik gerekçelerle getirdiğiniz bu yasayla açılacak madenler doğa turizmi için büyük potansiyeli bulunan Ordu'nun güzelliklerini yok ettiğinde madenler bozulan ekolojik dengelerin maliyetini karşılayacak mı? Hayır. Görüştüğümüz kanun maddeleri tarım alanlarını ve meraları kontrol altına, daha doğrusu denetim altına alıyor mu? Hayır. Torba yasa siyanür ve nükleer atık faaliyetlerini engelleyecek mi? Hayır. Türkiye'de vahşi madencilik en önemli temsilcileri olan yabancı firmaların işletmelerinden elde edilen gelirlerin sadece yüzde 5'i Türkiye'de kalıyor. Böyle bir yabancı yatırım kârı mı? Hayır?

Dünya genelinde az gelişmiş ülkelerde siyanür havuzları açan Kanadalı firmaların kendi ülkelerinde çok sıkı denetime tabi olduklarını ve Türkiye'deki gibi vahşi madencilik faaliyeti sürdürüyor olmalarının sebebinin acaba hiç düşündünüz mü, hiç değerlendirdiniz mi? Bu yabancı firmalar niye sadece Türkiye üzerinde bu faaliyetleri gerçekleştiriyor da kendi ülkelerinde gerçekleştirmiyorlar? Peki "Bu torba yasa ne işe yarıyor?" diye sorduğumuzda vahşi madencilik daha da derinleştirmeye, maden firmalarını daha da zengin etmeye, daha fazla maden emekçisini kaybetmemize ve Türkiye'nin devasa bir maden sahasına çevrilmesine yarayacak.

Merak etmeyin, hiç üzülmeyin, bu yasa olsun ya da olmasın hiçbir maden firması zarar etmiyor, hiç endişelenmeyin, her geçen gün yeni maden sahaları açılıyor, piyasa rekabeti bütün hızıyla devam ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Torun, lütfen tamamlayın.

SEYİT TORUN (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bizlere düşen firmaların kâr maksimizasyonuna yardımcı olmak değil maden faaliyetinin insana ve doğaya zarar vermeden yapılmasını sağlamak ve haksız kazancı engellemektir. Bu yönde atılacak her adımı destekleriz ancak maden ve enerji firmalarının çıkarlarını savunan, Türkiye'yi felakete sürükleyen bu torba yasayı kabul etmemiz mümkün değildir ve bu yasayı reddediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Torun.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibarelerinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz  
Mardin  
Yılmaz Hun  
İğdir  
Ferit Şenyaşar  
Şanlıurfa

Dilan Kunt Ayan  
Şanlıurfa  
Heval Bozdağ  
Ağrı

Gülcan Kaçmaz Sayyigit  
Van  
Ali Bozan  
Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Mardin Milletvekili Salihe Aydeniz'e söz veriyorum.

Sayın Aydeniz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SALİHE AYDENİZ (Mardin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; halklarımızı ve cezaevlerinde rehin tutulan siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum.

Görüşülmekte olan madencilik yasasının 9'uncu maddesi üzerine söz almama rağmen, Soma katliamının yaraları hâlâ sarılmamışken, iliç faciasının kayıplarına dahi ulaşılmamışken burada Madenci Yasası üzerine konuşmayı doğru bulmuyorum, ahlaki bulmuyorum. Dolayısıyla Maden Yasası'nın tamamını reddediyorum.

Şu anda ülkenin en önemli demokrasi sorunu olan tecridin nasıl yaygınlaştırıldığı üzerine konuşmak istiyorum. Tecrit konusunda âdeta halkların aklıyla oynanıyor, resmî belgeler söylenen yalanlara oyuncak ediliyor. Ortada bir devlet ağırlığı kalmamış durumda. Koskoca Adalet Bakanı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü pişkin pişkin çıkıyor, kendisinden otuz sekiz aydır haber alınamayan Sayın Abdullah Öcalan'ın haklarından faydalandığını iddia ediyor. Tecride karşı verdiğimiz dilekçelerimize cevaben bazı kararlara itiraz edilmediğinden bahsediliyor ama bu kararlar tebliğ bile edilmemiş. O kadar zavalıca, o kadar basit yöntemler izleniyor ki bakın, bunun tek ve yalın bir ifadesi var; devlet kurumları koca bir yalanın altına resmî imza atıyor. Üstelik resmî belgelerle reddedilme ciddiyetsizliğini gösteren tecrit koşulları yalnızca İmralı'da değil birçok cezaevinde; acı her şekilde devam ettiriliyor. Âdeta bazı pilot yerler seçilmiş, infaz yakmalarla, pişmanlık dayatmalarıyla otuz yılı aşkın süredir tutsak olan insanların özgürlüğü engelleniyor. "Pişman mısınız?" diye soruluyor. İnsan kendi düşüncelerinden, kendi fikrinden pişman olur mu? Ama biz size şunları soralım: Aynı soruyu pandemiye bahane ederek sokaklara saldırdığınız ve çoğu yeniden suç işleyen katillere, tecavüzcülere sordunuz mu? Aynı soruyu yüzlerce insanın canına sebep olan dostlarınıza, mafyalara, çetelere sordunuz mu? Tabii ki sormadınız çünkü onlar sizin yaratmak istediğiniz sisteminiz için bir tehdit değildi; onlar sizin çürümüş sisteminiz karşısında insan onuruna yaraşır, özgür ve eşit bir yaşam koyma çabasında değillerdi.

Şimdi, infaz yakma sebebi olarak öne sürdüğünüz hukuk dışı, gayriahlaki ve gayriinsani gerekçelere bir bakalım: "Toplumla bütünleşmeye hazır olduğuna dair kanaat gelişmedi." "Kurallara göre spor yapmadı." "Otuz altı yılı doldurana kadar serbest bırakmayacağız çünkü keyfimiz öyle istiyor." "El konulan mektubunda cezaevindeki kıyafet renklerinden bahsetti." "Fazla su kullandı, elektrik faturası fazla geldi." "Cezaevi imamıyla görüşmedi." "Çok kitap okuduğu." "Az kitap okudu." "Serzenişte bulundu." "Halay çekti." "ALES sınavına girmede." "Arkadaşlarından kopmadı."

Cezaevinde hukuk, yasa, adalet tanımayan gözlem kurulları oluşturulmuş ve bunlar ne yapıyor biliyor musunuz? Sincan Cezaevinde bulunan Sermin Demirdağ ve Nedime Yaklav'ın -bunları yakın zamanda cezaevinde ziyaret ettim ve kendi söylemleri üzerinden- otuz yıllık hükümlülük sürelerini doldurmuş olmalarına rağmen, cezaevine girerken düzenlenen müddetnameye rağmen "Biz o zaman o yasa'yı bilmiyoruz." denilerek 4'üncü kez tahliyeleri ertelendi.

Sonuç itibarıyla, Sincan, Şakran gibi pilot seçtiğiniz birkaç cezaevinde yarattığınız sistem tutarsa bunu topluma yayıyorsunuz. Kaç yaşında insanları maşanız olan ATK raporlarıyla tutsak ediyor, fiilî bir idam rejimi yürütüyorsunuz. Siz herkesin eşit, özgür yaşadığı bir devlet değil, herkesi kontrolünün altında tuttuğunuz ve güdümünüzde bir arena istiyorsunuz. Hem toplumla bağını kesip en ağır tecrit koşullarının yol ve yöntemlerini uyguluyorsunuz hem de uyum sağlamaya hazır olmadığı gerekçesiyle insanların infazlarını yakıyorsunuz. Bu ne yaman çelişki!

Değerli milletvekilleri, şu an yürüyemeyen, banyo, tuvalet gibi kişisel ihtiyaçlarını tek başına karşılayamayan, ailesi ve koğu arkadaşlarını tanıyamayan yüzde 93 engelli Abdulalim Kaya'yı hâlâ cezaevinde rehin tutuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Aydeniz, lütfen tamamlayın.

SALİHE AYDENİZ (Devamla) – KOAH, mide ülseri, diyabet, kalp ve yüksek tansiyon hastası Hanife Arslan'ı rehin tutuyorsunuz. Yine, yüzde 61 engelli ve 83 yaşındaki Makbule Özer'i hâlâ rehin tutuyorsunuz.

Bu gerekçelerin hiçbirinin gerçekten ahlaki olmadığı açık ve nettir. Hukuki ve anayasal boyutu varsa başta Adalet Bakanlığı olmak üzere hukukçu vekilleri bu söylenenleri ispatlamaya davet ediyorum.

Evet, cezaevlerinde bütün siyasi tutsaklar, bütün bu insanlık dışı hak ihlallerine karşı şimdi de mahkeme, görüş, telefon boykot etme eylemlerini yaparak onurlu mücadelelerine devam ediyorlar. Bu yasa dışı uygulamalara bir an önce son verilmesi, tutsakların boykot gerekçelerinin karşılanması için herkesi sağduyuya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydeniz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Bilal Bilici  
Adana

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Adana Milletvekili Bilal Bilici'ye söz veriyorum.

Sayın Bilici, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BİLAL BİLİCİ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündemimizde yer alan kanun teklifinin 9'uncu maddesi üzerine grubum adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, ülkemizin kalkınması için çalışan tüm fedakâr emekçilerimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü de bu vesileyle kutluyorum. Ayrıca, bugüne kadar meydana gelmiş maden kazalarında hayatını kaybeden vatandaşlarımızı da rahmetle anıyorum.

Kıymetli milletvekilleri, madencilik konusu ülkemizin bugününü ilgilendirdiği gibi yarınlarını da ve gelecek kuşaklarını da yakından ilgilendirmektedir. Dolayısıyla her konuda olduğu gibi ve hatta çok daha titizlikle, kamu yararı çerçevesinde tartışılması gerektiğini de düşünüyorum. Enerji kaynaklarının ve her bir madenin tam kapasiteyle, en verimli şekilde kullanılması önemlidir. Madencilik faaliyetleri genellikle çevresel ve toplumsal tartışmalara neden olur, bu da çok doğaldır. Çevresel ve toplumsal olumsuz etkileri minimuma indirmek ve doğru bir denge kurmak ekonomik faydaları amaçlarken kamuoyu nezdinde bir uzlaşma yakalamak da önemlidir. Cumhuriyetin ilk yıllarında madencilik sektörüne verilen önemin son yıllarda giderek azaldığını da görmekteyiz. Ülkemiz, madencilikte ham madde üreticisi konumundan hızla sıyrılmalı ve cevherleri işleyerek değerlendiren bir ülke konumuna gelmelidir. Madencilik endüstrisi akılcı ve vizyoner bir şekilde yönetilmelidir. Yatırımcıya gereken güven ve desteğin verilmesi, teknolojik gelişmelerin sektöre hızla entegre edilmesi de gerekmektedir. Madencilikten elde ettiğimiz gelirin dış ticaret dengemize olan katkısını artırmak için çalışmalar da yapmak zorundayız.

Sayın milletvekilleri, ayrıca seçim bölgem Adana için önem arz eden bir konuya da buradan değinmek istiyorum. Narenciye üreticisi çok büyük sıkıntılara rağmen bir sezonu daha tamamladı demek isterdim ancak birçok üretici sezonu tamamlayamadı bile. Birçok üretici üretim maliyetlerinin artışı ve ürünün para etmemesi dolayısıyla üretimden vazgeçti, ağaçlarını kökünden söktü. Üretici, Adana'da portakalı, limonu 2-3 liraya bile satamadı ve ürünler daldı kaldı. Ankara, İstanbul, İzmir gibi büyükşehirlerde ortalama 30 liraya tüketiciye sunulan portakalın kilosunu Adana'daki çiftçi tarlada 3 liraya bile satamadı.

Geçtiğimiz aylarda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde görülen turuncgil yeşillenmesi -greening hastalığı da- üreticiyi ve dolayısıyla Türk tarımını ciddi anlamda tehdit etmektedir. Hastalığa sebep olan vektör böceğin ülkemize girmemesi için sadece biyolojik mücadele yetmez, karantina uygulamalarının gerektiğini de dikkatinize buradan sunuyorum. Maalesef, Tarım Bakanlığı, bu konuyla ilgili şubat ayında verdiğim soru önergeme henüz cevap alamadım. Ancak umuyorum ki ilgili kurumlarımız bu tehlikeye karşı gerekli tedbirleri alırlar.

Narenciye üreticisi birçok sıkıntıyla mücadele ediyor. Tarımsal Üretim Planlanması Hakkında Yönetmelik'le yüzde 6 ve daha az eğime sahip olan alanlarda sert çekirdekli meyve ağaçlarının dikilmesi engellenmişti. Bu yönetmeliğin, çiftçinin serbest piyasa ekonomisiyle hareket etmesini engellendiğini de buradan ifade etmek istiyorum. Ülkemize katma değer sağlayan meyve üretiminin ve ihracatının teşviklerle desteklenmesi gerekirken üretilmesi yasal izne bağlı tarım ürünü hâline gelmesi de anlamsızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bilici, lütfen tamamlayın.

BİLAL BİLİCİ (Devamla) – Tabii.

Değerli milletvekilleri, çiftçiye üretime küstürmemek gerekir. Tarım Bakanlığının mutlak suretle bu konuda bir alternatif üretmesi gerekiyor. Önümüzdeki aylarda başlayacak buğday hasadı için TMO fiyatı minimum 15 lira olarak belirlemelidir. Çukurova'da 1 dekar maliyetinin 4.500 lira civarında olduğunu düşünürsek daha düşük bir fiyatın çiftçi için yine hayal kırıklığı yaratacağını da buradan belirtmek istiyorum. Üreticiye destek olmak aslında ülkemiz ekonomisine de destek olmaktır. Dünyada gıdaya ulaşmanın zorlaştığı bu dönemde adaletli ve sürdürülebilir tarımsal desteklere her zamankinden daha fazla ihtiyacımızın olduğu bir gerçeklik diyor, Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bilici, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Necmettin Çalışkan

Doğan Demir

İstanbul

Hatay

İstanbul

Mehmet Karaman

Mustafa Bilici

Şerafettin Kılıç

Samsun

İzmir

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'ye söz veriyorum.

Sayın Bilici, buyurun.

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Saadet-Gelecek Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Genel Kurulu bu vesileyle saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmamın hemen başında tüm işçilerimizin 1 Mayıs Emek ve Dayanışma Günü'nü kutluyorum, emekçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün mali müşavirlerimiz hakkında vermiş olduğumuz grup önerimiz maalesef AK PARTİ ve MHP oylarıyla reddedildi. Bu durum mali müşavirlerimizin sorunlarının yeniden kulak ardı edileceği hususunda taşıdığımız endişelerimizi giderek artırmaktadır. Sayıları 130 bini bulan mali müşavirlerimizin sorunları gün geçtikçe artmaktadır. Mali müşavirlerin iş yükü ülkemizin içinden geçtiği ekonomik buhran sebebiyle artış göstermiştir. Birçok meslek mensubu sıklıkla değişen mevzuattan ve enflasyon düzeltilmesi uygulamasından şikâyetçidir. Mali müşavirler geçtiğimiz hafta bu sebeplerle ülke genelinde eylemlerde bulunmuş, kamuoyunda seslerini duyurmaya çalışmışlardır. Mali müşavir meslektaşlarımızın sorunlarına artık bir çözüm bulmak icap etmektedir. Özellikle, iş yükünü artıran sebeplerden biri olan enflasyon düzeltilmesi uygulaması kaldırılmalıdır, kaldırılmazsa bu senede 1 defaya düşürülmelidir, tüm bunların yapılmaması durumunda geçici vergi beyanname dönemlerinde enflasyon muhasebesi yapılmamalıdır. Gelir İdaresi Başkanlığının interaktif sistemi yenilenmeli, sıklıkla karşılaşılan teknik arızalar minimuma indirilmelidir. Meslektaşlarımız, özellikle, interaktif vergi dairesinin çalışmadığı sürelerin beyanname sürelerine eklenmesi hususunda son derece haklıdır. Mali müşavirlerden kaynaklanmayan sebeplerle beyanname süreleri ilerlemekte, hâlihazırda fazla olan iş yükü dar zamanlara sıkışmaktadır. Bunun yanında, interaktif sisteme entegre edilmeyen işlemlerin bir an önce interaktif sisteme aktarılması gerekmektedir.

Bir diğer mevzu ise işletme cetvelleri, GEKAP beyannameleri ve TÜİK verileriyle ilgilidir. Mali müşavirlerin ülkemizde tutulan istatistik verileriyle sorumlu tutulması abesle iştigaldir. Bu durum, mesleğin misyonuyla bağdaşmamaktadır. Mali müşavirlerin yapacağı çok daha önemli işleri vardır ve bu mesleğin misyonunda istatistik tutmak yoktur. Bu sebeple istatistik

işlerinin ivedilikle mali müşavirlerin üzerinden alınması gerekmektedir. Meslektaşlarımız, Hazine ve Maliye Bakanlığı ve Gelir İdaresi Başkanlığı nezdinde bir departman oluşturulmasını ve mali müşavirlerin sorunlarıyla özel olarak ilgilenilmesi gerektiğini tarafımıza bildirmişlerdir. Diğer birçok talepte olduğu gibi meslek mensupları bu noktada da haklı durumdadırlar. Meslek mensuplarının yaşadığı sıkıntıları direkt olarak ilgili kuruma aktarması zaman ve kaynak tasarrufu sağlayacaktır. Mali müşavirler, ücret tarifelerinin hakkaniyetli bir şekilde yeniden düzenlenmesini talep etmektedirler. Bu değerlendirme yeniden yapıldıktan sonra tarifenin altında ve üstünde ücret tahsiline geçit de verilmemelidir. Yükselen enflasyon sonucu kırılan fiyat algısının mesleğin geleceğini etkilemesine müsaade edilmemelidir. Ruhsatını kiralayan veya ruhsatsız iş yapanlarla kararlılıkla mücadele edilmelidir. Temmuz ayında uygulanan mali tatil uygulaması sözde kalmamalı, mali müşavir meslektaşlarımız mali tatilde gerçek anlamda dinlenebilmelidirler. Özellikle mali müşavirlerimizin ve istihdam ettikleri personellerinin hafta sonu, bayram tatili demeden yıl içerisinde birçok tatil gününden faydalanamamaları gerçekten sıkıntılı bir durumdur. Bu sebepten gerçek bir mali tatili mali müşavirlerimize borçlu olduğumuzu düşünüyorum. Bu vesileyle meslektaşlarımızın sorunlarını halının altına süpürmekten vazgeçilmesini diliyor, yeşil pasaport hususunda mali müşavirlerimizin bu haktan faydalanması gerektiğini düşünüyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bilici, lütfen tamamlayın.

MUSTAFA BİLİCİ (Devamla) – ...ve bir an önce iktidarı mali müşavirlerimizin sorunlarına gerçek anlamda eğilmeye davet ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bilici.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 10'uncu maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 8'inci maddesinin (1)'inci fıkrasının (b) bendinde geçen "kriterler" ibaresinin "ölçütler" biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Türker Ateş

Bolu

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

Nail Çiler

Kocaeli

Veli Ağbaba

Malatya

Talat Dinçer

Mersin

Şeref Arpacı

Denizli

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya söz veriyorum.

Sayın Ağbaba, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Malum, dün 1 Mayıs'ta değerli arkadaşlar, şu fotoğrafı sizin dikkatinize sunmak istiyorum. Bu utanç fotoğrafı AKP'yi Türkiye'ye sadece rezil etmekle kalmadı, Türkiye'deki demokrasinin ölçüsünün ne olduğunu da tüm Türkiye'ye gösterdi. Türkiye'yi değil ama AKP, kendini, dünyaya kendi eliyle rezil etmiş durumda.

Değerli arkadaşlar, bu "utanç duvarı" deyince akla Doğu Almanya ile Batı Almanya'yı ayıran utanç duvarı akla geliyordu ama bugün "millet ile Taksim'i ayıran; işçiyle, emekçi ile Taksim'i ayıran duvar" anlamına geliyor. Allah aşkına şuraya bakar mısınız, her cepte bir tane TOMA, onlarca polis sıraya dizilmiş ve bu sarnıçta millet ile emekçileri ayırmaya çalışıyor.

Değerli arkadaşlar, bu sarnıcı Bizans İmparatoru Theodosius yapmış su depolamak ve İstanbul'un su ihtiyaçlarını gidermek için. Şimdi ne için kullanılıyor, Allah aşkına bir bakın; hakikaten bu durum şeytanın aklına gelmezdi. Sanki şehir düşmandan koruyorlarmış gibi TOMA'larla, polislerle kenti kuşatmış durumda; Türkiye'deki demokrasinin geldiği hâl bu.

Şimdi, bir fotoğraf daha var değerli arkadaşlar, bu fotoğrafa siz yabancı değilsiniz AK PARTİ milletvekilleri olarak çünkü israf ve şatafat sizin yaşam biçiminiz olmuş durumda. Değerli arkadaşlar, şimdi, 16 milyon emeklinin 10 bin lira maaş aldığı bir ülkede, yüz binlerce asgari ücretlinin geçinmekte zorlandığı, beslenmekte zorlandığı bir dönemde Diyanet İşleri Başkanının binmiş olduğu araca bakın değerli arkadaşlar, binmiş olduğu araca bakın. Bakın, tam da bu arada Mehmet Şimşek tasarruf genelgesi yayımlıyor, tasarruf genelgesi yayımlıyor. Mehmet Şimşek, kim tasarruf edecek, fakir fukara mı? Hiç uzağa gitme, genelge yayımlayacağına Diyanet İşleri Başkanına "alo" de, 6 tane makam aracına binmesin, 1 tane makam aracına binsin. Ayrıca, biliyorsunuz, AK PARTİ, Sayın Erbaş yerli ve millî. Yahu, yerli ve millîysen Togg'a binsene. Togg'a niye binmiyorsun? (CHP sıralarından alkışlar) Togg'a niye binmiyorsun? Ayağın mı kirlenir, ne olur, ne özelliğin var senin?

Değerli arkadaşlar, bakın, bu aracın günlük kirası 25 bin TL. Yani bir emekli iki buçuk aylık maaşıyla bu arabaya binebiliyor. Bir asgari ücretli bir buçuk aylık maaşıyla bu arabaya binebiliyor. Ya, insanda vicdan olur, ahlak olur, başka...

Değerli arkadaşlar, Allah bunları ıslah etsin.

MURAT EMİR (Ankara) – Amin!

VELİ AĞBABA (Devamla) – Allah bunlara vicdan versin.

MURAT EMİR (Ankara) – Amin!

VELİ AĞBABA (Devamla) – AK PARTİ iktidarı, şatafat ve israf iktidarı.

Şimdi, Diyanet İşleri Başkanı yapar da bizim Meclis Başkanı geride kalır mı? Ne yazıyor? "Gündüzü seyranlık, gecesi gerdanlık... Medeniyetler beşiği, kadim şehrimiz Mardin'deyiz." Özel uçak... Aa ama tasarruf yapıyor. Ne yapıyor? Mardin'e özel uçakla gidiyor beyefendi, Anıtkabir'e otobüsle gidiyor. Anıtkabir'e otobüsle gidiyor ama otobüsle giderken arkada koruma araçları, makam araçları eşlik etmeye devam ediyor. Güler misin, ağlar mısın değerli arkadaşlar, güler misin, ağlar mısın? Şu hâlimize bak, şu memleketin düştüğü hâl bak! Hâlâ "Tasarruf var." diyorlar, hâlâ milletle alay ediyorlar. Tasarruf, nerede tasarruf? Fakire fukaraya verilen maaşta tasarruf. Bakın, dünyanın en çok makam aracına sahip ülkesiyiz, hâlâ o konumumuzu korumaya devam ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, bir başka mesele de -biliyorsunuz- Malatya'nın, Adıyaman'ın en önemli geçim kaynağı tütün. Adıyaman'daki seçim sonuçlarını biliyorsunuz, Abdurrahman Tutdere arkadaşımız seçimleri kazandı. Seçimden önce hiçbir işlem yapmayan iktidar, seçimden hemen sonra tütünlere yasak koymaya; bekleme merkezlerindeki, kargolardaki, araçlardaki tütünleri toplamaya başladı. Ya neyin intikamını kimden alıyorsunuz? Malatya'nın intikamını mı, Adıyaman'ın intikamını mı; kimden almaya çalışıyorsunuz? 2 şehrimizi de deprem vurmuş, yerle bir etmiş. Adıyamanlı çiftçiyi de Malatya Doğanşehirli çiftçiyi de ayakta tutan tek şey tütün ama onu da yasaklıyorsunuz. Ya, siz hani Amerikan karşısınız ya, eğer samimiyseniz Amerikan tütününe yasak koyun; Coni'ye "evet" Abuzer'e "hayır". (CHP sıralarından alkışlar) Bunu yüzünüze vurmaya devam edeceğim. O Adıyamanlı fakir

fukaranın, Malatyalı fakir fukaranın, çiftçinin elleri sizin yakanızda. Bu yüzünüzü, bu yaptıklarınızı Türkiye'ye duyurmaya devam edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ağbaba, lütfen tamamlayın.

VELİ AĞBABA (Devamla) – Adıyamanlılar da bilsinler ki Abdurrahman Tutdere Belediye Başkanı oldu ama Cumhuriyet Halk Partisi Grubu başta olmak üzere Veli Ağbaba Adıyaman milletvekilliği yapmaya devam edecek.

Değerli arkadaşlar, bir başka konu, hakikaten deprem döneminde yapılmış büyük bir ayıp. “Eşya yardımı” diye bir şey var. 6 Şubat depreminden sonra Süleyman Soylu “Ağır hasarlı binalar ve iş yerlerine girmeyin, eşya yardımı yapacağız.” dedi ve insanlar, depremin o acı günlerinde, vergi dairelerinde uzunca kuyruklara girerek, sabahın erken saatlerden itibaren kuyruğa girerek eşya yardımıyla ilgili beyanda bulundular. Malatya’da iş yerleri için dosya sayısı 9 bin, konutlar için 64 bin. Tek bir kişiye bir tane eşya yardımı yapılabilmiş değil. Madem ödeme yapmayacaktınız bu insanlarla niye dalga geçtiniz? Tekrar söylüyorum, hâlâ bir Malatyalı’ya bir tek eşya yardımı yapılabilmiş değil. Bir deprem vurdu, bir de AK PARTİ’nin yalanı vurdu. İnsanlar mağdur durumda, bu konuların çözülmesini bekliyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ağbaba.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 10’uncu maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz

Dilan Kunt Ayan

Ali Bozan

Mardin

Şanlıurfa

Mersin

Hüseyin Olan

Yılmaz Hun

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Bitlis

Iğdır

Van

Ferit Şenyaşar

Heval Bozdağ

Şanlıurfa

Ağrı

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP

ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan’a söz veriyorum.

Sayın Olan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) – Sayın Başkanım, tütünle ilgili, Adıyaman’la ilgili Veli Bey’in bir savı olmuştu. O konuda bir cevap vermemiz gerekiyor Adıyaman Milletvekili olarak.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, şu anda bir satışma yok.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) – Ama yanlış bilgilendirme var, bu konuda açıklama yapmamız lazım.

BAŞKAN – Size de söz verelim, doğrusunu paylaşırsınız.

HÜSEYİN ÖZHAN (Adıyaman) – Peki.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, bu Maden Yasası’nı, 10 Şubatta İliç’te göz göre göre gelen facianın sonucunda siyanür göçüğünün altında kalan 9 işçiden 7’sinin hâlen göçük altında kaldığı bir ortamda görüşüyoruz ne yazık ki.

Türkiye’de yapılan her seçimde Meclis aritmetiğini oluşturan siyasi partilerin milletvekilleri Meclise işçilerin ve emekçilerin de oylarıyla taşınmaktadır. Buna rağmen, tüm kanunların, ana ekseriyetini yüzde 3 ila yüzde 4’e tekabül eden sermayenin çıkarlarını koruması; kısacası işçiden, emekçiden alınan yasama ve yürütme yetkilerinin patronlar için kullanılıyor olması da ayrı bir sosyolojik paradokstur.

Yirmi iki yıllık iktidarınız süresince hazırladığınız bütün kanun teklifleri sermaye sahiplerini daha da zenginleştirirken bu ülkenin asıl gücü olan işçi ve emekçileri günbegün fakirleştirmiştir. İktidarın uyguladığı bu bilinçli politikanın temel amacı; yoksulluk, yokluk düzenini daha da derinleştirerek tüm hak arama ve örgütlü mücadele bilincini ortadan kaldırmaktır. Bu bağlamda en temel anayasal haklardan olan grev, eylem, protesto hakları iktidarın keyfiyetçi, hukuksuz uygulamalarıyla engellenmiştir. Fakat insanların aşla, işle tehdit edildiği bu baskıcı ve zulüm iktidarının sürdürülebilir olmadığı gerek geçtiğimiz yerel seçimlerde gerekse dün 1 Mayıs’ta anıtlarda net bir şekilde görülmüştür.

Bugüne kadar iktidarlar kendi sermaye gücünü yaratma amacıyla çalışma yaparken AKP iktidarı Kürt sorununda çözümsüzlüğü dayatarak yarattığı çatışma ve kaosla, tek adamla otoriter, totaliter ve dikta ortamında sadece kendi sermaye gücünü oluşturmakla kalmamış, toplumu bir bütün hâlinde fakirleştirme yöntemini de hedeflemiştir. İşte, düne kadar “orta sınıf” olarak adlandırdığımız bir yapı, bugün ortada olmayan bir sınıf hâline geldi. Dolayısıyla, artık ya sermaye sahibisindir ya da sermaye sahiplerine bağımlı bir konumdasındır.

Kısacası AKP, kapitalizm neyi emrediyorsa onu gerçekleştirmiştir. Yerel seçimler tam da bu yönden önemli ve kıymetliydi. AKP’nin sermayeyi belediyeler üzerinden finanse ettiği, sermayeninse AKP’nin varlığını koruyabilmek adına emekçiyi sömürdüğü ve yıkılmayacaklarını varsaydıkları bu düzen 2024 yılında gerçekleşen seçimle büyük bir kan kaybı yaşamıştır. Sermayenin, belediye kasalarını birer ATM’ye çevirdiği gerçeğini belediyelerin astronomik borçlarından anlayabilmek mümkündür.

Bugün nüfus oranına vurduğumuzda mevcut belediyeler içinde en fazla borcu bulunan Tatvan Belediyesinin borcu 1.5 milyar TL’ye yakındır. Bu borç, AKP tarafından Tatvan halkına yüklenmiştir. Tatvan halkına ait 145 adet gayrimenkulün satıldığı ama borcun katlanarak arttığı bir belediye ancak sermayeyle birlikte el ele bu hâle getirilebilir. Bu da yetmezmiş gibi misafirlere ikram edilen kahve paketlerini de belediyeden giderayak çaldılar; buna “Edep yahu, edep!” denir. Sermayeyi yolluksuz bırakmamak adına halkı yolsuz ve susuz bırakan bir talan düzeninden bahsediyorum. İşte bugün konuştuğumuz kanun teklifi de aynı diğer kanun tekliflerinde olduğu gibi sermayeye hayat suyu taşımanın yol ve yöntemlerini barındıran bir kanun teklifidir.

Değerli milletvekilleri, üzerine söz aldığım maddeyle, 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu’nda bazı değişiklikler öngörülüyor. Doğal bir tekel alanı olan enerjinin üretim ve dağıtımının kamusal bir faaliyet olarak gerçekleşmesi gerekirken neoliberal politikalar sonucunda enerjiyi kontrol eden kamu kuruluşları önce parçalandı, sonra işlevsizleştirildi ve ardından özelleştirmelerle sermayeye peşkeş çekildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Olan, lütfen tamamlayın.

HÜSEYİN OLAN (Devamla) – Özellikle elektrikte serbestleşme ve özelleştirme adımlarıyla 1984-2002 yılları arasında

kamunun payı yüzde 87'den yüzde 14'e gerilemiş, sermayenin ise yüzde 13 olan payı yüzde 86'ya çıkmıştır; tamamen tersine dönmüştür. Sermaye, finansal çıkarları doğrultusunda teşviklerden yararlanabilmek adına toplumsal ihtiyacın çok üzerinde tesisler inşa etmiştir. Özel sektörün ekonomik hırsı, enerji tasarrufu ve yoğunluğunun azalmasına değil tam tersi arz fazlası üretim ile aşırı tüketime teşvik hâline dönüşmüştür. Bu tüketim hâli, özellikle fosil yakıtlarda dışa bağımlılığı artırmış ve Türkiye'yi enerji ithalatında üst sıralarda olan ülkelerden biri hâline getirmiştir. Enerjinin yoğun olarak kullanıldığı sanayi ve ulaşım alanında enerji kullanımı sermayenin tercihine bırakılmış ve toplam verimlilik ise göz ardı edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HÜSEYİN OLAN (Devamla) – Toplumda enerji verimliliği için doğru bir plan ve programın yanı sıra ulaşım ve sanayi entegrasyonunun da sağlanması gerekir diyerek Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Olan, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde geçen “olarak karşılanabilmesi” ibaresinin “karşılanabilmesi” biçiminde, “karşılanabilir” ibaresinin “karşılını” biçiminde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Müzeyyen Şevkin

Adana

Şeref Arpacı

Denizli

Nail Çiler

Kocaeli

Türker Ateş

Bolu

Talat Dinçer

Mersin

Mahmut Tanal

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Bolu Milletvekili Türker Ateş'e söz veriyorum.

Sayın Ateş, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

TÜRKER ATEŞ (Bolu) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin 11'inci maddesi üzerindeki önergemiz dolayısıyla söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizin enerjiye olan ihtiyacı ortada. Yenilenebilir enerji, sürdürülebilir bir gelecek için en çok ihtiyaç duyduğumuz alanların başında geliyor ancak yenilenebilir enerji alanları potansiyelimizi maalesef tam anlamıyla kullanamıyoruz. Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynakları açısından zengin bir coğrafyaya sahibiz ancak güneş enerjisi kapasitemiz ülkemizin sahip olduğu potansiyelin çok çok altında kullanılıyor; rüzgâr enerjisi, bölgesel ve yerel planlama eksiklikleri nedeniyle istenen düzeyde değerlendirilemiyor. Özellikle elektrik enerjisine dair yönetmelik sık sık değişiyor, teşvik mekanizmasındaki belirsizlikler yatırımcının önünü kesiyor. Bu durum, yatırımcının güvenini sarsmakta ve sektörün gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Ülkede en fazla değişen iki şey var: Birincisi millî eğitim politikaları, diğeri enerji mevzuatı. Atalarımız çok güzel söylemiş: “Dere geçerken at değiştirilmez.” Maalesef, biz sürekli atalarımızın bu öğüdünün tersini uyguluyoruz. Bugün konuştuğumuz Yenilenebilir Enerji Kanunu 2005 yılında yürürlüğe girdi. Bugüne kadar 16 kez değişiklik yapıldı, bugün Genel Kurulda 17'nci değişikliği konuşuyoruz. Sürekli kurallar değiştiği için sektörde yapılacak yatırımlar son derece sınırlı kalıyor. Özel sektör sabit sermaye yatırımlarına bakıldığında enerji sektörüne yapılan sabit yatırım oranı yüzde 2,2; konuta bakıldığında yüzde 31; imalat sektörüne bakıldığında yüzde 24. Türkiye olarak biz enerji açığı veren ülkeyiz ama yatırımlar enerjiye değil konuta gidiyor. Neden? Enerji piyasası şeffaf, istikrarlı ve uluslararası standartlarda değil. Tüm dünya sermayesi yenilenebilir enerji yatırımlarına yönelirken Türkiye'ye yeterince ilgi yok; olmadığı gibi, bugün siz yenilenebilir enerji yatırımları için farklı devletlerle ikili imtiyaz sözleşmeleri imzalamak zorunda kalıyorsunuz. Yenilenebilir enerji yatırımları istihdam sorunlarına köklü bir çözüm getirebilir. Yatırım olmayınca enerji sektöründe de istihdamdan bahsetmek mümkün değil. Tutarsız politikalar ülkenin yatırım ortamını her geçen gün daha sıkıntılı hâle sokuyor, sanki yatırım yapılmasın diye özellikle çaba gösteriyorsunuz.

Hem genel hem yerel seçimlerde elektrik tarifesine uzun süre zam yapmadınız ancak elektrik faturalarına yansımayan tutar, Elektrik Üretim AŞ'ye görev zararı olarak merkezî yönetim tarafından ödeniyor. 2023 yılında elektrik faturalarına zam yapılmadığı için EÜAŞ'a 77,5 milyar lira, 2024 yılının sadece ilk üç ayında 55 milyar liradan fazla görev zararı ödemesi yaptınız. Elektrikğin maliyeti halkın faturalarında düşük görünüyor ancak arka planda elektrik faturaları için halkın ödediği vergilerle EÜAŞ'ın görev zararı ödemesini yapıyorsunuz, sonra vatandaşımıza “Elektrik fiyatına zam yapmadık.” diye propaganda yapıyorsunuz. Belimizi büken dolaylı vergiler buralara gidiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir kez daha vurgulamak istiyorum: Enerji yatırımları, ciddi emek ve sermaye gerektiren, uzun soluklu istikrar arayan yatırımlardır. Maalesef iktidar, yatırım kurallarını sürekli değiştirerek ülkemizin potansiyelini heba ediyor; yatırım kurallarını sürekli değiştirerek hem yatırımı hem istihdamı, en önemlisi de halkımızın ucuz enerjiye erişimini engelliyor. Yazboza dönmüş enerji mevzuatının Bir an önce istikrara kavuşmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir konuyu daha arz etmek isterim. İki gün önce Ticaret Bakanlığı tavuk eti ihracatına kısıtlama getirdi. Kısıtlamayla güya iç pazarda ürün bollaşıp fiyatlar düşecek. Bu önemli düzenleme, geçici bir rahatlama sunsa da büyük istihdam sağlayan tavuk üreticilerimizi telefisi zor zararlarla baş başa bırakacak; kaybedecekleri yurt dışı pazarları yeniden kazanamayacaklar. Hem “İhracat çok önemli.” deyip hem kısıtlamaya gitmek akıl kârı değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ateş, lütfen tamamlayın.

TÜRKER ATEŞ (Devamla) – İhracatçılarımızın zor şartlarda kazandıkları pazarları Amerikalı ve Brezilyalı rakiplere kaptırmadan bu hatadan bir an önce dönmenizi umut ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Ateş.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz

Mardin

Ali Bozan

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Siirt

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Dilan Kunt Ayan

Şanlıurfa

Ferit Şenyaşar

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'a söz veriyorum.

Sayın Erdoğan Sarıtaş, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu kanunla ilgili konuşulacak her şey aslında bu iktidarın özeti mahiyetindedir. İlgili kanunun bugüne kadar defalarca değişmesi, deyim yerindeyse yamalı bohçaya dönmesi de yine aynı şekilde bu iktidarın yaptığı işlerin en somut örneği. Ekolojik dengeyi yok sayıp ekonomik çıkarları gözeterek aceleyle hazırlanan kanunlar toplumsal yararlar gözetilmeden hayata geçirilmekte.

Dünyanın uygar ülkelerinde yapılacak kanunlar, alınacak kararlar muhakkak ilgili meslek odalarıyla görüşülür. Dünyada madencilik en ileri teknolojik seviyede yapıldığı ülkelerde meslek odaları bu düzenlemelerin en önemli aktörüdür. Maden gibi önemli çalışmalarda örneğin Maden Mühendisleri Odasının işin hiçbir tarafında olmaması kabul edilir bir durum değildir. Bizler yıllardır şuna tanıklık ediyoruz: Bir bilene sormadan yapılan her işin sonu ne yazık ki hüsrarla sonuçlanıyor. Türkiye'de, maden işletmelerinde bilim ve teknolojinin ön planda olmadığı her gün ne yazık ki facialar yaşanmaya devam edecektir.

Siirt'in Şirvan ilçesinde biri 17 Kasım 2016'da, diğeri 23 Kasım 2023'te olmak üzere iki ayrı maden faciasını yaşadık. Bu facialarda toplamda 19 maden emekçisini kaybettik maalesef. Peki, ne uğruna? Elbette kâr hırsı uğruna, denetimsizlik ve bilimden uzak durulması uğruna.

Değerli arkadaşlar, Şirvan'daki son facianın bilirkişi raporuna baktığımızda bile asıl sorumluların nasıl korunup kollandığını görebiliyoruz. Kaza sonrasında hazırlanan bilirkişi raporunda ölen 2 maden mühendisi asli kusurlu olarak suçlandı yani ölümlere bile şirketin ve sermayedarların almadığı önlemlerin suçu yükleniyor. Burada tek derd, sermayedarların nasıl daha da zenginleştirebiliriz meselesidir. 2016'da Şirvan'daki maden ocakları Ciner'deyken burası daha sonra Cengiz Holdinge satıldı ve ardından 2023'teki facia geldi. Ülkedeki neredeyse her facianın, her felaketin altından bu isimler çıkıyor ama ne hikmetse dava dosyalarında kusurlu olanlar hep mühendisler ve ölen işçiler oluyor.

İş cinayetleri, Türkiye'de ve dünyanın birçok yerinde güvencesizlik üzerine kurulu çalışma modelleri ve sermaye rejiminin aşırı kâr hırsı sonucu ortaya çıkıyor. 2014'te Soma'da 301 maden işçisinin yaşamını yitirdiği katliamın ardından ne yazık ki o günden bugüne çok az değişiklik yapılmıştır. Maden işçileri hâlâ ölüyor hatta siz bu kanun teklifini görüşürken bile işçiler ölüyor. 13 Şubat'ta İliç maden faciasında 9 işçi toprağın altında kalarak hayatını kaybetti. Bu işçilerden sadece 2'sinin cenazesi bulunabildi, ne yazık ki diğerleri hâlâ göçük altında.

Şimdi, bu kanun teklifinde doğal gazdan imar planlarına, maden işletmelerinden bu işletmelerin işleyiş şekline kadar bir dizi değişiklik var ancak bunların tamamı da doğanın dengesine, ekolojiye zarar verebilecek değişiklikler. Vekili olduğum Siirt'te inşa edilen onlarca barajdan hiçbirinin ne kent ekonomisine ne bölgenin ekolojisine ne tarihine ne de sosyal yapısına olumlu bir etkisi olmamıştır. Özellikle İlisu Barajı'yla, bütün dünyanın gözü önünde başlı başına bir tarih katliamı yapılmıştır. Siirt ovasında son yirmi yılda barajlardan dolayı önemli tarım alanları, bölgede bulunan orman sahaları sular altında kaldı. Bölgede bulunan bitki ve hayvan çeşitliliği yok edildi, yer altı su kaynakları bozularak tüm özellikleri olumsuz şekilde etkilendi. Yine, tarımsal alanlar kamusallaştırılınca tarım çalışanları bir anda işsizler kervanına katıldı.

Listeyi daha da uzatabilirim elbette ancak bu saydıklarım bile ekolojik ve sosyal dengenin ne hâle getirildiğini gözler önüne seriyor. Bütün bu altüst oluşun sadece ekolojik etkileri yok elbette, imar planı konusunun etkilediği manevi yönler de söz konusu. Bazı mekânlar tarihlerinden ve orada yaşananlardan kaynaklı halkların ve toplulukların ortak hafıza mekânları niteliği kazanır. Siirt'teki "Newala Qeseba" dediğimiz yer de tam olarak böyle bir yer. Burada iktidarın ısrarlı bir imar derdi var. Burası, ölümlere yönelik hakaretin, saygısızlığın ve şiddetin simgesi olmuş, yurttaşlara yönelik işlenmiş ve karanlıkta bırakılmış suçlarla cisimleşmiş bir mekân olarak Türkiye kamuoyunda yer edinmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Erdoğan Sarıtaş, lütfen tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) – Teşekkürler.

Buraya, 1915'te öldürülen Ermeniler ile 90'lar öncesi ve sonrası çatışmalarda, zorla kaybetmelerde, işkencelerde öldürülen Kürtlere ait 300 civarı cenazenin atıldığı tahmin edilmektedir. Yapılan binaların altında yüzlerce insanın kemikleri var, Cumartesi Annelerinin arayışı var, insanların kemikleri aranırken bu alana bina inşa etmek utançtır.

Değerli arkadaşlar, burada, sadece bir kanunun oylanması olmayacak; burada, ekolojik dengeyi koruyabilmeyi, toplumsal yararı gözetebilmeyi, işçilerin ve emekçilerin hakkını verebilmeyi, iş cinayetinin önüne geçebilmeyi de oylamış olacağız. Dolayısıyla "fitrat" ya da "kader planı" demeden, bilime güvenerek doğal dengeyi korumalı; ihmalin, denetimsizliğin ve kâr hırsının önüne geçebilmeliyiz. Yapılması gereken sadece bu alanda konulmuş uluslararası çalışma standartlarına uymaktır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Erdoğan Sarıtaş.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, birlikte işleme alıp oylarınıza sunacağım.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin

Necmettin Çalışkan

Doğan Demir

İstanbul

Hatay

İstanbul

Mehmet Karaman

Şerafettin Kılıç

Mehmet Atmaca

Samsun

Antalya

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Müzeyyen Şevkin

Nail Çiler

Talat Dinçer

Adana

Kocaeli

Mersin

Şeref Arpacı

Türker Ateş

Mahmut Tanal

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk söz Bursa Milletvekili Mehmet Atmaca'ya ait.

Sayın Atmaca, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET ATMACA (Bursa) – Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Maddeyle, iletim hatlarının salınımından kaynaklı etkilenen alan hesabı değişiyor herhâlde. Bu konularla ilgili ciddi mağduriyetler maalesef yaşanıyor. İlgili menkulün değer kaybı zaten bilirkişi komisyonları tarafından hesaplanarak belirleniyor. Burada yüksek bedeller ödendiği gerekçesiyle bir değişiklik yapılmış. Bu, tabii, bir mevzuata bağlanıyor; bu mevzuatla ilgili elimizde bir bilgi olmadığı için bir yorumda bulunamıyoruz. Ancak etkilenen alanların hesabıyla ilgili değişiklik olduğu ifade ediliyor. Umuyorum, milletimizin aleyhinde bir durum oluşmaz.

Ben bugün burada önemli başka bir konuya değinmek istiyorum, Uzungöl'ün sorunlarıyla ilgili. Trabzon'a bağlı Çaykara ilçesinin Uzungöl Mahallesi'nde son günlerde ciddi bir sorun yaşanmakta ve maalesef hiçbir kamusal kurum bunu dikkate almıyor. Sorun şu: Çoğunuzun bildiği üzere Uzungöl Doğu Karadeniz Bölgesi'nin en önemli turizm alanlarından biridir ve yıllık yaklaşık 1 milyondan fazla turist çekiyor ve ülke ekonomisine 1 milyar dolardan fazla bir girdi sağlıyor. Burası millî park ilan edildi, aynı zamanda sit bölgesidir ve özel çevre koruma alanı içerisinde kalmaktadır. Böylesine önemli bir yerin maalesef çok ciddi sorunları var -bunların başında- planlamayla ilgili çok ciddi sorunları var, hâlâ milletin ihtiyaçlarını karşılayacak yapı yapılmasına izin verilmiyor veya gelen turistleri memnun edecek tesislerin kurulmasına izin verilmiyor. Böylesine ülke ekonomisine katkı sağlayan bir bölgenin bu şekilde ihmal edilmesi anlaşılabilir bir durum değildir ve hâlen maalesef geçerli bir imar planı yoktur. Yine, yılda yaklaşık 1 milyon 300 bin turistin uğradığı yerin ulaşım sorunları son derece ciddi boyutlardadır. Of-Çaykara yolu on beş yıldan beri devam etmekte ve maalesef bu turistler yol şantiyesi içerisinde geçerek Uzungöl'e ulaşabilmektedirler. Hele ki mevsiminde Uzungöl'e ulaşmak son derece zor, 20-25 kilometrelik kuyruklar oluşmaktadır.

Bütün bu sorunların yanında son günlerde gündeme gelen ve bölge halkını ayağa kaldıran başka bir sorun var, bu bölgede bir HES inşa edilmek istenmektedir. Şimdi, anlaşılabilir bir durum değil, doğanın bu kadar önemli olduğu ve doğa özelliklerinden ötürü memleket menfaati temin edilen böyle bir alanda doğanın bu özelliklerini tehdit edecek bu yatırımın yapılması anlaşılabilir gibi değil. Zaten ruhsatıyla ilgili bir sürü şaibe ve usulsüz olduğuna dair iddialar varken inşaatın başlanacak olması çok vahim bir durumdur. Tabii, akıl almayan bir tarafı da maalesef yapılmak istenen HES'ten ötürü elde edilecek toplam gelirin kat kat fazlası turizm gelirlerinden elde ediliyorken turizm gelirlerini riske edecek böyle bir yatırımın savunulacak hiçbir tarafı yoktur. Bu yanıştan derhâl vazgeçilmesi gerekiyor.

Ben bu konuyla ilgili maalesef ilgili mercilerle bir milletvekili olarak irtibat kurmakta zorluk çekiyorum. Yaklaşık bir aydan beri Sayın Enerji Bakanımızdan randevu talep ettiğim hâlde hâlâ bir dönüş olmamıştır. Memleket meselelerine bu iktidarın bakışını ortaya koyan bu durumu kınıyorum.

O projenin derhâl durdurularak bölge halkının dinlenmesini talep ediyorum. Aksi hâlde turizm faaliyetleri orada zarar görecektir ve bölge halkı oradan göç etmek zorunda kalacak. Böylesine önemli bir konunun vurdumduymazlıkla ertelenmesi mümkün değil, derhâl ilgili makamların gereken yapmasını temenni ediyorum ve yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Atmaca, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Karabük Milletvekili Cevdet Akay'a ait.

Sayın Akay, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesiyle ilgili CHP Grubu adına söz almış bulunmaktayım.

Söz konusu maddeyle 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun 19'uncu maddesine bir fıkra ekleniyor. Yani bu fıkrayla da enerji nakil hatlarıyla ilgili irtifak alanlarındaki fahiş bedellerden kurtulmak isteniyor. Yani burada manyetik alan ve elektrik alanları mevzuatta yer almadığı için kamulaştırma bedellerinde devletten yüksek montanlı paralar çıkıyordu. Bu uygulamayla devlet bu yükten kurtarılacak istenmiş, bu manada anlamlı bir uygulama. Şimdi, hem TEDAŞ açısından hem elektrik dağıtım firmaları açısından bu yükten kurtulmak önemli ama bundan önce bu yüzden ne kadar kamu zararı oluştuğu ve fahiş fiyat ödendiğiyle ilgili bir bilgi yok, bu konunun netleşmesi önemli. Bu açıdan bu maddenin uygulamada olmasını önemli buluyorum.

Fakat 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde kabul etmeyeceğimiz maddeler var; 1, 3, 4, 7, 8, 13 ve 14'üncü maddeler. Yani yürürlük ve uygulamayla ilgili maddeleri çıkarırsanız 14 maddenin yarısında sorun var. Bu sorunlarla, ilgili bu kanun teklifinin kabul edilmesi ve bu şekliyle buradan kanunlaşarak geçmesi tarafımızca uygun bulunmamaktadır.

Bu kanun teklifinin, 19 Temmuz 2023 tarihinde Abu Dabi'de Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Birleşik Arap Emirlikleri Hükûmeti arasında imzalanan –"stratejik çerçeve anlaşması" diyelim kısaca adına- anlaşmayla beraber, bağlantılı bir şekilde düşünülmesi gerekiyor çünkü bu kanun ve bu maddeler bugün buradan onaylanıp geçtiği zaman o sözleşmeye bir alt zemin olmuş oluyor. Bu sözleşmeyle doğal kaynaklarımız, enerjiyle ilgili kaynaklarımız, yenilenebilir enerji kaynaklarımız Birleşik Arap Emirlikleri firmalarına tahsis edilecek imkânıyla karşı karşıya gelecek. Bakın, yakın zamanda Erzincan lili'nde önemli bir maden kazasıyla karşılaştık. Buradaki firmaların ortaklık yapısına baktığımız zaman da bunların uluslararası firmalar, yabancı firmalar olduğunu gördük. Yani "SSR Mining" diye bahsettiğimiz Amerika-Kanada ortaklı firma -yüzde 80'i oraya aitti, yüzde 20'si Lidya Madencilik'e aitti- kendi ülkesinde üretim yaptığı zaman 403 milyon dolar daha fazla para ödeyecekti ama burada tanınan imkânlarla ülkemizde bu yatırımları yaptığı için 403 milyon dolar bu firmanın cebinde kaldı, elde ettiği kârları da kâr transferleri yoluyla yurt dışına çıkarttı hatta elde etmiş olduğu bir kısım kârda da yine Artvin'de Hod Madencilik denen bir firmanın da yüzde 40'ını 270 milyon dolara alma girişiminde de bulundu. Şimdi, bunun son durumunu da takip edeceğiz.

Dolayısıyla, enerjiyle ilgili yani yenilenebilir enerji kaynaklarıyla ilgili de yabancı firmalara zemin açılması kabul edilemez, millî ve yerli firmalarımıza bu imkânların tanınması gerekir. Sırf Birleşik Arap Emirlikleri'nden gelecek finansmanla ilgili bunu kabul edemeyiz. Şimdi, bakın, Bütçe Kanunu'nun 12'nci maddesine göre dış kaynaklı kredi kullanımı var, Hazine garantisiyle kullanımlar yapılıyor. Bunların, bu alanlara kullanılması ve yerli firmaların desteklenmesi ve yerli üretim yapılmasını bizim teşvik etmemiz gerekir. Bunu da buradan özellikle vurgulamak istedik.

Şimdi, uygulamada bakıyoruz, bu yerli firmaların kimler olduğuyla ilgili ve nasıl olduğuyla ilgili bir tespit yapmamız gerekir. Yine, bu kanun teklifinin bir maddesinde de yatırımları gerçekleştiremediği için, tamamlayamadığı için ön lisans alamayan, üretim lisansı alamayan veyahut da normal lisans alamayan firmaların teminat mektuplarının iptali söz konusu, normalde bunların

irat kaydedilmesi gerekir. Bir kamu kurumuna ihaleye girdiğiniz zaman, geçici mektup verdiğiniz zaman, kesin mektup verdiğiniz zaman veyahut da avans teminat mektubu verdiğiniz zaman yükümlülüğünüzü yerine getiremezseniz bu mektuplar tazmin olur, burada iptal ediliyor.

Ben hem Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına hem de Sayın Komisyona soruyorum: Bu firmalar, hangi firmalar acaba? Bu firmalar acaba EÜAŞ tarafından desteklenemez mi? Hazine garantisile, dış kaynaklı projelerle, kredilerle bu firmalar desteklenip buradaki yenilenebilir enerji üretimini firmalarımıza yaptıramaz mıyız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Akay, lütfen tamamlayın.

CEVDET AKAY (Devamla) – 12'nci maddede bir taraftan tasarruf tedbirlerinden bahsediliyor ama bir taraftan da ülke kaynaklarımızın heba edilmesiyle karşı karşıyayız. Maden kaynağımızın ve rezervimizin Yaklaşık 3,5 trilyon dolarlık bir parasal değeri olduğu tahmin ediliyor. Bu millî servetin ülkemizde kalması, millî ve yerli firmalar tarafından maden ocaklarımızın, yenilenebilir enerji kaynaklarının işletilmesi gerekiyor; bu manada da kaynaklarımızın israf edilmemesi gerekiyor.

Ben bu şekliyle, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına bu kanun teklifine karşı olduğumuzu ifade ediyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Akay, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz

Dilan Kunt Ayan

Ali Bozan

Mardin

Şanlıurfa

Mersin

Gülcan Kaçmaz Sayıgıt

Ferit Şenyaşar

Heval Bozdağ

Van

Şanlıurfa

Ağrı

Yılmaz Hun

Perihan Koca

Iğdır

Mersin

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP

ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Perihan Koca'ya söz veriyorum.

Sayın Koca, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

PERİHAN KOCA (Mersin) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, çok değerli halkımız; hepinizi ben de saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Dün işçi sınıfının uluslararası Emek ve Dayanışma Günü'ydü. Buradan bir kez daha tüm emekçi halkımızın 1 Mayıs'ını canıgönülden kutluyorum.

Hepiniz sanırım artık şu fotoğrafı görmüşsünüzdür. Bugün gündüz Güllüstan Koçyiğit Grup Başkan Vekilimiz de gösterdi, biraz evvel Sayın Veli Ağbaba Vekilimiz de gösterdi. Bu fotoğrafı dün Taksim'e giden yolda Saraçhane'de gazeteci Umut Taştan çekti. Gerçekten AKP iktidarıyla özdeşleşmiş, tarihe geçecek olan bir fotoğraf bu elimdeki. Bu fotoğraf ilan edilen 1 Mayıs OHAL'inin fotoğrafıdır, Taksim sıkıyönetiminin fotoğrafıdır, keskinleşen sınıf savaşının fotoğrafıdır; bu fotoğraf patronların iktidarı olan AKP'nin "Türkiye Yüzyılı vizyonu" dediği şeydir, bu fotoğraf sermaye sınıfının Cumhurbaşkanı olan Erdoğan öncülüğündeki Şimşek politikalarının fotoğrafıdır. İşte görüyoruz, iktidarın korkusu, emekçi halka kurulan barikatlara çok net bir şekilde yansıyor. Anayasal hakları yok sayan, AYM kararını tanımayan; hak, hukuk, adalet tanımadan suç işleyen iktidarın sözde "yeni anayasa" dediği şeyin fotoğrafıdır bu dün çekilmiş olan fotoğraf. Ama buradan bir kez daha söyleyelim: O meydan, işçi sınıfına eninde sonunda açılacak. Sadece iktidarın zorbalığına değil işçiyi, emekçiyi satan sendika ağalarına, sendika bürokrasisine karşı da biz o meydanı, Taksim Meydanı'nı tekrar kazanacağız ve işçiler bayramlarını olması gereken yerde, Taksim'de, 1 Mayıs'ın kalbinde gerçekten bayram gibi kutlayacaklar. O çok güvendiğiniz saraylarınız, saltanatlarınız çökecek çünkü, hepiniz bunu çok yakında göreceksiniz.

Değerli hazirun, bugün görüştüğümüz Maden Yasası'yla ilgili teklif de iktidarın aynı sınıfsal duruşunun bir başka yansıması; patronların güzel hatırı için kurulan baskıcı emek rejiminin bir adım ileri taşınmasıdır, Ali kıran baş kesen sermayenin emek ve doğa üzerindeki diktasının sağlamaştırılmasıdır bu yasa teklifi.

Ülkenin yer üstü yetmedi, yer altını da yağmaya açıldığını, özellikle pandemi sonrasında maden saldırılarının katlanarak arttığını gördük. Örneğin, Muğla'nın yüzde 59'u maden yağmasına açıldı. Muğla ormanlarının yüzde 65'i yağma altında. Kaz Dağları'nın yüzde 79'una maden ruhsatı verildi. Trabzon'un o eşsiz güzellikteki yaylalarının sınırı bizzat Erdoğan'ın imzasıyla değiştirildi ve maden yağmasına açıldı. Öte yandan, deyim yerindeyse, maden işçisine cehennem oldu bu ülke. Soma, Ermenek, Amasra, Iliç'te yüzlerce işçi katledildi ve bazılarının cenazelerine hâlen ulaşılabilmiş durumda değil. Şimdi, kalkmış, emeğe ve doğaya karşı saldırıları nasıl daha fazla artırabileceğinizi düşünüp onun yasalarını yapmak istiyorsunuz.

Peki, sermaye dostu bu torba yasayı geçirmeyi neden istiyorsunuz? Çünkü bu torba yasa maden, doğal gaz, yenilenebilir enerji sektöründeki sermayedarlar için pek çok avantaj sağlıyor. Çünkü maden işçisinin kanı canı pahasına, doğanın talanı, yağması pahasına "Buradan nasıl daha fazla servet kazanımı elde edebilirim?" derdindesiniz. Çünkü siz bu yasayla sermayeye milyonlar akıtmak istiyorsunuz, maden işletmek için artık rapor gerekmesin istiyorsunuz. Bu yasayla çünkü şirketlere birden çok kaynak izni verilebilecek, lisanssız üretim yapılabilecek, göller üzerinde santraller kurulacak, herhangi bir nükleer sızıntıda tesisi işleten şirketin sorumluluğu olmayacak.

Daha geçenlerde Çevre ve Şehircilik Bakanınız Özhasseki "Her tarafı yemyeşil, zümrüt gibi olan Anadolu coğrafyasını âdeta talan ettik." dedi kendi ağzıyla, "Ağaçlarımızı yok ettik." dedi, "Ormanlarımızı kel hâle getirdik." dedi, dedi de dedi ve "Yeniden seferberlik ilan etmeliyiz." dedi. İşte, siz, aslında bu yasayla o çok sevdiğiniz patronlarınızla el ele vererek bir seferberlik ilan etmek istiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Koca, lütfen tamamlayın.

PERİHAN KOCA (Devamla) – Tabii ki.

O seferberlikle ülkenin topraklarına çökeceksiniz, ormanlarına çökeceksiniz, kıyılarına çökeceksiniz. O yüzden, bir kez daha buradan, bu kürsüden ifade ediyoruz: Bu yasa teklifi derhâl geri çekilmelidir. Madencilik faaliyetini azaltan, yağmacılığı yasaklayan, doğal varlıkların yaşamını önceleyen düzenlemeler hayata geçirilmelidir çünkü bu ülke kimsenin babasının çiftliği değildir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Koca, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez  
Balıkesir

Dursun Müsavat Dervişoğlu  
İzmir

Uğur Poyraz  
Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'e söz veriyorum.

Sayın Çömez, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi, aziz Türk milletini ve dün bayramını kutladığımız ya da kutlayamadığımız işçilerimizi saygıyla selamlıyorum.

Dün simgesel bir fotoğraf düştü kamuoyunun gündemine. Saraçhane Bozdoğan Kemer'i'nin önünde binlerce güvenlik görevlisi; arkasında ise siyasetçiler, sivil toplum örgütleri, onların temsilcileri, işçiler ve halk. Yerel halk değil, basbayağı Türk halkı. Pekî, ne istiyorlardı? Taksim'e gidelim, 1 Mayıs İşçi Bayramı'nı kutlayalım, şarkılar türküler eşliğinde hem bir araya gelelim hem de dertlerimizi anlatalım, iktidara mesaj verelim; istedikleri buydu. "Olmaz." dedi iktidar sahipleri, "Taksim olmaz, başka bir yere gidin." E, bu anayasal bir hak. Madde 34 diyor ki: "Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir." İktidar "Öyle ama biz istemiyoruz, Taksim olmaz." dedi ve maalesef, binlerce Suriyeli kaçak yılbaşı gecesi ellerinde Suriye bayraklarıyla Taksim'de kutlama yaparken bu ülkenin asil evlatları kendi topraklarında, aynı alanda, Taksim'de bir bayram kutlaması yapamadılar. Herhâlde iktidar aynen Antalya'da bir otelin yaptığı Taksim'de de milliyet farkı uygulamasına başladı. "Suriyeliler yapar ama Türkler yapamaz yani Türk vatandaşı isen giremezsin." Oysa huzur içinde, barış içinde bir kutlama yapılsaydı her geçen gün biraz daha hırpalanan, ağır aksak yürümeye çalışan demokrasimize bir can suyu ve belki de bir umut verilmiş olurdu ama olmadı ve yazık oldu.

Bu arada, hak aramak için ya da bayram kutlamak için yollara düştüğünü iddia eden kimi Vandalların ya da barbarların polisimize yapmış olduğu saldırının da kabul edilebilir bir yanı yoktur; bunu da şiddetle kınıyorum. Hak aramanın yolu bu değildir, asla da böyle olmamalıdır.

Değerli arkadaşlar, bugünlerde siyasetin gündemini meşgul eden temel konu Anayasa değişikliği; hani, şu AK PARTİ döneminde tam 12 kez değiştirilen Anayasa'yla ilgili yeni bir değişiklik. "Anayasa Mahkemesinin kararına uymuyorum, saygı da duymuyorum." diyen bir iktidar, halkın anayasal hakkı olan toplantı ve gösteri yürüyüşüne izin vermeyen bir iktidar, halkın oylarıyla seçilmiş bir milletvekilini Anayasa'ya aykırı bir şekilde zindanda tutan bir iktidar şimdi kolları sıvamış "12 kere değiştirdik ama olmadı; hadi gelin, bir kere daha değiştirelim." diyor. Demokrasinin kurum ve kurallarını işler hâle getirilmeden; hukukun üstünlüğünü tesis etmeden; şeffaf ve denetlenebilir bir düzene geçmeden; iltimas, kayırmacılık ve yolsuzluk düzenini terk etmeden; kurallara, yasalara ve Anayasa'ya uymadan; kısaca, tek adam anlayışından kurtulmadan Anayasa'yı bir kere değil, bin kere de değiştirseniz bir yere varamazsınız. Ülkenin nesi var nesi yoksa satılmış; gelecek garantili projelerle istikbalimiz ipotek altına alınmış ve sadece biz değil, bizden sonraki nesiller de borç batağına batırılmış; hayat pahalılığı, enflasyon almış başını gitmiş; halkın neredeyse yarısı yoksulluk sınırının altında yaşıyor; çocuklarımızda ciddi bir şekilde beslenme bozukluğu ve gelişme geriliği baş göstermiş; gençlerimiz umutlarını kaybetmiş, hayallerini yurt dışına endekslemiş; sokaklar güvensiz, sınırlar bir yolgeçen hanı; nehirler ırmaklar, zehir akıyor ve doğa fütursuzca katlediliyor; haklının değil, güçlünün sesinin çıktığı; alın terinin ve emeğin değil, çalanın ve soyanın itibar gördüğü bir düzen kurulmuş ve şimdi deniyor ki: "Gelin, Anayasa'yı değiştirelim ve ülke kurtulsun. Bir şeyi değiştirelim, her şey değişsin."

Değerli arkadaşlar, ülkeyi bu hâle getiren ucube düzen ve onun uygulamalarıdır. Bu ucube anlayıştan ve yaptıklarından kurtulmadan ülkenin kurtulma şansı yoktur.

Çok teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Çömez, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğundan birlikte işleme alıyorum.

Aynı mahiyetteki önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

İsa Mesih Şahin  
İstanbul  
Şerafettin Kılıç  
Antalya

Necmettin Çalışkan  
Hatay  
Mehmet Karaman  
Samsun

Doğan Demir  
İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Ersin Beyaz  
İstanbul

Yavuz Aydın  
Trabzon

Yasin Öztürk  
Denizli

Selcan Hamşioğlu  
Tekirdağ

Ayyüce Türkeş Taş  
Adana

Mehmet Akalın  
Edirne

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu  
İstanbul

BAŞKAN – Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MEHMET EYUP ÖZKEÇECİ (Gaziantep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Aynı mahiyetteki önergeler üzerindeki ilk söz Samsun Milletvekili Mehmet Karaman'a ait.

Sayın Karaman, buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün Maden Kanunu özelinde olsa da AK PARTİ iktidarının âdeta olmazsa olmaz uygulamalarından biri olan torba kanunu görüyoruz. Ne kadar garabet bir kanun yapma yöntemi olduğunu geçmişte çok kez tecrübe etmemize rağmen, iktidar bu uygulamadan maalesef bir türlü vazgeçemiyor. Ama bu kanunda bir özellik var; 7 tane kanun var, en azından hepsi Enerji Bakanlığını ilgilendiriyor; bunu da müspet bir gelişme olarak duyurmak istiyorum. Sahi soruyorum: İşimiz ne? Her bir kanun özelinde çalışacak vaktimiz mi yok, buna yetecek vekil mi yok?

Peki, tabii, sebep bunlar değil ama çoğu zaman Batı'nın ev ödevi izlenimi uyandıran bu metinler Külliye'de hazırlanıyor, önümüze getiriliyor; komisyonlarda daha ne olduğu, teklifin neyi ihtiva ettiği bile anlaşılamadan iktidar kanadının oylarıyla kabul edilip Meclisten çıkarılıyor. Üstelik bu Anayasa'ya göre yetki Mecliste olmasına rağmen bunlar yapılıyor, tam bir cambaza bak oyunu gibi.

Değerli arkadaşlar, 13'üncü madde üzerinden genel bir değerlendirme yapmak istiyorum. Devletin millî güvenliğinin tesisi ve sürekliliğinin sağlanması için tekel olarak yürütmesi gereken bazı faaliyetler vardır, enerji bu alanların başında gelir. Bugün ülkemiz ne yazık ki kendi ihtiyacının büyük bir kısmını karşılayacak potansiyele sahip olmasına rağmen özelleştirmeler ve anlaşmalar eliyle bu potansiyel peşkeş çekilmektedir, hem devlet hem vatandaş zarara uğratılmaktadır.

Bakınız, bu maddeyle, yapılamayan enerji yatırımları sebebiyle kapasitenin yeni kullanım alanlarına açılması hedefleniyor. İyi görünüyor değil mi? Peki, ben size 2024 bütçesinde enerji yatırımlarına ayrılan rakamı söyleyeyim: Sadece 75,6 milyar lira yani bütçenin binde 7'si. İşte, burada bir yatırım mantığından bahsetmek mümkün değil. Bu olsa olsa bir özelleştirme mantığıdır, bir peşkeş aklidir.

Bakınız, AK PARTİ'den önce devletin yaptığı özelleştirme sadece 8,2 milyar dolar iken son yirmi iki yılda bu rakam 71,5 milyar dolara çıkmış yani tüm özelleştirmelerin yüzde 89'unu bu iktidar yapmıştır. Yapmış da bu para ciddi manada bir yatırıma dönüşmüş mü? Maalesef hayır. Enerjide dışa bağımlılığımızı azaltmış mı? Maalesef hayır. Sanayi, teknoloji, AR-GE yatırımlarına dönüşmüş mü? Yine hayır. Devletimizin yer altında, yer üstünde neredeyse tüm zenginlikleri faydalanılamaz hâle getirilmiş, tüm kurumların işletmeleri yok edilmiştir. Mesela elektrik; elektriği üreten özel sektör, elektrik dağıtan özel sektör, TEİAŞ'ın özelleştirilmesiyle birlikte elektriği ileten de özel sektör olacak ve devlet, elektriğin tüm aşamalarından çekilmiş olacak. Ülkemiz, satın alma gücü paritesine göre elektrikte en pahalı ülkeler sırasında 4'üncü sırada yer almaktadır. Özelleştirmeler elektriği daha kaliteli ve ucuz hâle getirmeyecek miydi? Bunun için yapılmadı mı? Böyle bir şey kabul edilebiliyor mu? Madenlerimizi özel sektör işletiyor, santrallerimizi özel sektör işletiyor; limanlarımızı özel sektör, nükleer santrallerimizi de özel sektör işletecek. Peki, tüm bu özelleştirmeler maliyetleri düşürüp kaliteyi artırdı mı? Maalesef hayır. Bu aklı başında hiçbir kimsenin, hiçbir iktidarın, hiçbir devletin yapacağı bir iş değildir. Tarihî gerçek şudur ki arkadaşlar: Yaşanan büyük bir servet transferidir, yaşanan bir ülkenin özel sektör eliyle dışa bağımlı hâle getirilmesidir, dış ülkelere teslim edilmesidir, yaşanan modern hortumculuktur.

Bakınız, millet son iki seçimdir size bir şey söylüyor, anlayabiliyor musunuz? "Bu gidiş iyi değil; bu yol, yol değil." diyor. Gelin, bu sese kulak verin, yirmi iki yıldır inatla sürdürdüğünüz zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan Batı taklitçisi siyaseti bir kenara bırakın. Bu döneminizde bugüne kadar yaptığınız hataları telafi edin, milletin menfaatine işler yapın.

Sizleri ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Karaman, teşekkür ediyorum.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci söz Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'e ait.

Sayın Öztürk, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 92 sıra sayılı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin bugün, burada "Ülkemizin yer altı zenginliklerini en doğru şekilde nasıl değerlendirebiliriz? Yaşanan maden kazalarının önüne nasıl geçebiliriz? Madenci ölümlerini nasıl engelleriz?" diye çalışması gerekirken sizin tek çözümünüz sektördeki şirketlerin daha fazla kâr elde edebilmesinin önünü açmak. AK PARTİ'si Hükûmetinin yanlış maden politikaları maden çalışanları için güvenli olmayan bir ortam oluşturmuştur. Bu politikalar sıkı denetim ve güvenlik standartları göz ardı edilerek kâr odaklı bir anlayışı öne çıkarmıştır. Sonuç olarak, yüzlerce madenci denetimsizlik ve düşük güvenlik standartları nedeniyle hayatını kaybetmiştir. 2014 yılında Soma'da meydana gelen maden faciası, bu sorunun ne denli ciddi ve büyük olduğunu gözler önüne sermiştir ancak Soma maalesef tek örnek değil, Zonguldak, Ermenek ve daha birçok yerde benzer trajediler yaşandı. Bu felaketlerin en sonuncusu Erzincan İlç'te yaşandı, madencilerimizin cansız bedenleri hâlâ göçük altından çıkarılamadı. AK PARTİ'si Hükûmeti madencilik sektöründeki şirketlerin kârlarını maksimize etmeye odaklanırken çalışanların güvenliğini ve haklarını yok saymıştır.

Değerli milletvekilleri, kıymetli mevkidaşlarım; bu sorunları çözmek için adım atmamız gerekiyor. İlk olarak maden sektöründe denetimlerin sıklaştırılması ve uluslararası standartlara uyumun sağlanması hayati önem taşımaktadır. Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim ve farkındalık çalışmaları artırılmalıdır. Madencilik sektörü sadece kâr amacı güden bir endüstri olmaktan çıkarılıp insan odaklı ve sürdürülebilir bir sektör hâline getirilmelidir.

Ancak maden sektörünün sorunları ve çözüm yolları gün gibi ortadayken AK PARTİ'si hâlâ neyle uğraşıyor bir bakalım. Kanun teklifinin üzerinde konuştuğum 13'üncü maddesine göre, ihaleye giren şirketin ihaleyi kazanma sonrasında vazgeçme durumunda teminatları iade edilecek. Bu husus, gerçek dışı vaatlerle ihaleyi kazanmak, sonrasında da gerçek yatırımcıya ihaleyi bırakarak rant sağlamak isteyen kişilere kolaylık sağlayacaktır. Kamuoyunda "çantacılık" olarak bilinen bu fiilî durum bu teklifle kolaylaştırılmaktadır. "İhalelerde çantacılığı nasıl engelleriz?" diye kafa yormak yerine neredeyse "Çantacılığı nasıl kolaylaştırabiliriz?" diye madde düzenlemişsiniz maşallah. Amacınız maden sektörünün sorunlarını çözmek mi, bazı grupları zengin etmek mi?

Peki, sorun sadece madencilik sektöründe mi? Hayır, sorun aslında kafanızda, sayenizde sorun aslında her yerde. Yirmi iki yıldır iktidardasınız, öyle bir mutluluk tablosu çiziyorsunuz ki bazen kendimize soruyoruz, bizler acaba başka bir Türkiye'de mi yaşıyoruz diye. Hepimiz seçim bölgelerimize gidiyoruz, milletimizle bir araya geliyoruz, dertlerini ve beklentilerini dinliyoruz, kime dokunsak bin ah işitiyoruz. Gençlerimiz işsizlikten, eğitimlerinin karşılığını alamamaktan şikâyetçi. Emeklilerimiz kıt kanaat, yoksulluk içinde yaşam savaşını vermekten şikâyetçi. Hastalarımız hastanelerden, ilaç bulamamaktan, zamanında randevu alamamaktan şikâyetçi. Engellilerimiz çaresiz bırakılmaktan ve yok sayılmaktan şikâyetçi. Babalar evlerine, eşlerine ve çocuklarına yetememekten şikâyetçi. Anneler çocuklarını yeterince ve doğru besleyememekten şikâyetçi. Çiftçilerimiz üretememekten, bir şekilde, borç harç içinde üretebilseler dahi emeklerinin karşılığını alamamaktan şikâyetçi. Sanayicilerimiz belirsizlikten şikâyetçi.

İktidar sıralarında oturan AK PARTİ milletvekili arkadaşlarım, soruyorum sizlere: Hangi Türkiye gerçek? Sizin anlattığınız Türkiye mi, milletimizin yaşadığı Türkiye mi? Zaten size göre her şey güllük gülistanlık, kriz yok, işsizlik yok, açlık, çaresizlik, yoksulluk yok; iş çok ama gençler tembel, iş çok ama gençler iş beğenmiyor. Gençlerimiz zaten zora gelemedikleri için yurt dışına kaçıyor. İnsanlarımız kredi ve kredi kartı borç batağına hesap bilmezlikten veya keyiflerinden batıyor. Yazık, gerçekten

çok yazık! Milletimize layık gördüğünüz bu muamele Allah'tan reva mı? Yaşlısına saygısı olmayanın bugününden fayda gelir mi? Gençlerini yok sayanın geleceği olur mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztürk, lütfen, tamamlayın.

YAŞIN ÖZTÜRK (Devamla) – Size ne söylesek boş çünkü dinlemiyor ve anlamaya çalışmıyorsunuz. Sözde mağduriyetleri gidermek için yaptığınız her şey yeni mağduriyetlere ve var olan sorunların daha da büyümesine sebep oluyor. “Kriz” daha nasıl tanımlanır bilmiyorum ama milletimize yaşattığınız her şey “kriz” kelimesinin tam karşılığı; ekonomide kriz, yarıda kriz, sağlıkta kriz, eğitimde kriz, uluslararası ilişkilerde kriz, kısacası kriz her yerde. Ülke olarak yaşamakta olduğumuz bu krizlerin tek sorumlusu sizlersiniz. Ülke olarak yaşamakta olduğumuz bu krizlerin tek sorumlusu AK PARTİ’si iktidarı ve hiçbir iktidar vatandaşını açlığa, sefaletle, çaresizliğe mahkûm ederek, toplumsal barışı yıkıp geçerek başarılı olamamıştır, olamaz da diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Öztürk, teşekkür ediyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda bulunan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz

Dilan Kunt Ayan

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Mardin

Şanlıurfa

Van

Ferit Şenyaşar

Ali Bozan

Heval Bozdağ

Şanlıurfa

Mersin

Ağrı

Yılmaz Hun

Iğdır

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan’a söz veriyorum.

Sayın Kunt Ayan, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Birkaç gündür görüştüğümüz yasa teklifinde halkın yararına çıkarım yapmak zor. Yasanın temel amacı maden şirketlerine kolaylık sağlamak. En önemlisi de hızlandırılmış ruhsat faaliyetleriyle yerel halkın sürece katılımını, itiraz hakkını elinden almak. Zaten AKP iktidarı halka söz ve yetki vermeyi bırakalı çok oldu, yaptığı tek şey demokrasicilik oynamak. Bu oyunu seçim sürecinde de bizler yakından gördük. Öncelikle vekili olmaktan gurur duyduğum Urfa’lıları selamlıyorum. 7 ilçede DEM PARTİ’yi, demokratik yerel yönetimler anlayışlarımızı seçtikleri için her bir partimize partimiz adına teşekkür ediyorum. Fakat kendinden başka hiçbir başarıyı hazmedemeyen iktidar sıraları Urfa’da da seçime el atmadan kendini geri tutmadı. Seçim sürecinde ve seçimin akabinde âdetâ bir alıcengiz oyunuyla karşı karşıya kaldık. DEM PARTİ şaibesiz, meşru ve yasal olarak seçimi kazandı, AK PARTİ ise “kalemiz” dediği yeri çok büyük bir şekilde kaybetti. Fakat Türkiye’nin gözleri önünde demokrasiye ve seçimlere suikast girişimi yapıldı.

Sözlerim değerli Türkiye halklarıdır: Bilin ki demokrasi havariciliği yapanlar Hilvan’da, Hatay’da, Iğdır Tuzluca’da, Şırnak’ta, Bitlis’te, Kars’ta halkın aklıyla ve iradesiyle âdetâ alay etti. Sizlere demokrasi zorbalıkla nasıl altüst edilir, kötü bir film senaryosu “demokrasi” adı altında nasıl çekilir anlatacağım. Hilvan’da ne oldu? Seçim günü her yerde olduğu gibi oy kullanma işlemleri başladı ki zaten başlar başlamaz Urfa’da şaibeler başladı. Hilvan’da seçim bittikten sonra, oy sayımına geçildikten sonra, oylar sayıldıktan hemen sonra kaybettğini anlayan Hilvan Belediyesinin Başkanı ve onun yakınları 50 kişiyle birlikte gençlik merkezine girip oyları yaktılar ve sadece oyları da değil; zarfları yaktılar, pusulaları yaktılar, seçim sonuç tutanağını, hepsini yaktılar. Buna rağmen DEM PARTİ seçimi 521 oyla kazandı, AKP yine büyük kaybetti orada. Kaybeden AKP utanmadı, arlanmadı hile yapmış olmasına rağmen seçimlere itiraz etti. Seçimin güvenliğini sağlamakla sorumlu olan Hilvan İlçe Seçim Kurulu, Urfa İl Seçim Kurulu, YSK bu suça ortak olarak seçimi 2 Hazirana erteledi. Sandığı yakan kim? AKP. Kolluğu ve sandık kurulu üyelerimizi darbeden kim? AKP’nin resmî sandık kurulu üyeleri. Yine seçime itiraz eden kim? Yine AKP. Seçimin iptal edilmesine karşı bu kararı veren, hiç kusura bakmayın iktidarı arkasına almış olan YSK. Derler ya, yavuz hırsız ev sahibini suçlu çıkarırmış diye, hakikaten de Hilvan’da aynısını yaptı bu AKP. Biz her seçimde bu sefer hangi usulsüzlüklerle, hangi alıcengiz oyunlarıyla gelirler de biz önlem alırdı dediğimizde öyle bir yaratıcı senaryolarla karşıma çıkıyorsunuz ki sandık yakmak gibi bir cüreti kendinizde bulabiliyorsunuz. Peki, kim koruyor bunları? Bu sandığı yakanlar bu cüreti, bu gücü nasıl kendisinde bulabiliyor? Ben size açıklayayım: En basitinden, AKP’nin Hilvan Belediye Başkanı bile kendi villasını belediyenin vinçleriyle temizlettiriyor, belediyenin işçilerini kendi villasına temizlikçi olarak aldırıyor ve kendi işini yapıyor. Bunu yapan kişi elbette der ki: “Ben yaksam da yıksam da arkamda zaten koskoca iktidar var, onlar elbette ki bana sahip çıkacak.” Peki, bu sandığı yakan kişilere, sandık kurulu üyelerimizi darbeden kişilere, kolluğu da darbeden kişilere ne oldu? Göstermelik olarak sadece 7 kişi tutuklandı ve iki gün içerisinde böylesi bir suçu işleyen kişiler serbest bırakıldılar ve bu mizansen açıkça halkın iradesinin yok sayılmasıdır. Seçimlere yönelik kurgulanmış, organize, örgütlü, amacı belli olan bir durumdan başka hiçbir şey değildir. Ama buradan bir kez daha şunu ifade etmek istiyoruz sizlere: Türkiye’de yapılacak hiçbir seçimin güvenli olmayacağını bir kez daha siz burada gösterdiniz. Bugün Hilvan’da yaşananları kabul ederseniz eğer Ankara’da, İstanbul’da, İzmir’de, Trabzon’da da yapılmayacağını garantisini hiçbiriniz veremezsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kunt Ayan, lütfen tamamlayın.

DİLAN KUNT AYAN (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Seçimlere hile karıştıranlara, halkın oylarını yakanlara, sandıkta kazanamadıkları seçimi hukuk dışı yollarla gasbetmeye çalışanlara karşı adalet ve demokrasi mücadelemiz devam edecek, asla ve asla biz bundan vazgeçmeyeceğiz. 31 Martta halk kayyumcu anlayışınıza, gaspçı anlayışınıza, sömürgeci zihniyetinize en büyük cevabı sandıklarda nasıl verdiyse 2 Haziranda da Hilvan’da fazlasıyla verecek. Bir kez daha demokrasinin güvencesi olması gereken bu Genel Kurul çatısı altında herkesi halk iradesine sahip çıkmaya, yapılan hile ve müdahalelerin en net şekilde karşısında durmaya davet ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Kunt Ayan, teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.  
14'üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, aykırılık sırasına göre işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.  
İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/1959) esas numaralı Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda bulunan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Salihe Aydeniz

Ali Bozan

Sümeyye Boz

Mardin

Mersin

Muş

Ferit Şenyaşar

Dilan Kunt Ayan

Yılmaz Hun

Şanlıurfa

Şanlıurfa

Iğdır

Heval Bozdağ

Gülcan Kaçmaz Sayyigit

Ağrı

Van

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT (Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önerenin gerekçesini açıklamak üzere Muş Milletvekili Sümeyye Boz'a söz veriyorum.

Sayın Boz, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SÜMEYYE BOZ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle 13 Şubat günü Erzincan İl'i'nde siyanürlü toprak kayması sonucu meydana gelen göçükte yaşamını yitiren 9 işçiye rahmet ve ailelerine de başsağlığı diliyorum. Hâlen 7 işçinin göçük altında olduğu İl'i'ndeki acı taptazeysen böyle bir kanun teklifi üzerine konuşmayı her ne kadar ahlaki bulsak bile şerhimizi ve eleştirilerimizi dile getirmek istiyorum.

Hepinizin malumu, Türkiye deprem bölgesi, deprem sahası üzerinde olan bir ülke. Daha bir yıl önce, Hükümet yetkililerin bile 100 binin üzerinde insanın yaşamını yitirdiğini itiraf ettikleri, itiraf etmek zorunda kaldığı 6 Şubat depremini ciddi anlamda yaşadık. Hem söz konusu 6 Şubat depremi hem de Erzincan İl'i'ndeki facia toplumsal belleğimizdeki yerini canlı canlı korurken yeni felaketlere ve facialara zemin hazırlayacak böyle bir kanunun sermaye sınıfının dışında hiç kimseye bir fayda sağlamayacağı açıktır. Sermayedarların koruyucu kalkını hâline gelen Hükümetin bir an önce geçmişle yüzleşip önümüzdeki vadelere toplum sağlığını koruyacak stratejik adımlar atması gerekirken hâlen toplumun sırtından rant devşirmeye odaklı siyasetini görmek ve buna şahit olmak acı, acınası bir durumdur.

Ülke artık tamamen bir çukura dönüştürülmek isteniyor sayın vekiller, burada yasal düzenlemelerle de mümkün hâle getirilmeye çalışılıyor; biz buna karşı çıkıyoruz. Halkımızın çıkarlarını korumak zorundayız. Bakınız, şu an üzerinde konuştuğumuz 14'üncü maddede aynen şöyle diyor: "İşleten, taşıyıcı ile yapacağı yazılı sözleşmeye taşıyıcının talebi ve işletenin muvafakatinin bulunduğu konulacak açık hükümlerle nükleer maddelerin taşınmasına ilişkin sigorta yaptırma veya teminat gösterme yükümlülüğünü Kurumun onaylaması şartıyla taşıyıcıya devredebilir. Yükümlülüğü devralan taşıyıcı, bu Kanun kapsamında işleten olarak sorumludur." Bu değişikliğin amacı nedir biliyor musunuz? Bu değişiklik ana firmalar aklanmaya çalışılıyor. Ülkeyi yabancı sermayeye peşkeş çekip bu sermaye odaklarının gayriahlaki yatırımlarını ve onların faaliyetlerini temize çıkartma çabasıdır; taşıyıcı firmalar oluşturup onların günahlarını ve sorumluluklarını büyük baronlardan alıp küçük taşeron firmalara yüklemeye çalışırlar.

Bu yüzden şunu söylüyoruz: Yasa dışı atık ticaretine de diğer radyoaktif atık ticaretleri gibi bu kanunun düzenlemesiyle yasallık kazandırmaya çalışıyorlar. Yani öyleyse şunu sormak istiyoruz: Hadi diyelim hukuku, yasaı, her şeyi bir kenara bıraktınız da ahlakınız da mı kalmadı? Böyle saray oyunları ile halkı daha büyük felaketlere sürüklediğinizi görmediğimizi mi sanıyorsunuz? Bir kere, artık sizin bu halka kimin tarafında olduğunuzu açıkça söylemeniz gerekiyor, arz etmeniz gerekiyor; hiçbir toplumsal değere önem vermeyen sermayenin mi, yoksa ekolojik sistemden beslenerek yaşamlarını sürdürmeye çalışan toplumun mu? Biz cevabı biliyoruz ancak sizin eğer birazcık yüzünüz varsa cesaret edip cesurca bunu halka arz etmeniz gerekiyor. "Nükleer faaliyetlerin doğaya, çevreye ve insana uzun vadeli etkilerinin olduğunu bilmiyor musunuz?" diye soracağız. Elbette ki biliyorsunuz ama bile neden hâlâ büyük sermayedarların nükleer santral maceralarına kapılıyoryorsunuz ve onların bu ısrarlarını kabul ediyorsunuz. Sizin girdiğiniz nükleer santral macerası ekolojik ve toplumsal yıkıma davetiye çıkarmaktan başka hiçbir şey değildir. Bugün buradaki konuşmalarımız tarihe not olarak düşecek elbette ve söz konusu kanun geçtikten sonra karşılaşacağınız felaketlerin yaşanması durumunda, ki umarız ki böyle bir şey yaşamayız, inşallah, biz yanılırız ancak öyle bir durumda bu söylediklerimizi tekrardan size hatırlatacağız, öyle bir durumda sizlerin kaçacak yeri olmayacak. Gelin, bundan vazgeçin ve toplumun, ekolojik dengenin zararına olan bir işkten dönün. Aksi takdirde radyoaktif maddeler rüzgâra, toprağa ve suya karışarak çevre ve insan sağlığı üzerinde yıkıcı etkiler bırakacak.

Bakin Fukuşima'ya, üzerinden on üç yıl geçti hâlâ toplum üzerinde yarattıkları etkiye ve bu atıkları yok etme çabalarına bir yol bulamadılar. Toplum hâlâ bunun tehlikesiyle karşı karşıya ve dünyanın gündemine oturmuş durumda ama biz burada hâlâ AKP'nin nükleer santral macerasına bu toplumu nasıl sürüklediğine tanık oluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Boz, lütfen tamamlayın.

SÜMEYYE BOZ (Devamla) – AKP iktidarı ülkemizi adım adım nükleer santrale sürüklüyor.

Şimdi, şöyle bakıyoruz: Zaten bugüne kadar toplum yararına herhangi bir çaba gösterdiğini, herhangi bir seferberlik imkânı sağladığını görmedik. Ya doğaya saldırarak gelecek nesillerin yaşamını tehlikeye atarsınız ya da dün yaptığınız gibi, Taksim civarında olduğu gibi insanlara saldırarak varlığını sürdürmeye çalışırsınız. Siyaset yaşamınız boyunca bir anlığına dahi olsa toplum adına bir adım attığınızı, tavır aldığınızı görsek gerçekten şaşkınlıktan burada biz şok geçirip bayılacağız. Sonuç, yine müsebbip siz olacaksınız. Toplumu kadar alışkın değil ki onların çıkarına bir iş yapmanıza, yapmanız durumunda dahi geçmişinizi kurtaramayacaksınız, bu halkın içine çıkamayacaksınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Boz, teşekkür ediyorum.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Dursun Müsavat Dervişoğlu

Metin Ergun

İzmir

Muğla

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Önergenin gerekçesini açıklamak üzere Muğla Milletvekili Metin Ergun’a söz veriyorum.

Sayın Ergun, buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

METİN ERGUN (Muğla) – Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 14’üncü maddesi üzerinde İYİ Parti Grubu adına düşüncelerimizi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, teklifin 14’üncü maddesi Nükleer Düzenleme Kanunu’yla ilgili olduğu için iktidarın nükleer enerjiye yaklaşımı konusunda bazı düşüncelerimizi paylaşmak istiyorum. Malumunuz olduğu üzere, Türkiye ekonomisinin en büyük problemlerinden biri enerjide dışa bağımlılıktır. Hâl böyleyken iktidar akıllara zarar bir çözüm geliştirmiştir. Doğal gaz tedarikinde zaten riskli düzeyde bağımlı olduğumuz Rusya’ya bir de nükleer enerji konusunda bağımlı hâle gelmesine karar verilmiştir. Bu doğrultuda, 2010 yılında Mersin’in Akkuyu bölgesinde 4 üniteli bir nükleer güç santrali inşası için Rusya Federasyonu’yla anlaşma yapılmıştır. Anlaşma’nın 5’inci maddesinin (3)’üncü ve (4)’üncü bentlerinde santralin mülkiyeti ve işletmesinin tamamının Rusya’ya ait olacağı belirtilmiştir. Santralin yöneticisi olan Rus yetkililer de Akkuyu Nükleer Güç Santrali’nin mülkiyetinin Rusya’ya ait olduğunu açıklamışlardır. Hem hukukçularımız hem de enerji uzmanlarımız Rusya’yla yapılan bu anlaşmanın ülkemizin çıkarlarına aykırı olduğu konusunda neredeyse görüş birliği içerisindeyler. Ayrıca on beş yıl boyunca dolar bazında alan alım garantisi de verilmiştir yani Akkuyu Nükleer Enerji Santrali faaliyete geçtiğinde Rusya bizim ülkemizde ürettiği elektriği bize ihraç eder hâle gelecektir. Enerji arz güvenliği konusunda Rusya’ya bu kadar bağımlı hâle gelmesinin Rusya’yla ihtilaflı meselelerde Türkiye’nin elini zayıflatacağını öngörmek için kâhin olmaya gerek yoktur. Bu durumun farkında olan Kurucu Genel Başkanımız Sayın Meral Akşener 1 Ağustos 2022’de iktidarı hukuki yetkilerini ivedilikle kullanmaya ve gerekirse santrali millileştirmek üzere gerekli adımları atmaya davet etmişti. Akkuyu konusunda biz İYİ Parti olarak bugün hâlâ aynı noktadayız ve bu vesileyle çağrımızı bir kez daha yineliyoruz.

Muhterem milletvekilleri, görüşülmekte olan teklifin 14’üncü maddesi, 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu’nun 14’üncü maddesinde değişiklik öngörmektedir. Bu düzenlemeye göre Akkuyu Nükleer Santrali için nükleer malzeme taşınması konusundaki sigortalama sorumluluğu Rus şirketten alınıp taşıyıcı firmalara verilebilir hâle getirilmektedir. Nükleer maddeler gibi son derece riskli olan ve hassasiyet gösterilmesi gereken malzemelerin taşınması konusunda niçin böyle bir düzenleme yapılmaktadır? Bu düzenlemeyi Akkuyu Nükleer Santrali’ni işleten Rus şirketi mi talep etmiştir? Düzenleme yürürlüğe girdiği takdirde ülkemize ne gibi bir fayda sağlayacaktır? Teklifin komisyon sürecinde iktidar tarafından bu sorulara net cevaplar verilmemiştir. Bu konuda milletimize tatmin edici bir açıklama yapılması gerekmektedir ve biz, İYİ Parti olarak bunu talep ediyoruz.

Muhterem milletvekilleri, biz, İYİ Parti olarak nükleer enerjiye kategorik olarak karşı değiliz. Ülkemizin enerji arz güvenliğini sağlayacak ve dışa bağımlılığını azaltacak politikaları her zaman destekleriz fakat her alanda olduğu gibi enerji üretiminde de yüksek verimliliğin, sürdürülebilirliğin ve millî çıkarlarımızın esas alınması gerektiğini düşünüyoruz. Sırf yerli enerji olsun diye doğaya, çevreye ve ekonomimize taşıyamayacağı yüklerin yüklenmesine de rıza gösteremeyiz. Aynı şekilde, sırf nükleer enerji üretelim diye enerjide Rusya’ya daha bağımlı hâle gelmesine de sessiz kalamayız. Bu duygu ve düşüncelerle konuşmama son verirken bir kez daha hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Ergun teşekkür ediyorum.

Şimdi önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14’üncü madde kabul edilmiştir.

15’inci madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdulhamit Gül

Gaziantep

Mustafa Yavuz

Bursa

Murat Alparslan

Ankara

Sayın Bayar Özsoy

Kayseri

Hüseyin Altınsoy

Aksaray

Osman Sağlam

Karaman

“MADDE 15 – Bu Kanunun;

1 inci ve 3 üncü maddeleri 28/2/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yayımı tarihinde,

Diğer maddeleri yayımı tarihinde,

yürürlüğe girer.”

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU SÖZCÜSÜ CEVAHİR UZKURT

(Niğde) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle 4’üncü grup haricindeki maden grupları açısından UMREK Kodu’na göre raporlama yapma zorunluluğunun 28/2/2024 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere kaldırılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Şahin.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin’in, AK PARTİ Grubunun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 15’inci maddesi üzerinde verdiği değişiklik önergesine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) – Başkanım, bir itirazımızı tutanaklara geçirmek istiyoruz.

Şimdi burada bu teklifle kanunun geriye yürümezliği ilkesi açıkça ihlal edilmiştir. Kanun bu tarihte çıkıyor, yürürlük tarihi 28 Şubat olarak... Burada hukuk devleti ilkesinin önemli bir ilkesi açıkça ihlal edilmektedir, hukuk devletinde keyfiliğe yer yoktur. Vatandaş mevcut hukuk düzenine göre işlemleri yapar, adımı atar. Dolayısıyla, siz kanunu geriye yürütürseniz vatandaşın ekonomik hayatını, sosyal hayatını kaosa sürüklersiniz; dolayısıyla, devlete ve hukuka güven ilkesini zedellersiniz. Biz bu hukuksuzluğa, bu keyfiliğe açıkça itiraz ediyoruz; bu kaydı özellikle düşmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Kılıç Koçyiğit, buyurun...

38.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, AK PARTİ Grubunun 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi üzerinde verdiği değişiklik önergesine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) – Evet, 15'inci madde üzerinde AK PARTİ Grubunun önergesi var, tam da mevkidaşım dediği gibi, normalde lehe olan kararlarda geriye doğru bir yürütme olur ama burada Maden Yasası'ndaki bir maddede geriye doğru işlem tesis edilmesini, "Şu tarihten itibaren geçerlidir." denilmesini genel hukuk ilkesi açısından sorunlu görüyoruz. Sanırım, maden kazası nedeniyle yasa yetişmediği için böyle bir şeye gidildi ama bu başka türlü telafi edilebilirdi AKP Grubu tarafından; bu, öngörülebilirlik açısından çok ciddi bir sorun. O zaman beş yıl sonra da bir yasa yapalım ve diyelim ki "Üç yıl öncesini de kapsar." Böyle bir hukuk ilkesi yok, böyle bir yasa yapma tekniği yok; her açıdan sorunlu bir yaklaşım olduğunu tutanaklara geçirmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Türkoğlu...

39.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne ve SGK Başkanlığının SGK'de taşeron işçi olarak çalışan şoförlerin yemeklerini kesmesine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teklif, bir torba yasa olması nedeniyle yararlı olabilecek düzenlemelerle birlikte, olumsuz sonuçlar doğuracak düzenlemeleri de içeriyor. İki konu var: Ulusal Maden Kaynak ve Rezerv Raporlama Komisyonu yani UMREK standartlarına uyum zorunluluğu getirilmiş ancak bu standartlar, firmaların büyük çoğunluğuna yüksek maliyetler oluşturmuş, küçük firmalar burada dengesiz bir rekabete, haksız rekabete maruz bırakılmıştır.

Öte taraftan, teklifle enerji kaynak alanları yarışmaları sonucunda, bağlantı kapasitesi hakkı tanınmış olan ve üretim lisansı, ön lisans ya da lisans başvurusu bulunan tüzel kişilerden yatırımları gerçekleştirmeyecek olanlara.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Tamamlayacağım, hemen tamamlayacağım.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu, lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – ...ücretlerin ve teminatların tekrar iade edilmesi, açıkçası, çantacılar teminatların geri verilmesi kabul edilemez.

Efendim, 1 Mayıs haftası olması nedeniyle bir konuyu buradan takdirlerinize sunmak istiyorum. SGK Başkanlığında çok ilginç bir hadise oldu. Efendim, bir ambar buğdayın bir avuç mostrası olur misali SGK Başkanlığı bu tasarrufla ilgili bir uygulama yaptı. Ne yaptı? Hepsini toplu sayıları 50 ile 60 arasında taşerondan SGK'de çalışan şoför arkadaşların, kadroya geçmemiş ama yıllardır orada çalışan şoför arkadaşların yemeklerini kesti Sayın Başkan.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ben sesini kesmedim ama.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Tamamlayacağım efendim, hemen.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Yemeklerini kesti ama aynı SGK, mesela, Portekiz'deki bir ödülü almak için Başkan Raci Kaya, Portekiz'in başkenti Porto'ya 16-18 Nisan tarihlerinde Sosyal Güvenlik Teşkilatınca düzenlenen toplantıya tam 8 kişilik heyetle bir haftalığına gitti. 1 Mayısın haftasında yapacağınız tasarruf, işçinin, emekçinin ekmeğini ve yemeğini kesmek olmasa gerek diye düşünüyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Türkoğlu.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16'ncı madde kabul edilmiştir.

Değerli milletvekilleri, ikinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

B) Danışma Kurulu Önerileri

1.- Danışma Kurulunun, 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde kanun teklifinin 4'üncü maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre Komisyon Başkanlığından gelen talebin uygun bulunduğu ilişkin görüşü

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun görüşülmekte olan kanun teklifinin 4'üncü maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre bir talebi vardır, Başkanlık bu talebi yerine getirecektir.

Danışma Kurulunun Komisyonun görüşülmekte olan kanun teklifinin 4'üncü maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin talebi hakkında görüşünü okutuyorum:

No.1

2/5/2024

Danışma Kurulu Görüşü

Danışma Kurulunun 2/5/2024 Perşembe günü (bugün) yaptığı toplantıda 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinde kanun teklifinin 4'üncü maddesinin yeniden görüşülmesine ilişkin İç Tüzük'ün 89'uncu maddesine göre Komisyon Başkanlığından gelen talep uygun bulunmuştur.

Numan Kurtulmuş  
Türkiye Büyük Millet Meclisi  
Başkanı

Abdulhamit Gül  
Adalet ve Kalkınma Partisi  
Grubu

Murat Emir  
Cumhuriyet Halk Partisi  
Grubu

Gülüstan Koçyiğit Kılıç  
Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi  
Grubu

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Başkan Vekili

Filiz Kılıç  
Milliyetçi Hareket Partisi  
Grubu

Yüksel Selçuk Türkoğlu  
İYİ Parti  
Grubu

İsa Mesih Şahin  
Saadet Partisi

Başkan Vekili

Başkan Vekili Y.

Başkan Vekili

BAŞKAN – Danışma Kurulu görüşü bilgilerinize sunuldu.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

B) Yeniden Görüşmeleri Yapılan Teklifler (Tekriri Müzakere)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (4'üncü Madde)

BAŞKAN – Şimdi Komisyonun istemini okutup oylarınıza sunacağım.

İstemi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 89'uncu maddesi hükmü uyarınca 92 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin tekririmüzakere edilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Varank

Bursa

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,  
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanı

BAŞKAN – Komisyonun talebini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Bu durumda kanun teklifinin 4'üncü maddesini yeniden görüşmeye açıyorum.

Madde üzerinde söz isteyen? Yok.

Madde üzerinde 1 önerge vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 92 sıra sayılı Kanun Teklifinin 4'üncü maddesiyle 3621 sayılı Kanun'un 6'nıncı maddesine eklenen yedinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "Ayrıca söz konusu" ibaresi "Söz konusu" şeklinde değiştirilmiş ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ayrıca belediye sınırları içerisinde yer alan söz konusu alanlarda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün izni ile ilgili belediyeler ve bağlı kuruluşları tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi kurulabilir."

Abdulhamit Gül

Murat Alparslan

Hüseyin Altınsoy

Gaziantep

Ankara

Aksaray

Osman Sağlık

Sayın Bayar Özsoy

Mustafa Yavuz

Karaman

Kayseri

Bursa

BAŞKAN – Komisyon önergeye katılıyor mu?

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONU BAŞKANI MUSTAFA VARANK

(BURSA) – Takdire bırakıyoruz Başkanım.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, belediyeler ve bağlı kuruluşları tarafından belediye sınırları içerisinde yer alan içme-kullanma suyu temin edilen rezervuarlar ve sulak alanlar ile bu kanun kapsamında kalan kıyı ve sahil şeritleri hariç olmak üzere baraj gölleri, suni göller ve tabii göllerde yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı lisanssız elektrik üretim tesisi kurulabilmesi amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi kabul edilen önerge doğrultusunda oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- Zonguldak Milletvekili Ahmet Çolakoğlu ile 102 Milletvekilinin Maden Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1959) ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 92) (Devam)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, teklifin tümü açık oylamaya tabidir. Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, kanun teklifinin açık oylama sonucunu açıklıyorum:

"Kullanılan oy sayısı : 324

Kabul : 244

Ret : 80( \*)

Kâtip Üye

Yasin Öztürk

Denizli

Katip Üye

Kurtcan Çelebi

Ankara"

BAŞKAN – Bu oylama sonucuna göre teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

Kanun hayırlı uğurlu olsun.

Değerli milletvekilleri, 83 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

(\*) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

2.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti ile Birleşmiş Milletler Arasında Birleşmiş Milletler Kalkınma Eşgüdüm Ofisi Bölgesel Ofisinin İstanbul'da Kurulmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/11) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 83)

**BAŞKAN - Komisyon? Yok.**  
Ertelenmiştir.

78 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İş Birliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1639) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 78)

**BAŞKAN - Komisyon? Yok.**  
Ertelenmiştir.

Bundan sonra da Komisyonun bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Mayıs 2024 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.13